

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

888

115 l

129

DEMETRIVS CYDONIVS
DE CONTEMNENDA MORTE

EDIDIT

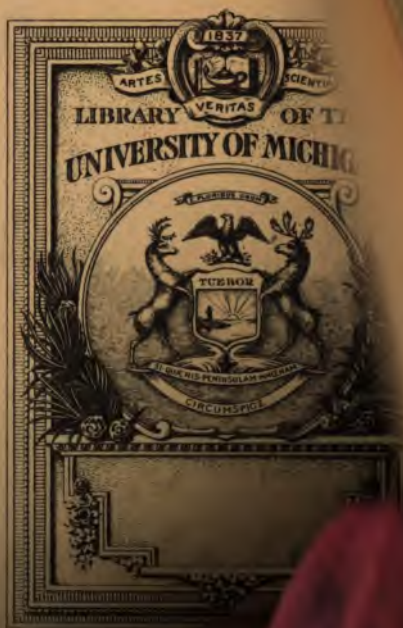
H. DECKELMANN

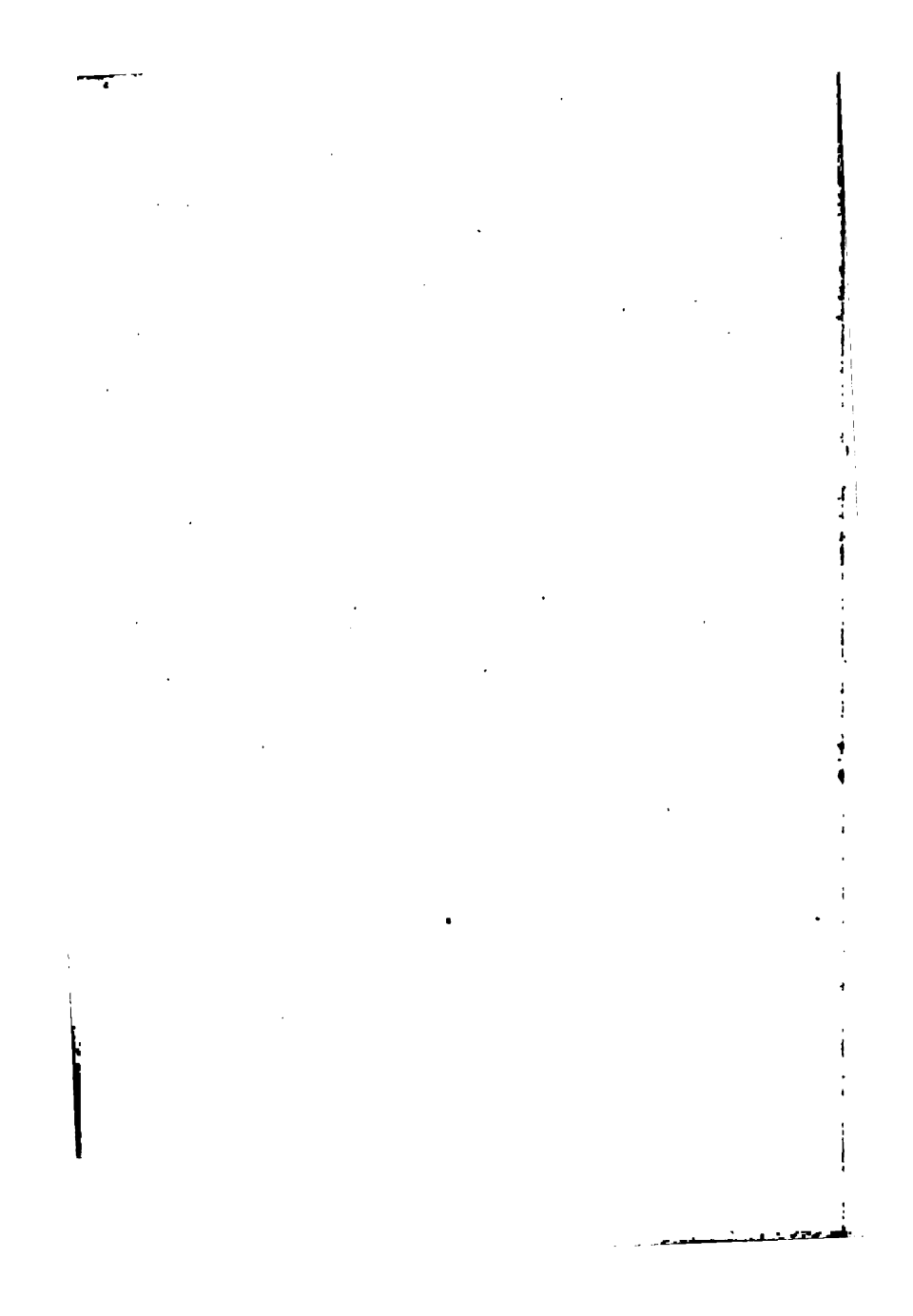
A 469062

DUPL

LIPSIÆ
IN AEDIBVS B.G. TEVBNERI

Cydonii*) libellum de contemnenda morte
et immortalitate, cuius memoria nostris temporibus
nam sex editionum pauca admodum extan- /t
tis dignum esse puto, qui ex bibliotheca
hanc lucem rursus promatur, non solum quod
coni elegantiae Platonicae in vocibus ac
et argumentorum venustati intendere
ra „σμικρὸν ἀπειροσίων δείγμα πολυ-
m quod ex codicibus ad pristinum
rer fere restitui posse mihi videtur.
a nulla adhuc aut librorum manu-
nita est, ut de cuiusque lectionis
i possit, aut emendata et foedis-
ta est, ut iam amplius progredi
m omnes fundamento nitantur
ue coniectura potius quam
nultum in textu corrigendo
nemo usus est nisi Seiler
quae prodierunt, editiones
quarum unam tenent
neri a. 1559, alteram
1586, tertiam Kuinzelii
Gesner Thilo Migne
int. verum ne Wol-
unt praeter notulas
recturas, quas ille
us ex Wolfiana,
omissit. itaque

DEMETRII CYDONII

DE CONTEMNENDA MORTE

ORATIO

EX CODICIBUS EDIDIT

HENRICUS DECKELMANN

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MCM

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI

Greek
Harra 25
10-22-26
13347

Demetrii Cydonii*) libellum de contemnenda morte olim maxime lectitatum, cuius memoria nostris temporibus fere evanuit — nam sex editionum pauca admodum extant-exempla — inprimis dignum esse puto, qui ex bibliothecarum tenebris ad lucem rursus promatur, non solum quod oculos denuo dictioni elegantiae Platonicae in vocibus ac locutionibus aemulae et argumentorum venustati intendere velim — est re vera „σμικρὸν ἀπειροσίου δαίγμα πολυ-γραφίας“ — sed etiam quod ex codicibus ad pristinum nitorem reduci et integer fere restitui posse mihi videtur. editionum enim omnium nulla adhuc aut librorum manuscriptorum subsidiis ita munita est, ut de cuiusque lectionis fide et auctoritate iudicari possit, aut emendata et foedissimis corruptelis ita purgata est, ut iam amplius progredi liceat. neque mirum est, cum omnes fundamento nitantur maxime depravato editoresque coniectura potius quam certis rationibus ducti non multum in textu corrigendo praestiterint. etenim codicibus nemo usus est nisi Seiler in editione princeps; sex autem, quae prodierunt, editiones reducendae sunt ad tres partes, quarum unam tenent editiones Seileri a. 1553 et Gesneri a. 1559, alteram Wolfii a. 1577 et Thilonis a. 1586, tertiam Kuinœlii a. 1786 et Mignei a. 1866, cum Gesner Thilo Migne editiones antecedentes tantum iteraverint. verum ne Wolfius Kuinœliusque quidem nova attulerunt praeter notulas quasdam, quas textui hic aspersit, et correcturas, quas ille a Seilero accepit, nam textum Kuinœlius ex Wolfiana, Wolfius autem ex Seileriana editione deprompsit. itaque

*) Haec est graeci Δημήτριος ὁ Κυδωνίη nominis latina forma, quam recte restituit M. Treu in progr. gymn. Victor. Potisdam. a. 1899 p. 31 et 57.

iure dixeris adhuc ultra editionem principem non ita multum prolatum esse. iam vero prima illa editio expressa est ex uno codice eoque non solum depravato sed etiam lacunoso. his igitur si nova iam adicitur editio ex codicibus, quotquot excutere licuit, apparata haud inutilis fortasse videbitur. sed ut quam viam nos in edendo libello ingressi simus appareat, paulo fusius primum de editionibus tum de codicibus agamus.

Novissimam ut diximus editionem libelli Migneus in Patrol. gr. tom. CLIV p. 1169—1212 curavit, sed prae-terquam quod ex cod. Paris. 1213 (qui nobis P est) nonnullis locis obscuris lucem intulit nihil de suo addidit; nam eundem textum praebet ac Kuinœlius*) in editione, quae lucem vidit Lipsiae a. 1786 sub titulo „Demetrii Cydonii opusculum de contemnenda morte graece et latine. recensuit emendavit explicavit Christianus Theophilus Kuinœl“. sed ad „emendandum“ textum non multum attulit quamquam errores nonnullos librorum impressorum eo sustulit, quod eorum discrepantias sub textu collegit ne librariorum mendis quidem praetermissis. maximam autem partem ex Wolfii editione recepit, ut ipse praefatur: „editio igitur nostra emendatum innumerisque operarum vitiis purgatum editionis tertiae (i. e. Wolfii) continet textum, interdum tamen vel ex Hieronymi Vuolfii coniectura vel e nostra immutatum, ita ut etiam lectiones editionis primae (i. e. Seileri) et secundae (i. e. Gesneri) nonnullas in ordinem revocaverimus“. multa tamen eum fugerunt. cuius rei luculenta exempla animadvertas haec: usque ad Kuinœlium eiusque pedisequum Migneum permanserunt per omnes editiones verba p. 43, 21 *δὴ ἄγνοιαν* ex Seileri incuria pro *δι' ἄγνοιαν* orta, et p. 35, 7 cum Seiler pro tradito *ὡς* in marg. *ὡς* proposuerit, noster *ὡς* *ὡς* sine ulla dubitatione expressit! sed ne sit sua laude privatus paucorum locorum fontes indicavit. ceterum praeter commentationem ex Fabricii bibliotheca Gr.***) de vita

*) cfr. Mign. l. c. p. 1169.

**) ed. Harles XI p. 401.

et scriptis Demetrii commodatam primus textum in capita divisit et cum Seileri versione imprimendum curavit. ad Wolfianam igitur editionem (quam ed. 3 Kuinzelius significat), non Thilonianam Wolfio recentiore Kuinzelius redit.

Thilonis enim editio ita cum Wolfiana congruit, ut utriusque p. 11—560, quae praeter alia Demetrium exhibent, isdem typis expressae ex Wolfiana in Thilonianam traiectae esse videantur (cfr. etiam p. 7—9 Thil. cum p. 3—7 Wolf.), quas uterque inter varia opuscula inseruit. est autem titulus Wolfii „Doctrina recte vivendi ac moriendi ad mores pie ac honeste confirmandos etiam adultis ad linguae utriusque exercitia iuvenibus potissimum conducens, cum Privilegio Caes. Maiest., Basileae Petri Pernae impensa 1577“. Thiloniana vero editio ita inscripta est: „Vitae et Mortis compendium auctorum diversorum graece et latine ad morum honestatem et linguae exercitia, Basileae apud Conradum Waldkirch 1586“.

Ceterum praeter textum graecum Seilerique versionem latinam continent commentationem brevem de Cydonio partim ex Volaterrano depictam, cui addidit Wolfius notitiam de codice aliquo (qui N nobis est) et anonymi adnotationes septem paginas explentes, quae in calce libri positae Kuinzelio persaepe correcturas praebuerunt. sed contextum eiusque correcturas ad ed. princ. Seileri omnibus fere locis reducere possumus.

Inter Wolfii et Seileri editiones Cydonius iterum ad lucem prodiiit apud Andream Gesnerum F. anno 1559 in fasciculo, qui inscribitur: „Veterum aliquot theologorum graecorum orthodoxorum libri graeci latinitate donati, Tiguri 1559“ curatus a Conrado Gesnero. Gesner vero nihil addidit de suo nisi indicem rerum et nova typothetarum menda, sed textum editionis principis ita imprimendum curavit, ut correcturas margini adscriptas omitteret.

Ad Seileri editionem igitur fere omnia redeunt. est illa editio minoris formae octavae constatque paginis 172 adnumerato titulo, qui est „Cydonii de contemnenda morte

oratio, Hermiae philosophi irrisio gentilium philosophorum [quas item comprehendit editio Gesneri] ex inclyti ac generosi D. D. Ioannis Iacobi Fuggeri splendidiss. ac ornatiss. bibliotheca desumpta: et nunc primum cum Graecetum Latine Raphaelis Seileri Augustani Geryonis c. v. filii, opera ac versione in lucem prolata Basileae per Ioannem Oporinum a. 1553⁴. continetur textus p. 29—80 (quas infra ego quoque in margine adscripsi), versio autem subsequitur p. 92—154.

„Ταῦτ' ἀπὸ φωνηαρίης λαβὲ γράμματα βιβλιοθήκης“ his verbis in praefatione codicem dicit, quem titulus significat I. I. Fuggeri quique ex Fuggeriana bibliotheca pervenit in Monacensem, ubi nunc inter codices graecos numero 58 distinguitur. continet praeter Demetrii orationem Cabasilae Zonarae Hermiae aliorumque opuscula. scriptus est manibus diversis saeculo XVI constatque fol. 347, quorum extremis 20 Cydonii oratio traditur. in margine ipsius Seileri lectiones occurrunt, ut ex ipso codice librum imprimendum curasse videatur. valde dolendum est, quod Seiler textum marginesque ita contaminavit, ut quid librarius scripserit saepenumero vix discerni possit. quid autem valeat hic codex (M infra notatus) in constituendo textu postea videbimus.

In eadem Fuggeriana bibliotheca anno 1552 alter codex aderat, qui nunc in bibliotheca Monacensi numerum 100 prae se fert (nobis N notatur). a. 1551 Ioannes Murmureus ex urbe Nauplia ortus eum confecerat, ut subscriptio docet. est autem in ea parte, qua legitur Cydonius, saeculi XV. anonymus in editione Wolfiana p. 558 et Wolfius ipse testantur se orationem nostram in hoc codice Fuggeriano, qui p. 107—185^b magnam partem usque ad verba *τοσαῦτα ἡμῖν εἰρήσθω* (cap. 20) servat, nomine Nemesii inscriptam a. 1552 legisse; unde de Nemesii aliquo opusculo de contemnenda morte falsa, ut nunc apparet, opinio orta est. nam cum Demetrii opusculum sequatur Nemesii de providentia commentationem, error facile nasci potuit, hoc quoque, cui in codice τοῦ αὐτοῦ

λόγος etc. neglegenter ab eadem manu inscriptum est, Nemesio adscribendum esse. ceterum bibliothecarius quidam iam de auctore dubitavit, qui cum ad alterum codicem Fugg. M respiceret, margini addidit: *ἡμτελής ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος καὶ ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ ἐπιτέγραπται Κυδωνίου περὶ τοῦ καταφρονεῖν θάνατον.* quare editores Wolfius Kuinæliusque nimis cauti titulo ambiguo editiones ornaverunt hoc: *εἴτε Δημητρίου τοῦ Κυδωνίου εἴτε Νεμεσίου Ἐμέσης ἐπισκόπου περὶ τοῦ καταφρονεῖν τὸν θάνατον.*

ut de codicis lectionibus dicam, mutilatus Demetrii libellus ita conspirat cum antea descripto, ut eandem originem statuere debeamus. sed miram rationem secutus hic librarius omnibus fere dativis participiorum in *σι* terminantibus et formis 3. pers. sing. et plur. eodem modo exeuntibus ὃ paragogicum addidit; sed ne, ut hiatum fugeret, illum id fecisse existimes, idem contra ceterorum codicum usum elisione abstinuit p. 4, 7 τὸ ἀγαθόν 18, 25 et 25, 10 τὰ ἄλλα 14, 8 ἀλλὰ εἰ 23, 24 μετὰ ἀνάγκης 32, 2 οὐ ἔδει 32, 19 ποτε ἂν etc.

In bibliothecam Monacensem etiam tertius migravit codex eiusdem familiae, olim Augustanus, nunc sig. 392 (nobis O est), chartaceus valde mutilus, scriptus manibus diversis s. XV, quem confecit *Θάλεριανος φορολιβίσω δ ἀλβίνου μόναχος.* recensiois deterioris (litt. B sign.), quamquam ad eandem stirpem redit atque supra descripti, optimus codex est, in quo grammaticus nescio quis, qui criticas huic operi applicavit curas, suo ingenio ac fortuna usus multos locos ita sanavit, ut genuinas lectiones fere assecutus sit cfr. 20, 10 ἐγκλείουσα pro ἐγκλειουσα 24, 18 ἐπέλγειν pro ἐπάτειν 29, 10 συνευχομένην pro συνεχομένην 21, 18 διὰ τοῦ βίου pro recta forma διὰ βίου. tamen non ex recensione optima (nobis A) eum sumpsisse sapientiam ex his lectionibus colligendum est:

- 3, 16 ἀνάλογον marg. ἄλνπον (ἀνάλητον A)
 10, 8 λάβην „ βλάβην (λώβην A)
 39, 15 καὶ λεύειν „ λέγειν (κλέειν A) etc.

Deterrimus autem recensiois B codex bibliothecae olim

regiae Parisiensis est numer. 963 (signatus a me Q). erat antea cod. Medic. reg. 3362 et s. XV scriptus est. continet Libanii opera, Maximi Planudis versionem Cicer. somn. Scip. et p. 327 hanc orationem, quae ita vitiose traditur, ut vix referat eius lectiones adnotare. quod ut illustretur, haec exempla sufficiant: 1, 5 *δυσχαρπνοιν* 2, 19 *συνηγοῖν*, persaepe τοῖς pro τῆς etc.

Omnium horum codicum, si a parvis vitiis singulorum propriis recedas, tanta est conspiratio, ut frater fratris nequeat esse similior. hunc autem, non artiore inter se cognationis gradum tenent; nam cum neque ex N ceteri exscripti sint codices, quod mutilatus extat, neque ex O, cuius rei testimonia sunt lacunae p. 29, 14—15; 22, 15—17; 23, 26—24, 1, neque ex M, quod omissa vox πόλιν p. 18, 29 indicat, neque ex Q — id intellegitur ex lacuna 22, 8 omisso *κακοπαθείαις* p. 23, 3, [recte tradito *μη ζημιαν* p. 42, 6 — concludendum est omnes ad unum perditum archetypum redire. ceterum duo loci nobis aperte ostendunt, quomodo librarii recensitionis B archetypum exscripserint: 2, 8 *ἀνδέστερον τὸν καὶ φωβεράτατον* et 32, 10 ὃ ᾧ dico, ubi et textum et correcturas susceperunt, nam τὸν et ᾧ ex margine in textum irrepsisse verisimile est. iudicium igitur criticum apud istos non quaeramus.

Plane diversa ab hac recensione est altera, quam littera A instruxi, cui adnumero tres codices a me signatos PVC. quorum omnium principem locum tenere censeo P. est bibliothecae Paris. cod. gr. 1213 antea Med. reg. 2965, scriptus nitide ac probe ab Ioasapho quodam saeculo quinto decimo. insunt autem in illo multa adhuc inedita, quae lucernam expectant philologorum. postremam post Nicolai Cabasilae opera partem a pag. 309 usque 428 explet Demetrii Cydonii libellus de contemnenda morte. perpaucis locis correctoris manum coarguisse mihi videor, ita p. 30, 13 correctum est *ἀναγκάζουσιν* in *ἀναγκάσωσιν*, 14, 6 *ἡμῖν* in *ἐμῖν* etc.

Secundum post illum tenet locum Vindob. theol. gr.

262 (olim 267). est codex chartaceus scriptus s. XVI constatque foliis 415. consentiunt et in ordine operum, quae exhibent*), et quod Cydonium quidem attinet in lectionibus traditis. librarii huius codicis proprietatem non omittam hanc, quod litteras β et ν saepenumero inter se mutavit. ita inveni formas 4, 8 $\beta\lambda\alpha\nu\epsilon\rho\phi$ 34, 14 $\delta\omicron\nu\lambda\acute{\epsilon}\text{-}\text{B}\eta$ cfr. ind. p. 47.

Quem C dixi, codex Coislinianus 315 (olim 9) est scriptus in charta papyrea ab Honorato iussu Seguerii Cancellarii, cuius haec bibliotheca fuit, saec. XVII constatque fol. 794. fortasse ex ipso P originem ducit, certe recensio A eum esse inserendum, ex expleta lacuna p. 11, 7—8 colligo. qua de re Elter, cum Parisiis esset, me edocuit.

Cum neque V ex P originem repetat quia P p. 19, 9 καὶ δῆλαιος omisit, quae verba in omnibus ceteris codicibus leguntur, neque ut de tempore, quo codices scriptos esse viri docti putant, taceamus P ex V, quod ex lacuna V p. 17, 17—19 intellegitur statuendum est utrumque ex uno eodemque fonte profluxisse.

Praeter hos codices, quos inspeximus, etiam Florentinum biblioth. Medic. Laur. plut. 59 cod. 24 scriptum s. XV hanc orationem exhibere Bandini catal. II p. 542 refert. titulus est p. 56^b: $\delta\tau\iota\ \acute{\alpha}\lambda\omicron\gamma\omicron\nu\ \tau\omicron\ \tau\omicron\upsilon\ \theta\alpha\nu\acute{\alpha}\tau\omicron\upsilon\ \delta\epsilon\omicron\varsigma$. neque omittam cod. Parisiensem Franc. 14899 continere versionem Francogallicam sub titulo: „Traité du mépris de la mort traduit du grec de Cydonius en Français par M. Menard 1686“.

His rebus praemissis nonnullos flosculos offeram, quibus cognoscas, quid collatione nostra effectum sit. simul haec tabella, qui conexus inter singulos codices sit, ostendet:

*) cfr. Krumbacher hist. litt. Byz.² p. 159, Elter et Radermacher Analecta Graeca, progr. Bonn. 1899 p. 7.

codices tradunt deteriores	editiones	nunc eligendum
4, 5 εὐεργεσίας τε- λοῦμεν B	εὐεργεσίας ὀφείλομεν vel ὁμολογοῦμεν	εὐεργέτας καλοῦμεν A
4, 9 δοκεῖ B	idem	δεῖ A
10, 24	χρηθῆναι	χρηθῆναι AB
11, 4 ἀλλῶλον B	ἀλλὰ φαῦλον	ἀλλ' ὕθλον A, corr. Q
11, 7—8 lacuna in- ter ἔχει et τῆς	quam explere stu- dent verbis: οὐδ' ἂν τις ὅπῃρ s w τίς γάρ τῶν k	ἂν τ' ἐκείνοι φῶσιν ἂν τε μή, θεωρη- σαι· ἐπεὶ μὴδὲ δι- καστὴς ἀπὸ A
17, 15—16 καὶ τοῦ- δαφος ποικί- λων καὶ τοῦ- δαφος χρυσὸν περιτήκων B	idem s, omis. pos- terius τοῦδ. w k	καὶ τοῦδαφος ποι- κίλλων καὶ τῷ τέγει χρυσὸν περιτήκων A
29, 10—11 συνεχομέ- νην B	idem	συνενοχούμενην A, ex corr. O
31, 8	μείναι	μείναι codices omnes praeter N
38, 26 ἄρχειν BV	idem	ἄρχειν P
39, 15 κελεύειν (sive καὶ λεύειν) B	καὶ λέγειν	κλάειν A
42, 6 μηδεμίαν M	μηδεμίαν βλάβην	μὴ ζημίαν A Q ζι- μίαν O ³

Apparet ex eis, quae antea dixi, quomodo certum atque confirmatum textum recuperemus: fundamentum nobis erit recensio A ita tamen, ut semper deterioris recensitionis lectiones cum illa comparemus. qua in re non inutile puto in mentem revocare rationem quandam, qua semper fere diiudicare possumus, quid auctor scripserit. pone duas diversas recensiones nobis in discrimine lectionum suppeditare, cuius altera λαμβανόμενον altera λαβόμενον praebeat uno tamen codice, qui cum adversaria recensitione congruit, excepto: patet auctorem ipsum secundum hunc codicem scripsisse cfr. 35, 17 λαμβ. AN λαβ. OMQ, eligendum igitur λαμβ.

6, 10 οὐδεμίαν ἂν BP ἂν omis. V, elig. prior lectio
7, 25 ἐγκαλεῖν BP καλεῖν V, " " "
15, 16 παρσκειάσται A Q παρσκειάσται MNO, " " "

Si tamen contra hanc regulam ipse p. 9, 20—21 peccavi, ubi contra codicum A O auctoritatem *παιδοδατοῦς* restitui in textum, quod MNQ exhibet, iure fecisse mihi videor, cum rarissimae formae usitatiorem substitutam esse appareat. — sin autem prorsus recensiones discrepant, cautione utendum est magnopereque deliberandum; nam quid librariorum moverit, ut corrigerent, si Demetrius id quod A tradit scripsisset: 2, 8 *ἀηδέστατον καὶ φοβερότατον* 15, 15 *ἀκριβέστερον* 29, 3 *σωφρονῶν*? in locis eiusmodi discernendis B meras librariorum lectiones tradere mihi quidem persuasum est.

Restat ut de apparatu instituendo pauca praemittam. aperta deteriorum librorum codicumque menda omisi — Kuinceliis haec curae sint — ubi tuto facturum esse mihi videbar, nisi quicquam de communicatione codicum aut de mutata verborum elocutione Byzantinorum — *ἀντιστοιχα* omitto — aut de promulgatis librorum impressorum lectionibus nos edoceant. praeter alia igitur notata invenies, ubi litterae ϵ et α , ν et β inter se mutatae sint, ν parag., omissa reduplicatio et augmentum, cum talia scire magnopere nostra intersit; nolui tamen ι subscr. et accentus adnotare. ceterum auctorum quos sequitur aut imitatur Demetrius, Platonis imprimis et Basilii et Palamae verba conferre studui.

Signa.

A { P = Paris. gr. 1213 s. XV
V = Vindob. theol. gr. 262 (olim 267) s. XVI
C = Coislinian. 315 s. XVII

B { N = Monac. gr. 100 s. XV
O = Monac. gr. 392 s. XV
Q = Paris. gr. 963 s. XV
M = Monac. gr. 58 s. XVI (quem expressit s)

e { s = edit. princeps Seileri a. 1553 et a Gesnero repetita a. 1559
„in marg. s aut corr. s“ significat ed. pr. solam (nam
correcturas omis. Gesner)
w = editio Wolfii a. 1577 et repetitio Thilonis a. 1586
k = ed. Kuinzelii a. 1786 et Mignei repetitio in Patr. gr.
CLIV p. 1169—1212

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΚΥΔΩΝΗ
ΛΟΓΟΣ
ΟΠΩΣ ΛΟΓΟΝ ΤΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΔΕΟΣ
ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΝΤΩΝ.

I. Τὸν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμόν, pag. 29
edit. princ.
ὃ δὴ θάνατον εἰώθαμεν ὀνομάζειν, πάντες μὲν φρίττουσι,
πάντες δὲ μισοῦσι, πάντες δὲ πάντων κακῶν χειρίστον οἶον-
ται. ἂν δὲ τις αὐτοὺς ἔρηται, τί τὸ πείθον οὕτως αὐτὸν
δυσχεραίνειν, δοκοῦσι μὲν τι λέγειν καὶ πείθουσιν γε ῥαδίως 5
τοὺς αὐτοῖς ὁμοίως διακειμένους, ὥσπερ κακοὶ δειλοὺς πο-
λέμων ἀπέχεσθαι παραινούντες (ῥᾶστα γὰρ ἂν οὕτω πείσαιεν
τῆς τοῦ πάθους ὁμοιότητος πιθανοὺς αὐτοὺς τοῖς ἀκούουσιν
ποιούσης συμβούλους). ἂν δὲ πρὸς ἄνδρας ἐπιχειρῶσι κατη-
γορεῖν, οὐδὲν εὐλογον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν δόξης ἔχουσι λέγειν, 10
ψυχῆς δὲ μόνον ἄγνοιαν καὶ μαλακίαν νοσοῦντες ἐλέγχονται,
ὅφ' ὧν τὰ ἀδεᾶ δεδιέναι καὶ κατεπτηγέναι τὰ μὴ βλάπτοντα
πείθονται.

1 Plat. Phaed. 67D: οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται,
λόσις καὶ χωρισμός ψυχῆς ἀπὸ σώματος; 11 Tim. 86B: νόσον
μὲν δὴ ψυχῆς ἄγνοιαν συγχωρετέον; Gorg. 491B: διὰ μαλακίαν
ψυχῆς

Hic titulus in P est, idem sed Κυδωνίου pro Κυδῶνῃ
(corrigend. est Nessel. catal. I p. 366) V. τοῦ σοφωτάτου καὶ
λογιωτάτου κυρίου Δημητρίου τοῦ Κυδῶνῃ λόγος etc. O Q, τοῦ
αὐτοῦ (sc. Nemesii cfr. prae. p. VI sq.) λόγος, ὡς ἐλογός ἐστι.
θάνατον φόβος N, τοῦ Κυδῶνῃ περὶ τοῦ καταφρονεῖν τὸν θάνα-
τον M, inde τοῦ Κυδωνίου etc. s, εἴτε Δημητρίου τοῦ Κυδωνίου
εἴτε Νεμεσίου ἐμέσης ἐπισκόπου περὶ etc. wk

2 ὃν δὴ marg. add. s || φρίττουσιν N 3 μισοῦσιν N
4 εἴρηται Qw 5 πείθουσι M in marg. corr. s 12 κατα-
πτηγέναι N

Φέρε γὰρ ἴδωμεν, ἐκ ποίων λογισμῶν κακοῦ παντὸς ἐπέκεινα τὸν θάνατον οἷονται. οὐκοῦν τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον „τριχθὰ πάντα δέδασται“, τριχῇ συμβαίνει καὶ τοὺς
 30 τὸν θάνατον κακίζοντας διηρησθαι. οἱ μὲν γὰρ προχειρότεροι, μᾶλλον δὲ ἀληθέστεροι καὶ τὰ ἑαυτῶν οὐκ ἐπιστάμενοι συγκαλύπτειν ὀνείδη τὴν τῶν παντοδαπῶν ἡδονῶν ὀδύρονται στέρησιν καὶ τὸ ταύτας ἀφανίζον πάντων εἰκότως ἀηδέστερον καὶ φοβερώτατον ἡγνῆται. οἱ δὲ κομψότεροι καὶ ὅσοι ἀλόγως τι ποιεῖν ἢ πάσχειν αἰσχύνῃ πᾶσι φασὶ τοῦ
 10 εἶναι καὶ τῆς οὐσίας ἔφεσιν κατὰ φύσιν ἐγκείσθαι· τὸ τοίνυν τὸ πᾶσιν ὀρεκτὸν ἀναιροῦν καὶ τὸ μὲν εἶναι τῶν ὄντων ἐλαῦνον ἀπώλειαν δὲ ἐπάγον καὶ τὴν ἐκ τῆς φθορᾶς ἀμορφίαν καταγέον τῶν οὕτω κάλλιστα παρὰ τῆς φύσεως εἰργασμένων τίς οὐκ ἂν φρίξει, τίς δ' οὐκ ἂν μισήσῃ, τίς δ'
 15 οὐκ ἂν καὶ μόνον λεγόμενον ὡς τῇ φύσει πολέμιον ἀποπέμπαιτο; οὐ τῇ φύσει δὲ μόνον, ἀλλὰ πολλῶ πρότερον καὶ θεῷ, οὐ μόνον ὡς μόνῳ τὴν τελειοτάτην ἀθανασίαν κεκληρωμένῳ, ἀλλ' ὅτι καὶ τῇ τοῦτου προαιρέσει πάντων ἐναντιώτατον, εἴπερ ἂ παράγειν ἐκεῖνος καὶ συντηρεῖν προθυμεῖται,
 20 ταῦτ' ἐκεῖνο φθείρει καὶ διαλύει. ταῦτα καὶ οἱ σοφώτεροι καὶ τῇ φύσει κεχρημένοι πρὸς τὴν τοῦ δικαίου μίσους ἀπόδειξιν. οἱ δὲ λοιποὶ καὶ τρίτοι σεμνότεροί τινες ὄντες καὶ
 31 εὐλαβέστεροι καὶ τι τῶν ἄλλων σοφώτερον ἀξιοῦντες | διανοεῖσθαι οὐχ ὧν ἔφημεν εἵνεκα τὸν θάνατον ἀξιοῦσι κακί-
 25 ζειν, ἀλλ' ὅτι μετ' ἐκεῖνον εὐθύς ἀναγκάζομεθα λόγον τῶν

3 Hom. O 189

2 δὴ δ M, in marg. τὸ s 4 διηρησθαι AN, διηρεῖσθαι OQMe 8 comp. et superl. conl. ut 15, 16 ἀηδέστερον τὸν καὶ B, in marg. τε pro τὸν s τὸ w τε k ἀηδέστατον καὶ A 10—11 τὸ τοίνυν ὀρεκτὴν πᾶσιν N 13 κατέχονται N κατέχεται OQM in marg. καταγέον, quod acceperunt wk et nunc A confirmant 20 ἐκεῖνο A ἐκεῖνος Be || ταῦτα καὶ οἱ σοφώτεροι καὶ AOQM in marg. γε οἱ σοβαρώτεροι, ἢ σωφρονέστεροι s, inde ταυτά γε οἱ σωφρονέστεροι wk ταῦτα καὶ οἱ σώφρονες καὶ σοφώτατοι καὶ N 23 ἀβλαβέστεροι NOMs corr. in εὐ. Q εὐλαβέστεροι wk, quod testantur A recte cfr. 40, 14 24 ἀξιοῦσιν N

βεβιωμένων ὑπέχειν καὶ τὰς ὀδυνηροτάτας καὶ ἀλγεινοτάτας δι' αἰῶνος δίκας διδόναι, ὧν οὐκ ἂν ἐλαμβάνομεν πείραν μὴ τοῦ θανάτου τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς διαιρουντος καὶ πρὸς τοὺς ἐκτὶ νόμους καὶ ἐξετασμοὺς παραπέμποντος. τοῦ- 5 τοις μὲν οὖν τοῖς λόγοις τινὲς καὶ ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἀκού- οντας δεδιττόμενοι αὐτοὶ τε καὶ πρὸς τοῦνομα τοῦ θανάτου ταράττονται καὶ τοὺς ἄλλους πείθουσι τοῦ δέους αὐτοῖς κοινωνεῖν.

Π. Σκεπτέον τοιγαροῦν, εἴ τι μετ' ἀληθείας λέγεται παρ' αὐτῶν καὶ εἰ καλὸν ἄνδρα φάσκοντα εἶναι τοιοῦτοις ἑαυτὸν 10 λόγοις παραδιδόναι.

Τοὺς μὲν οὖν πρώτους ὥς λίαν ὄντας φιληδόνους καὶ μαλακοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἀνδρικῶν πολέμων ἀπειρους οὐ χαλεπὸν παραστήσασθαι καίτοι καὶ πολλοὺς ἔχοντας συμμά- 15 χους καὶ μετὰ πολλῶν ἡμῖν ἐπιόντας. πάντες γὰρ οἱ μετ' Ἐπικουροῦ στρατευόμενοι τὸν ἡδὺν καὶ ἀνάληγον βίον ἀν- θρωπίνης εὐδαιμονίας οἴονται πέρας καὶ χαλεπὸν φασιν ἐν ἀνθρώποις εὑρεῖν τὸν ἄνευ ἡδονῆς αἰρούμενον ζῆν ἀτεχνῶς, εἰ μὴ τις δι' ἀναισθησίαν ἀηδῶς ἔχοι πρὸς τὸ κοινότατον 22 ἀγαθόν. ὅμως εἰκότως ἂν αὐτοῖς λέγοιμεν· ὦ ἄνδρες, εἴ γε τοῦτο χρὴ καλεῖν ὑμᾶς οὕτως ἐκλελυμένους καὶ ἐκνε- 20 νευρισμένους καὶ βλακεύοντας ἀτεχνῶς, ὥς λίαν ὑμῶν παι- δικὸν τὸ ταῖς ἡδοναῖς μόνον τὴν κρίσιν ἐπιτρέπειν τοῦ ἀγαθοῦ, εἰ δέ τι καὶ μετ' ἀηδίας ὠφελεῖν δύναιτο, τοῦτο κακίζειν καὶ πάντα τρόπον φεύγειν πειρᾶσθαι ἄλλο μὲν 25 οὐδὲν ἔχοντας ἐγκαλεῖν, ὅτι δὲ μόνον οὐ σάλνει τὴν αἰσθη- σιν. τί γὰρ καλῶει καὶ τοὺς ἱατροὺς τοῖς λόγοις τοῦτοις

27 et pag. sq. Basil. hom. quod Deus non est auctor malorum c. 2 (Patrol. gr. Mignei XXXI col. 333 B — ita semper Basil. a me citatum invenies in uncis): σὺ δὲ τῷ ἱατρῷ μὲν οὐδὲν ἐγκαλεῖς τὰ μὲν τέμνοντι τὰ δὲ καίοντι τὰ δὲ παντελῶς

5 τοῖς omis. V 7 πείθουσιν N 10 φάσκονται M
corr. s || τοῦτοις pro τοιοῦτοις O 16 ἀνάλογον marg. adscr.
ἔλπον O 18 ἀτεχνῶς post φασιν inseruit A 19 διὰ N ||
ἔχει Be 21 ἐκνευρισμένους V 22 βρακεύοντας Bs in marg.
recte βλακεύοντας s 24 μετὰ ἀηδίας Be 26 ἐγκαλεῖν
ἔχοντας Me

- κακίξειν, οἳ τοῖς σώμασιν οὐκ ἄλλως ἐπικουροῦσιν ἢ τῶν ἀηδῶν καὶ ἐσθλείν καὶ πίνειν καὶ ἄπτεσθαι καὶ πάντα τρό-
πον χρῆσθαι τοὺς κάμνοντας ἀναγκάζοντες, οἷς τοῦ τοῦτον
5 καὶ εὐεργέτας αὐτοὶ τε καὶ οἷς τῶν ἡμετέρων μέλει καλοῦ-
μεν; ὧν εἰ πρὸς μόνην τὴν ἡδονὴν ἔδει πάντα ἀνάγειν,
τίνας ἂν ἐχθίους ὑπῆρξε καλεῖν; ἀλλ' οἶμαι τὰγαθὸν καὶ
κακὸν οὐ λύπη καὶ ἡδονῇ, τῷ δ' ὠφελίμῳ καὶ βλαβερῷ
κρίνεσθαι δεῖ. εἰ δὲ πρὸς τὴν ἡδονὴν πάντα ἀνοίσομεν,
10 κακόν, ὅπερ ἔφην, ἐν σώματι μὲν ἱατρός, χεῖριστον δὲ ἐν
ψυχῇ νόμοι καὶ παιδευταὶ καὶ γονεῖς καὶ ὅλως τὰ τι-
33 μιώτατα καὶ ὠφελιμώτατα. οὗτοι γὰρ πάντες, ἂν μὴ πεί-
θωσι τὰ προσήκοντα παραινούντες, ἀηδέστατοι γίνονται τοῖς
μὴ πευδομένοις ἀτιμοῦντες καὶ εἰργοντες καὶ μακροῖς κολάσει
15 παραδιδόντες, ὧν οὐδὲν ἂν ἡμῖν ὄφελος ἐκ παντὸς τρόπου
τὴν ἄνεσιν προτιμῶσι. πόρνους δὲ καὶ προαγωγέας καὶ
κόλακας καὶ ὅσοι τὰ αἰσχιστα αὐτοὶ τε ἐπιτηδεύουσιν καὶ
τοῖς ἄλλοις τὰς ἀπὸ τούτων ἡδονὰς προξενοῦσιν, ἐπιτη-
δεῖους ἡμῖν αὐτοῖς, ὡς ἔοικε, νομιῶμεν, ἂν τὰ τῶν ἡδο-
20 νῶν κρατῇ πανταχοῦ.

- III. Πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο καὶ κουφότητος νομιστέον
κλάειν τῶν ἡδονῶν στερουμένους, ὥσπερ τὰ παῖδια, ὅταν
αὐτῶν οἱ παιδαγωγοὶ τοὺς ἀστραγάλους ἢ τί τῶν τῆς παι-
διᾶς ἀφαιρῶνται· ἔπειτ' ἐξεταστέον καὶ τίνας τῶν ἡδονῶν
25 ὁ θάνατος ἀφανίζων οὕτως ἐστὶ λυπηρός. οὐκοῦν καὶ τού-

ἐξαιροῦντι τοῦ σώματος, ἀλλὰ χρήματά που ὑποτελεῖς καὶ σω-
τήρα προσαγορεύεις... εὐεργέτης ὁ ἱατρός, κἂν πόρνους καὶ
ἀλγυθόνας ἐμποῇ τῷ σώματι cfr. p. 10, 17 sq. unum Basilii locum
in duas partes dirimit 25 sq. Pl. Reip. IX 580D sq. τριττά
καὶ ἡδοναί μοι φαίνονται εἶναι

5 εὐεργέτας . . καλοῦμεν A εὐεργεσίας . . τελοῦμεν B marg.
add. ὀφείλομεν s ὁμολογοῦμεν wk 7 τὸ ἀγαθὸν N 8 τῷ δὲ
N Me || βλαβερῷ V 9 δεῖ A δοκεῖ Be 10 ὥσπερ pro ὅπερ k
12 οὕτω in marg. s || πείθωσιν N 13 ἀηδέστατον OM in marg.
ἀηδέστατοι s, ἀηδέστατον restituit k, τοῖς omis. O Me 16 προ-
τιμῶσιν N προτιμῶντων A 19 ἔοικεν P 22—23 ὅταν αὐτά
A 23 ἀστραγάλους N 24 ἀφαιρῶνται Be 25 ἐστὶν N

των εἰς τρεῖς μοίρας διαιρουμένων τὴν μὲν μίαν καὶ πρῶ-
την καὶ θειοτάτην, καὶ ἡ δὴ μόνη καθαρῶς ἐστὶν ἀνθρώ-
που καὶ καθ' ἐαυτὴν αἰρετή, λέγω δὴ τὴν περὶ ἀλήθειαν
καὶ τὸν νοῦν καὶ ὅση τοῦτου τοῦ γένους, τοσοῦτ' ἀπέχει
φθίρειν ὁ θάνατος ἥγουν· τὸ τυχὸν ἐλαττοῦν, ὥστε καὶ 5
τῶν παντελῶς ἀδυνάτων, εἰ μὴ μετὰ θάνατον, καθαρῶς τε
καὶ ἀσφαλῶς ἐκείνας ἡσθῆναι τὰς ἡδονάς. | καὶ τοῦτ' ἄπι- 84
στον μὲν ἴσως δόξει τοῖς ὡς ἔτυχε ζῶσι, παντὸς δὲ μᾶλλον
ἐστὶν ἀληθὲς τοῖς οὐκ ἀβασανίστως περὶ τῶν πραγμάτων
ψηφισομένοις, καὶ παρ' ἡμῶν δὲ τις οὐδὲν ἤττον ἔσται τῇ 10
δόξῃ ταύτῃ συνηγορία, ὅταν αὐτὴν ἐξετάζωμεν.

Λέγεται δὴ τὴν ζημίαν εἶναι τοῖς ἀποθνήσκουσιν εἰς
τὰς τοῦ σώματος ἡδονάς. ἀλλὰ κἂν ταύταις πολὺ τὸ διά-
φορον. αἱ μὲν γὰρ φύσεως τέ εἰσιν ἔργον καὶ παρὰ θεοῦ
συνκεχώρηται ἡ τὰ κατὰ μέτρος δι' αὐτῶν συντηροῦντος ἡ 15
τοῖς κοινοῖς εἶδεσι μηχανωμένου τὸ διαρκές τε καὶ μόνιμον
καὶ τῇ διαδοχῇ τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ἐπισκευαστὴν
ἀθανάσιον ἐπινοήσαντος ὡς μέχρι πολλοῦ. τοῦ συνθέντου
μένειν οὐ δυναμένον. αὐταὶ δὲ εἰσιν, ὅσαι τῇ γενέσει λυσιτε-

3—4 cf. Phil. 22 A: ἡδονῆς λέγεις καὶ νοῦ καὶ φρονήσεως
6 cf. Phaed. 66 E: ἡ οὐδαμοῦ ἐστὶν κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἢ τε-
λευτήσασιν 17 Basil. hom. III in hexaemeron (XXIX 65 C):
τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ, idem libr. de virgin. c. 55 (XXX
780 A): μηχανησάμενος τοῖς δὲ θνητοῖς γενομένοις τὴν διαδοχὴν
τοῦ γένους ἐπισκευαστὴν (vulgo ἐπισκευάσας τὴν), ὡς εἴρηται
πουν, ἀθανάσιον ἐδράμενος (sec. Plat. Polit. 270 A). locutionis
ἀθανάσιον ἐπισκευαστὴν alia exempla leguntur apud Themist.
orat. XXXII, Clem. Alex. Strom. II p. 503 P ubi idem mendum
recurrat ut apud Basil.; ex Ioann. Philop. de aeternitate mundi
libro exempla collegit Hugo Rabe in indice 19 cf. Nemes.
de nat. hom. c. 18, 101 (ed. Chr. Fr. Matthaei, Halae Magdeb.
1802): αὐταὶ γὰρ εἰς μὲν τὴν διαμονὴν τοῦ παντὸς γένους συν-
τελοῦσι . . εἰς διαδοχὴν

2 δὴ omis. Me 4 τοῦτου γένους Me || τοσοῦτου marg.
τοσοῦτον s inde wk 7 τοῦτο N 8 ζῶσιν N 10 inter
τις et οὐδὲν inser. περὶ αὐτό N 12 δὲ pro δὴ Me 13 καὶ
pro κἂν wk || πολὺ δὲ M marg. τὸ sw τόδε k 15 δι' αὐτῶν
omis. V 16 διαρκές τε καὶ omis. N 18 τοῦ πολλοῦ Me

λοῦσιν ἐπὶ τὴν διαδοχὴν τὰ ζῶα ταῖς ἡδοναῖς προκαλού-
 μенаι, καὶ ὅσαι τὴν ὄρεξιν θήγουσαι πρὸς τὴν τροφὴν κινεῖ
 τὰ δυνάμενα τρέφεσθαι καὶ ταύτῃ τὸ καθ' ἡμέραν ἀπορ-
 ρέον τῆς οὐσίας ἀναπληροῦσι καὶ βοηθοῦσι πρὸς τὸ ζῆν,
 5 ἕως ἔξοστιν. οὐδεὶς γὰρ οὐτ' ἂν ἐπὶ τράπεζαν ἦλθεν οὔτε
 γενέσεως ἦψατο μέλλων ἀγδῶς ἐπ' αὐτὰ βαδιεῖσθαι, ἀλλὰ
 τὸ τῆς φύσεως κέντρον ἔνδοθεν ὠθοῦν οὐ συγχωρεῖ παρα-
 85 μελεῖσθαι τὸν τῆς γενέσεως δρόμον. αὗται μὲν οὖν, | ὅπερ
 ἔφη, αἱ ἡδοναὶ θεὸν καὶ φύσιν ἔχουσαι νομοθέτην οὐδε-
 10 μίαν ἂν εἰκότως ἐπιδέχονται μέψιν, εἰ μόνον ὑπὸ τοῦ
 λόγου θυθμιζοῖντο καὶ μὴ δι' ἀταξίαν τὸν παρ' ἐκείνου
 χαλινὸν ἀποπτύουσαι κρημνίζοιεν τὸν ἡνίοχον εἰς τὰ τῶν
 ἀλόγων ἥθη καὶ τὸν βίον αὐτῶν κατασύρουσαι.

IV. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐν ἡμῖν ἡδονῶν γένος ἀνίσχει,
 15 οὗ μὴτε θεὸν μῆτε φύσιν αἰτιασθαι, αὐτόματον δὲ
 φυόμενον ἐν ἡμῖν, ὥσπερ τὸ τῶν Σπαρτῶν ὁ μῦθος φησι,
 καὶ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας γεωργούμενον ἀμαθίας ἢ ῥαθυμίας
 οὐχ ὡς ἐχρῆν χρωμένων τῇ φύσει, καὶ κατὰ λόγον ἐνδυνα-

1 Demetrius Cyd. de proc. spir. s. (Patrol. gr. Mign. CLIV 1085D): εἰ μὴ τὰ ζῶα ἡδοναὶ προεκαλοῦντο 4 Greg. Palam. Prosop. (Mign. CL 1363B): τὸ ἀπορρέον . . ἀναπληροῖ τῇ διαδοχῇ fortasse ex Themist. orat. XXXII 360: ταῦτα πρὸς . . ἀπορροήν (= Plat. Conv. 207D) 6 sq. Greg. Palam. l. c. p. 1351A: τῆς φύσεως διαμνηχανομένης τὸ σώζεσθαι τὸ γένος ἡμῶν καὶ παρακινώσεως ἡδονὴν τῇ τε τροφῇ καὶ τῇ ἐξ ἐπιγονῆς διαδοχῇ, ὅπως δι' αὐτῆς . . ἐλκόμενος ὁ ἀνθρώπος ἐπὶ τε τροφῇ καὶ θεμιτῇ κοίτῃ γυναικὶ καὶ συνίσταται ζῶν καὶ θνήσκων οὐκ ἐξαπόλλυται. cfr. 12, 11 12 Basil. de leg. libr. gentil. c. 7 (XXXI 584C): χαλινὸν ἡδονῆς ἀνέντας . . τὸν νοῦν ὥσπερ ἡνίοχον ὑπὸ θυσηνίων ἔππων . . παρασυρόμενον ἄγεσθαι (sec. Plat. Phaedr. 246) cfr. Theodoret. orat. V de prov. 371A: τὸν ἡνίοχον κατασύρουεις, VI 379C, 380B

1 ταῖς ἡδοναῖς est vitium auctoris, nam ὅσαι ad ἡδοναὶ referendum, cfr. *adn. ad vers. 1* 2 κινεῖ codices et e, de quo desperavi; expectatur plur. num. 4 ἀναπληροῦσιν N 10 ἂν omis. V || ἀπὸ pro ὑπὸ N 11 περὶ ἐκείνου N 14 οὐκ edit. Gesneri 16 φησι omis. NOQ et praeterea artic. ὁ M, tum marg. add. γένος s, inde τὸ τῶν Σπαρτῶν γένος e

στεῦσαν καὶ ὅσον θεῖον ἐν ἡμῖν καὶ φιλόσοφον τῆς διανοίας
ἐξοστρακίσαν καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀκρόπολιν, ὥσπερ τις
τύραννος ἄγριος, κατασχὼν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν ἐν αὐτῷ
πολιτείαν φυγῆς καὶ στάσεως καὶ ἀταξίας ἐμπλήρῃσιν οὐκ
ἔτι συγχωροῦν ἄνθρωπον εἶναι τὸν τυραννούμενον, ἀλλὰ τι 5
θῆρῶν πολύμορφον καὶ ἀλλόκοτον, μέγρις ἂν καὶ θεῶ καὶ
ἑαυτῷ καὶ τοῖς χρωμένοις ἄχρηστον ἀποδείξῃ τὸν ἄπαξ
ἄλονται τῆς τῶν ἡδονῶν φιλίας, ἀποδόμενον μὲν τὴν ἔλευ-
θερίαν, διὰ βλοῦν δ' αὐταῖς δουλεύειν ὁμολογῆσαντα.

Τὰς μὲν οὖν προτέρας τῶν ἡδονῶν τούτων ἀναγκαίας 10
οἱ σωφρονούντες φασι, μάλιστα μὲν | τὰς τῶν σιτίων καὶ 36
ποτῶν καὶ ὅσαις τὸ σῶμα τρεφόμενον τούτων ἄνευ ἀδυνατεῖ
συνεστάναι· ἀλλὰ καὶ τὰς περὶ τὴν μίξιν ὡς λυσιτελοῦσας
τῷ γένει καὶ δι' ἐκείνων μόνων τοῦ ἀεὶ καὶ ὡσαύτως τὴν
ἀνθρωπίνην φύσιν τυγχάνουσιν τῆς ἀνάγκης ταύτης μετέ- 15
δοσαν, ὅπερ ἡ τροφή τῷ καθ' ἕκαστον, τοῦτο καὶ ταύτας
οἰόμενοι γίνεσθαι τῷ παντί, τὰς δὲ λοιπὰς αἰσχρὰς καὶ
ἀκαθάρτους καὶ θηριώδεις. καὶ τί γὰρ οὐ τῶν αἰσχίστων
πάντες καλοῦσιν, ἐφ' αἷς καὶ τοὺς ἄλόντας οἱ νόμοι κολά-
ζουσιν καὶ τοῖς αὐτῶν ἡττωμένοις αἰσχύνῃ καὶ ὀνειδῇ παρὰ 20
πάντων ἀκολουθεῖ;

Ποτέρας τοίνυν τῶν ἡδονῶν ἀναιροῦντα τὸν θάνατον
πάντες αὐτὸν πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις δυσχερῶν χαλεπώ-
τατον οἰοῦνται; ἄρ' οὖν τῶν ὕστερον ἕνεκα τῷ θανάτῳ δό-
καιον ἐγκαλεῖν; καὶ πῶς τὸν γε τοσαύτης φθορᾶς ἀπαλλάτ- 25

1 Plat. Reip. 581 B: φιλόσοφον καλοῦντες (sc. λόγον)
2 Reip. VIII 560 B: τὴν τοῦ νέου τῆς ψυχῆς ἀκρόπολιν . . αἱ
ἐπιθυμῖαι . . κατέσχον 5 Bas. hom. adv. iratos c. 1 (XXXI
353 C): ἀποθηριοὶ παντελῶς τὸν ἄνθρωπον καὶ οὐδὲ ἄνθρωπον
εἶναι συγχωρεῖ. ceterum usum vocis θῆρῶν ad affectus pravos
translatæ A. Jahnus in Animadv. in S. Basil. M. I p. 162 et
in S. Methodii Plat. p. 58 n. 351 illustravit 14 Phaed. 78 C:
ἀεὶ καὶ ὡσαύτως 18 Reip. IX 591 C τῇ θηριώδει . . ἡδονῇ

12 ἀδύνατον N 13 τὰς λυσιτελοῦσαι B τὰς λυσιτελοῦσας
s in marg. extat ταῖς λυσιτελοῦσαις, inde wk || περὶ τῶν κατὰ
N 19—20 κολάζουσι QMe || αὐτοῖς pro αὐτῶν V 23 δυσ-
χεραίων N 25 καλεῖν V

- τοντα τὸν ἀνθρώπινον βίον καὶ τῇ λογικῇ συναγωνιζόμενον
 φύσει καὶ ταύτην οὐκ ἔδωτα τῇ τῶν ἀλόγων ὁμοιότητι
 καθυβρίζεσθαι; τί γὰρ αἶσχιον ἢ ἀλογώτερον ἀνθρώπου
 πρὸς μόνην τὴν ἡδονὴν νευενκότος, τῶν δὲ καλῶν καὶ τι-
 5 μίων παντελῶς ἐπιλαθομένον; ὅν γε οὐδ' ἀνθρώπον χρὴ
 καλεῖν τοῦ λοιποῦ, ἀλλὰ τι θηρίον ἀλλόκοτον, οἷα τὰ ἐκ
 37 τῶν μύθων μέχοις ὕψεως | μόνον ἀνθρωπεῖαν φύσιν ὑπο-
 κρινόμενον. ἡ γὰρ ἀνθρώπον δίκαιον ὀνομάζειν τὸν ὅ,τι
 μὲν φάγεται καὶ πλέται μόνον φροντίζοντα, ὅ,τι δὲ λογίζεται
 10 καὶ εἴσεται παντελῶς ἀμελοῦντα; τοῦτον τοῖς χοίροις δι-
 καίότερον παρεικάζειν, οὓς τῇ τῆς τροφῆς ἀφθονίᾳ παι-
 νοντες θύομεν, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν χοίρων ἀχρηστοτέρους
 τούτους ὑποληπτέον. τῶν μὲν γὰρ ἔστι πολλάκις τῆς πολυσαρ-
 κίας ἀπονάσθαι, ἀνδρὸς δὲ ἑαυτὸν κατασαρκούντος οὐδὲν
 15 ὄφελος, πλὴν εἴ τις τοὺς ἄλλους σωφρονίζεσθαι λέγοι ἐν
 αὐτῷ τὴν τῆς τροφῆς ἀσχημοσύνην διδασκομένους· ὥσπερ
 φασὶ καὶ Λακεδαιμονίους τῇ τῶν Ἑλλώτων μέθῃ τοῖς παισὶν
 ὑποδεικνύναι τὸ τῆς νήψεως ἀγαθόν. τί δ' ἂν εἴποι τις
 τὸ τῆς ματαιοπονίας ταύτης ἀπέραντον καὶ τὸ καθ' ἡμέραν
 20 εἰς τὸν τετρημένον ἀναγκάζεσθαι πλῆθον ἀντλεῖν, ὅ,τι τινὰς
 φησιν ὁ μῦθος κατακριθῆναι οὐκ οἶδ' ὅ,τι περὶ τοὺς
 ἑαυτῶν θεοὺς ἁμαρτύντας; ἔτι τοίνυν τῷ θανάτῳ μεμπτέον

17 cf. Plutarch. adv. Stoic. p. 1063 E: οἱ μὲν γὰρ ἐν Σπάρτῃ
 τῶν φιλιππῶν ἐπιμελούμενοι . . Ἑλλώτας μεθύοντας ἐπιδεικνύνται
 τοῖς νέοις, ὁποῖόν ἐστι τὸ μεθύειν, ὥπως σωφρονῶσιν
 19 sq. Greg. Palam. Prosopop. (Mign. CL 1355 D): (ψυχὴ disserit)
 ἀδελφὰ κατακριθεῖσα ταῖς μνηδικαῖς Λαταῖσιν εἰς ἀπέραντον
 ἐπαντλεῖν σοι (sc. τῷ σώματι) ὥς ἐκείναι τῷ τετρημένῳ πλῆθῳ
 (sec. Plat. Gorg. 493 B). cfr. p. 48 optimaе Prosop. editionis
 ab A. Jahnio curatae, qui plura huius proverbi exempla col-
 legit. adde Xen. Oecon. 7, 40 Bas. de leg. libr. gent. c. 7 (XXXI
 581 B). ceterum fusiis de hoc agitur in Paroemiograph. gr.
 corp. Gotting. I 343 sq., 347, II 161

5 οὐδὲ N 6 τι omis. Me 8 ἡ Me πῇ in marg. s
 11 παρεικάζειν M 15 ante λέγοι inseruit βουλόμενος s, inde
 wk inepte recep. 16 ἑαυτῷ M in marg. αὐτῷ s inde e ||
 τροφῆς NO || αἰσχύνῃ Be 17 μέθει B || παισὶ N 20 ὅτινας
 NOQ 22 ἁμαρτύνοντας O

φαγὸν ἄνθρωπον ἀναιροῦντι καὶ τοιαύτης ἀχρηστίας τὸν βίον ἐλευθεροῦντι, ὃν γε καὶ δοκοῦντα ζῆν εὐλογώτερον ἢ τις εἴποι πάσαι τεθνάναι οὕτω πρὸς τὸν λογικὸν βίον ἀκίνητον ὄντα καὶ τῇ συνεχεῖ μέθῃ πρὸς πάντα ἀναισθη-³⁸
τοῦντα; | ἀλλ' εἰ μηδενὸς ἄλλου, τούτου γε ἕνεκα τὸν θά-⁵
νατον ἐχρῆν εὐεργέτην καλεῖν ἐκποδῶν ποιούμενον, οὗς τὴν ἀρχὴν ἔδει μηδὲ γενέσθαι. οἶμαι δὲ μῆδ' ἂν αὐτοὺς ἐκεί-
νους, εἴ γε ἐκνήψαιεν, ὑπὲρ ἑαυτῶν καλίσαι τὸν θάνατον
μῆδ' ὥς ἀδικοῦνται φάναι μὴ συγχωρούμενοι τοιαύτην ἀκα-
θαρσίαν ἀσκεῖν.

V. Τί δ' ἂν εἴποις τὰς ἄλλας τὰς ὥσπερ ἀπὸ μητρὸς
τινος τῆς τρυφῆς τικτομένας κακίας — πᾶσι γὰρ σχεδὸν
τοῖς αἰσχροῖς παρὰ ταύτης αἱ ἀφορμαί — καὶ τὸ τοὺς
παγέντας ἡμῖν ὑπὸ τῆς φύσεως ὄρους ὑπερβαίνοντας τοὺς
ἀνθρώπους εἰς τὸν τῶν ἀκαθάρτων ἡδονῶν ἐμπλπτειν κρημνόν,¹⁵
ὧν τοῖς κατηγοροῦσιν οἶμαι καὶ μόνην τὴν μνήμην αἰσχύνην
ἂν ἐνεγκεῖν; δυσχερανοῦμεν οὖν, εἰ μὴ καὶ ἀθάνατος ὁ μοιχός,
καὶ τῷ παιδεραστῇ συνευξόμεθ' αὖ τὴν νόσον εἰς ἀπέραντον
παρατείνεσθαι, ἥ καὶ τὰς ὑπὲρ τῶν χρημάτων ἐπιβουλὰς
καὶ φιλονεικίας καὶ φθόνους καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς παντο-²⁰
δαποῦς πλεονεξίας πολέμους, οὗς φανερόν τῶν ἡδονῶν εἵνεκα
τοὺς ἀνθρώπους αἰρεῖσθαι, αἰδίους εἶναι θελήσομεν, ὥσπερ
τοῦ βίου μὴδὲν ὄφελος ὅν, ἂν μὴ συνεχῶς μεγάλα κακὰ τὰ
μὲν ποιῶμεν, τὰ δὲ πάσχωμεν καὶ τῇ πολυμόρφῳ κακίᾳ τὰ

7 cfr. Theogn. 425 15 Basil. de virginitate c. 40 (XXX 749B): εἰς βάθος κακῶν ἐμπεσεῖν, cfr. 27, 16. Pl. Phil. 52C: τὰς.. ἀκαθάρτους ὁρθῶς ἂν λεχθείας cfr. 43, 21

1 codd. φάγον, sed cfr. Winer. Gr. p. 41 Lipsii gramm. Unters. p. 28 4 μέθῃ B ut 8, 17 5 μῆδὲν ἄλλου B in marg. δι' ἄλλο s μηδενὸς recte wk 6 ἐκ πολλῶν M in marg. corr. s ἐκποδῶν ex corr. O 7—8 ἐκείνους omis. N || ἐκνήψαι M 9 μῆδὲ ὥς O Me 12 τρυφῆς N 16 κατηγοροῦσι N 18 παιδαραστῇ superscr. ε Q 20—21 παντοδαποῦς NQM recte cfr. etym. magn. p. 204, 23 et Bast. ad Greg. de dialect. p. 891 (ed. Schaefer.), in marg. παντοδαπῆς s, quam formam correct. probav. wk, παντοδαπῆς AO 23 μῆδενὸς B in marg. μῆδὲν s, inde wk

- 39 ἡμέτερ' αὐτῶν ἐπιτρέψωμεν; | ἀλλὰ τοῦτο τί ποτ' ἐστὶν
 ἕτερον ἢ τὸ μὲν κακὸν συμβουλευεῖν, τὸ δὲ ἀγαθὸν φυγῆς
 καὶ ἀτιμίας τιμήσασθαι; ἢ τοίνυν ἀνέδην οὕτως τὴν
 ἡδονὴν εἶναι φατέον τάνθρωπινον ἀγαθόν, ἀρετὴν δὲ καὶ
 5 σοφίαν καὶ ἐπιστήμην λόγου χάριν καὶ εὐπρεπείας μόνον
 εὐρῆσθαι καὶ τότε καὶ τῷ θανάτῳ μεμπτέον τὰ κάλλιστα καὶ
 τιμιώτατα ἡμῶν ἀφαιροῦντι, ἢ νομίζοντας τῶν ἡδονῶν
 τὰς μὲν τῇ ψυχῇ λάβην ἀντικρὺς εἶναι καὶ τῇ κοινῇ τῶν
 ἀνθρώπων πολιτείᾳ παντελῶς ἐναντιωτάτας, τὰς δὲ καὶ
 10 αὐτὰς οὐδὲν ἦττον βιάπτειν δυναμένας, ἂν τὸ παρὰ τοῦ
 λόγου μέτρον μὴ καταδέχονται, οὐδὲ τὸν θάνατον παντελῶς
 ἀτιμαστέον οὐδ' ὥς τι τῶν βλαβερῶν φευκτέον, ἀλλ' ἡγήτεον
 εἶναι τινα καὶ τούτου τοῖς ἀνθρώποις ὠφέλειαν τοῦ μὲν
 ἀρίστου ὄντος, εἴ τις τὸν βίον ἀναμάρτητον καὶ μετ' ἀρετῆς
 15 διεξέλῃ, οὐ μὴν οὐδὲ τῷ τὸν ἀνίατα νοσοῦντα ταῖς προση-
 κούσαις ὑπάγεσθαι δίκαις ἀχρήστου παντάπασιν γινομένου·
 πρὸς ὅπερ ὁ θάνατος τῷ τοῦ παντός ἡγεμόνι καὶ δημιουργῷ
 πλειῶστον συμβάλλεται τῇ ἑαυτοῦ δικαιοσύνῃ τὴν τῶν ἀν-
 θρώπων κακίαν κολάζοντι καὶ οὐκ ἔωντι πλημμελῶς καὶ
 20 ἀτάκτως φέρεσθαι τὸν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον κόσμον, ἀλλὰ
 τῇ περιουσίᾳ τῆς ἀγαθότητος καὶ τὴν ἡμετέραν κακίαν εἰς
 40 τάξιν | καθιστῶντι τῇ τιμωρίᾳ, ὥσπερ ἱατρὸς τομαῖς καὶ
 καντῆρσιν οὐκ ἔων ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα τὸ πονηρὸν βεῦμα
 χεθῆναι. τοῦ αὐτοῦ τοίνυν ἀνδρὸς τό τε δίκαιον καὶ τὴν

3 cfr. Gorg. 494 E: φῆ ἀνέδην οὕτω 17. 22—24 Bas.
 hom. quod Deus non est auctor malorum c. 3 (XXXI 333 B):
 ὡς οὖν εὐεργέτης ὁ ἱατρὸς... οὕτως ἀγαθὸς ὁ θεός... ὅτι ἐν
 ὀλίγῳ μέρει τὴν νόσον ἴσῃσι, πρὶν εἰς βίον τὸ σῶμα τὸ πάθος
 διαχυθῆναι 20. 22 Plat. Tim. 80 A: ὁ θεός... πᾶν κινούμενον
 πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως εἰς τάξιν αὐτὸ ἡγάγεν

1 ἡμέτερα B 3 ἀνέδην superscr. αἰ P ἀναίδην VBe
 6 εὐρ. ex conl. scripsi, εὐρῆσθαι ABe 7 ἡμῖν V 8 pro λά-
 βην praebebat λάβην correctum in βλάβην O 10 βιάπτειν V
 12 οὐδὲ O φευκτέον B quod in M a Seilero correctum est
 15 τῷ ex conl. scripsi, τοῦ τὸν PO τοῦτον VNQM, in marg. τὸ
 τὸν s, inde wk 16 παντάπασιν N 17 ἀθάνατος M in marg.
 ὁ θάνατος s 20 γινόμενον e profectum ex marg. s 24 χυθῆναι
 Seiler in M intulit, itaque in omnibus editionibus legitur

δίκην καλέζειν καὶ τοῦ θανάτου κατηγορεῖν ὀφείλοντος τὸ κακόν. εἰ δὲ οἱ ταῖς ἡδοναῖς δουλεύοντες καὶ ταύτης οὐκ ἄνευ τῆς δουλείας ἐλόμενοι ζῆν τοὺς λόγους μὴ ἀποδεχόμενοι, ἀλλ' ὅθλον ἡγοῦντο πᾶν, ὃ μὴ ταύτας αὐτοῖς προξενεῖ, οὐδὲν ἢ τούτων κρίσις τό γε ἀληθὲς παραβλάψει. οὐ γὰρ τὴν ἐκείνων γνώμην κυροῦν νῦν ἡμῖν πρόκειται, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν, ὅπως ἐφ' ἑαυτῆς ἔχει, ἂν τ' ἐκεῖνοι φῶσιν ἂν τε μή, θεωρῆσαι· ἐπεὶ μὴδὲ δικαστῆς ἀπὸ τῆς τῶν κρινομένων γνώμης τὴν ψήφον ἔλοιτ' ἂν ἐνεργεῖν οὐδὲ μετ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆς δίκης ἦντινα δεῖ τοῦτοις δοῦναι σκοπεῖ, ἀλλ' ἀρκεῖ τούτῳ τὴν ἀπόφασιν νόμιμον εἶναι. μὴ τοίνυν μὴδ' ἡμεῖς ὥσπερ ἐν ταῖς δίκαις τοῖς τῶν φιληδόνων προσέχωμεν ὀδυρμοῖς, ὥσπερ γυναῖκας ἢ παιδία, τὰς ἑαυτῶν ὀρέξεις ἀνασφαιζομένων καὶ ταύτη διάστροφον τὴν ψήφον ἐξαίτουμένων περὶ αὐτῶν ἐνεχθῆναι, ἀλλ' ἔως ἂν ἡ τὰς εἰρημένας ἡδονὰς ἀγαθὸν ἢ τὸ τὰ φανῖλα καλῶν κακὸν εἶναι δεῖξαι μὴ δύνωνται, οὐδὲν ἦττον ἡμῖν ταῖς προτέραις ψήφοις ἐμμενετέον, αἱ τοῖς οὕτω ζῆν ἡρημένοις ἀγαθὸν τὸν θάνατον ἀπεδείκνυσαν.

VI. Διὰ δὲ τὰς περὶ τὴν γένεσιν ἡδονὰς οὐκ ἐπικνεύουσας οὕσας, εἴ τις κακῶς τὸν θάνατον λέγοι ὥς ἄρδην καὶ αὐτὰς ἀναιροῦντα, τὸ μὲν ὥς οὐ χρητὴς κατηγορεῖν ἐκείνων φημι καὶ αὐτός. φύσει τε γὰρ ἡμῖν ἔγκεινται παρὰ τοῦ δημιουργοῦ καὶ τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει τῆς αἰδιότητος αἵται γίνονται. ὥστε καὶ τοὺς σωφρόνως καὶ μετρίως αὐταῖς

2 Plat. Phaedr. 238 E: δουλεύοντι . . . ἡδονῇ, cfr. 7, 9
20 sq. cfr. 6, 10

4 ἀλλ' ὅθλον A et ex corr. Q, egregie, ceteri codices ἀλόλον, coniecturam s ἀλλὰ φανῖλον omnes edit. probant 7 sq. sic A (etiam C); lacuna inter ἔχει et τῆς B, quam explere student verbis οὐδ' ὃ δικαστῆς μετὰ in marg. O οὐδ' ἂν τις ὑπὲρ sw τὴς γὰρ τῶν k 9—10 κατ' αὐτῶν et 10 τούτους et σκοπεῖν e ex Seileri coniectura, ἀρκεῖτω τὸ τὴν wk 13 τὰ pro τὰς sw 14 διάστροφον B in marg. διάσφορον s διάστροφον recte in textum repos. wk 18 εἰρημένοις B in marg. corr. s 22 οὐκ ἐκείνων χρὴ N

κεχημένους οὐδείς πάποτ' ἐπιτιμήσεως ἄξιους ἡγήσατο οὐδ'
 ἄπεφνήατο δεῖν αὐτοὺς τῷ θανάτῳ διὰ τὴν ὕβριν ὥσπερ
 τινὶ κολαστῇ παραδίδοσθαι. πλὴν ὥσπερ οὐκ ἀγαθὸν αὐτοῖς
 εἶποιμ' ἂν εἶναι τὸν θάνατον οὐδενὸς ὄντος, ὃ παραβαλόν-
 5 τες εἰκότως ἂν ὑπ' αὐτοῦ βελτίους γένοιτο κολαζόμενοι,
 οὕτως οὐδὲ ζημίας αὐτοῖς αἴτιον τοῦτον εἶναι φημι τῇ
 τελευτῇ τὰς ἐφειμένας ἐκείνας ἡδονὰς ἀναιροῦντα. αὐταὶ
 γὰρ τοῖς ἀνθρώποις οὐχ ὥς ἴδιον αὐτῶν ἀγαθὸν οὐδ' αὐτῶν
 εἵνεκα παρὰ τῆς φύσεως τούτοις ἐγκαταρκίσθησαν, ἐν' αἷ
 10 τούτων ὥσπερ τέλους ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαύουσιν, ἀλλὰ τῶν γενησο-
 μένων προνοουμένη ταύτας ἐν τοῖς γονεῦσιν ἐμχανήσατο,
 ἵνα ῥᾶον τοῖς ἀνθρώποις τὰ περὶ τὴν διαδοχὴν τῶν τέκνων
 ἀνύηται τῆς ἡδονῆς λήθην ἐμποιοῦσης τῶν παρεπομένων
 42 δυσχερῶν τῇ γενέσει· ὥσπερ καὶ τοὺς ἱατροὺς ὁρῶμεν ἐνίοτε
 15 σοφισζόμενους τοὺς κάμνοντας καὶ | γλυκεία τινὰ τοῖς ἀηδεστά-
 τοις παραμυγνύντας, ἵνα τῇ περὶ τὰ ἡδέα λιχνεῖα ῥᾶον καὶ
 τὰ θεραπεύοντα δέξωνται· ὁρῶμεν δὲ καὶ τοὺς ὑπιόντας τὰ
 ἄχθῃ ἄδοντας, ὅταν πιέζωνται, καὶ ταῖς ψδαῖς κουφότερον
 ἑαυτοῖς οἰομένους τὸ φορτίον ποιεῖν. εἰ τολύνην ἐτέρων
 20 εἵνεκα καὶ μέχρι τινὸς τοῖς ἀνθρώποις τὸ γένος τοῦτο τῶν
 ἡδονῶν συγκεχώρηται, δῆλον ὡς τῆς λειτουργίας παυσσαμένης
 οὐδὲν οὐδ' αὐτοὶ ζημιώσονται ἐν τοῖς οἰκείοις ἀγαθοῖς
 καταλιμπανόμενοι, ὥσπερ οὐδὲ τοὺς ἀχθοφοροῦντας ἐκείνους
 εἴποι τις ἂν ζημιοῦσθαι τοῦ τε ἄχθους ἅμα καὶ τῆς ψδῆς
 25 ἀπαλλαττομένους. μᾶλλον μὲν οὖν καὶ χάριτας ἂν εἰεν
 δίκαιοι τούτου γε ἕνεκα ὁμολογεῖν τῷ θανάτῳ οὐκ ἐῶντι
 τούτους ὑπὲρ ἄλλων κόπτεσθαι εἰδῶλον ἡδονῆς αὐτοὺς καρ-
 πουμένους, ἀλλ' ἰστάντι τὴν ἀπάτην καὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἐπι-

3 Plat. Leg. IX 863 A: κολαστὴν τῶν ἀμαρτημάτων θάνα-
 τον... 12 cfr. p. 5 et 6 27 Reip. IX 587 D et 586 B: εἰδῶλοις
 τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς 587 A: τὰς ἡδονὰς τὰς ἀληθεστάτας καρ-
 ποῦσθαι. Reip. VII 548 B: ἡδονὰς καρπούμενοι

1 πάποτε O || οὐδὲ O 2 ὕβριν V 4 οὐδὲν NOM, in
 marg. corr. s 8 οὐδὲ N 9 ἐν' αἷ AOQ ἵνα αἷ N ἵνα ei
 M ἵνα ei s ἵνα δὴ wk 13 ἀνύηται s 16 λιχνεῖα Bs
 17 δέξονται B corr. s 21 λειτουργείας B

στρέφονται τοὺς ἀνθρώπους. ὃ καὶ Σοφοκλέα τὸν ποιητὴν λέγεται πρὸς τὸν Κέφαλον ἀποκρίνασθαι ἐρόμενον ὡς δὴ τι καλόν, εἰ οἷός τε ἐστὶν ἐν γήρᾳ μὴ γυναικί· εὐφήμει, εἶπεν ἐκεῖνος, νοὺν ἔχων, ὦ ἄνθρωπε, πάλα γὰρ τούτων ὥσπερ ἀγρίων ἀπήλλαγμα δεσποτῶν, τὰς ἡδονὰς τοῦτο λέγων, 5 ὅφ' ὦν τὸ τῶν ἀνθρώπων κηλούμενον γένος ὥσπερ κακῷ δεσπότην χαίρει παραμένον αὐταῖς.

VII. Τοὺς μὲν οὖν διὰ τὰς τοῦ σώματος ἡδονὰς, εἴ τινες ἂν εἴεν αὐταί, τὸν θάνατον φρίττοντας καὶ κακῶν 48 ἔσχατον οἰομένους αὐτὸν τοῖς ἀνθρώποις, τῶν παιγνίων 10 τούτων μᾶλλον δὲ τῆς περὶ ταύτας μανίας καὶ ἀσχημοσύνης αὐτοὺς ἀπαλλάττοντα, οἶμαι τοῖς ὀλίγοις τούτοις σωφρονισθέντας καὶ τὴν παιδικὴν ἀπορρίψαντας ἔννοιαν τὴν σώφρονα καὶ ἀνδρικήν ἀντιλήψεσθαι καὶ μὴ πρὸς τὸ χρεῶν ἀηδῶς τῶν γε ἡδονῶν ἔνεκα διακείσθαι. 15

Τοῖς δὲ διὰ τὴν τοῦ εἶναι κοινωτάτην ἐπιθυμίαν καὶ τὸ φύσει πᾶσιν ἐγκείσθαι τῆς ζωῆς ταύτης ἔφεσιν τὴν τελευταίην δυσχεραίνουσιν ὡς ἂν τῶν ἐν ἡμῖν τὸ ἄριστον καὶ θειότατον ἀναιροῦσαν, ὃ πᾶσι τοῖς ὁπωσοῦν οὔσι καὶ τὴν φύσιν δρῶμεν φιλονεικοῦσαν τηρεῖν, ἐκεῖνο ἂν τις εἴποι καὶ 20 ἵσως κατὰ καιρόν· τοῦ μὲν μὴ πρὸς τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν

3 sq. Plat. Reip. I 329 A sq. (Cephalus): καὶ Σοφοκλεῖ ποτε τῷ ποιητῇ παρεγενόμενῳ ἐρωτώμενῳ ὑπὸ τινος· πῶς, ἔφη, ὦ Σοφοκλείς, ἔχεις πρὸς τάφροδίσια; ἔτι οἷός τ' εἶ γυναικί συγγίνεσθαι; καὶ ὅς· εὐφήμει, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε· ἀσμενέστατα μέντοι αὐτὸ ἀπέφυγον, ὥσπερ λυτῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγόν· δεσποτῶν ἀπήλλάχθαι. idem dictum praeter alios laudant Athen. Deipn. XXII c. 2 p. 510 et Cic. Cat. mai. 14 6 ὅφ' ἡδονῆς . . . κηλούμενοι γὰρ . . . παρὰ ταύτη μένουσι Dio Chrys. orat. XVI 1 (pag. 241 ed. de Arnim), cfr. Plat. Reip. III 413 C: ὅφ' ἡδονῆς κληθεῖντες

3 οἷον NQM, in marg. οἷός τε s, inde wk || εὐφήμει codices εὐφήμει e ex corr. s 6 κηλούμενον NM, corr. s et O, inde wk 7 παραμένον A 9 κακῶν Be 11 ταῦτα Be 12 ὀλίγοις om. Be 14 καὶ ἀνδρικήν post παιδικήν (13) inseruit N 21 τοῦ μὲν omnes codices recte, cum gen. pendeat ab χάρις (14, 6) et verbis ταύτης τοίνυν τῆς γνώμης suscipiatur. δεῖ μὲν et post βλαβερά (14, 5) distinguunt e secundum coniecturam s

- ἐκείθεν ἀπάτην ὁρᾶσι περὶ τῶν πραγμάτων ψηφίσεσθαι,
 ἀλλὰ τὸ θεῖον καὶ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν τῶν ἐν ἡμῖν ἀγαθῶν
 ποιῆσθαι τεκμήριον καὶ τὰ μὲν ἐκείνῳ συμβαίνοντα καὶ
 ἡμῖν νομίζειν λυσιτελεῖν, ὅσα δ' ἐκείνῳ μάχεται, ταῦτα τῆς
 5 τοῦ κακοῦ μοίρας οἶεσθαι καὶ προσέθ' ἡμῖν βλαβερά, ταύτης
 τοίνυν τῆς γνώμης πολλὴ χάρις ἡμῖν· ἀτεχνῶς γὰρ ἡ δόξα
 σωφρονούτων ἀνδρῶν καὶ πρὸς ὃ δεῖ πάντα ἀναφερόντων.
 14 ἀλλ' εἰ μὲν ἡ ψυχῆς ἄνευ | ἐξῶμεν καὶ σῶμα μόνον ἦν
 τοῦθ' ὅπερ ἐσμέν, οὗ φθειρομένου οὐδαμῶς οὐδαμῶς ἂν ἦν,
 10 ὃ πρότερον ἤμεν, οὐδέ τις ἡμῶν μετέπειτ' ἐλπίς ἡ λόγος
 ἐλείπετο, ἡ καὶ ψυχῇ χρῶμενοι πρὸς τὸ ζῆν οὐκ ἄφθαρτον
 παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ταύτην εἶχομεν καὶ δυναμένην καθ'
 αὐτὴν παραμένειν, ἀλλ' οἷαν μόνον καὶ συνεῖναι τῷ σώματι
 καὶ οἰχομένου συνδιαλύεσθαι, οὐκ ἂν παντάπασιν ἄλογον
 15 ἦν δεδιέναι ἐν τῷ παντὶ μέλλοντας κινδυνεύειν καὶ τοῦ
 ὄντος ὥσπερ σχεδίας τινὸς ἀποπλίττοντας ἐπὶ τὸ τοῦ μὴ ὄντος
 πέλαγος καὶ τὸ χάος ἐξολισθαίνειν. νῦν δὲ τίς οὐκ οἶδεν,
 ὅτι καὶ ψυχὴν εἶχομεν καὶ τῆς τῶν ἀλόγων κρείττω πολλῶ
 ὅτε λόγῳ κυβερνωμένην, δι' ὃν καὶ κρατεῖν τοῦ σώματος
 20 δύναται καὶ πρὸς τὸ δοκοῦν τὰ τούτου διατιθέναι, καὶ
 προσέτ' ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον, καὶ εἶναι καὶ μένειν ἐφ'
 ἑαυτῆς μέχρι παντὸς δυναμένην, οὐδεμίαν οἰχομένου τοῦ
 σώματος αὐτὴν ὑπομένουσαν βλάβην; τοιαύτης τοίνυν αὐτῇ
 τῆς φύσεως οὕσης πῶς οὐκ εὐήθεις ὑπὲρ αὐτῆς δεδιέναι,
 25 μὴ λάθῃ συνδιαφθαρεῖσα τῷ σώματι καὶ θάνατον τὸ ἀθάνα-
 τον ὑπομελῇ καὶ μηδαμοῦ τὸ ἄφθαρτον ἦ;

16 cf. Phaed. 85D: ἐπὶ τούτου ὀχομένου ὥσπερ ἐπὶ σχε-
 δίας κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον 21 Plat. Phaed. 95C:
 τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν τε καὶ ἀθάνατον οὐσαν

1 ὁρῶντας in marg. s inde wk 2 ἀγαθὸν pro ἀγαθῶν
 NM s corr. O 4 λυσιτελεῖν νομίζειν Me || δὲ ἐκείνῳ NMe
 6 ἡμῖν in ras. P 8 ἀλλὰ N || ἐξῶμεν τὸ σῶμα B in marg. καὶ
 s, in textu καὶ τὸ wk 10 ἡμῖν e ex coniectura s 13 μόνον
 συνεῖναι (omisso καὶ) Be 15 μέλλοντας omis. O 16 ὥς Be
 19 κυβερνωμένην V 25 διαφθαρεῖσα Bk, συνδιαφθαρεῖσα
 recte marg. adscr. s, inde wk, cf. p. 27, 22

VIII. Ὅτι δὲ τὰ περὶ αὐτῆς λεγόμενα ἀληθῆ καὶ τῆς αἰωνίου καὶ μενούσης φύσεως | ἔστιν ἡ ψυχὴ καὶ διὰ ταύτην 45 τῶν ἐν κόσμῳ ζῶων ἄνθρωπος θεϊοτάτον τε καὶ μονιμώτατον, γνῶνί τις ἂν ὧδὲ ὀλίγοις τεκμηρίοις πρὸς τὸν λόγον χρησάμενος. 5

Φαμέν τὸν ἄνθρωπον ζῶον εἶναι καὶ ζῆν. τοῦ μὲν οὖν ζῆν σημείον τὸ μὴ παρ' ἄλλων ἔξωθεν ὠδοῦμενον ἢ ἐπειγόμενον μεταβαίνειν, ἀλλ' ἐνδοθεν εἶναι τοῦτω τὴν κίνησιν, ἐφ' ὅ,τι ὁρμήσειε. πάντες γὰρ τὰ τοῦτον τὸν τρόπον κινούμενα ζῆν ἀποφαινονται, τοῦτου δ' οὐκ ἄλλο 10 τι πλην τῆς ψυχῆς αἷτιον τῷ σώματι γίνεται· ψυχῆς γὰρ παρουσίᾳ πάντα τὰ κινούμενα καὶ ζῶντα κινεῖται καὶ ζῆ. καὶ μὴν τὸ ἅπτεσθαι καὶ ὄραν καὶ ἀκούειν τοῦ καὶ ζῶον εἶναι φανερὸς ἔλεγχος γίνεται· αἰσθῆσει γὰρ τὰ ζῶα πάντες ὀρίζονται, καὶ ὅσον μᾶλλον τὸ κατ' αὐτὴν πλεονάζει ἢ βέλ- 15 τιον καὶ ἀκριβέστατον πρὸς αὐτὴν παρεσκεύασται, τοσοῦτον ἐν τῇ τῶν ζῶων τάξει καὶ τελειοτέρας χώρας τυγχάνει. ἄνθρωπος δὲ πάσαις μὲν αἰσθήσεσι χρῆται· ὧν δ' ἕνεκα αἰσθήσις μεμηχάνηται, πάντων ἀντιλαμβάνεται, ὥστε τοῦτων γε ἕνεκα τῶν λοιπῶν ζῶων μηδενὸς ἐλαττωθῆναι. ἡ δ' 20 ὑπεροχὴ, ὅτι καὶ λόγον ἢ φύσιν αὐτῷ μόνῳ δέδωκε τῶν αἰσθήσεων ἡγεμόνα, οὐ ταύταις δὲ μόνον ἐκδοῦσα τὸν ἄνθρωπον καὶ ὥς ἂν αὐταὶ τοῦτον ἄγοιεν ἄγεσθαι συγχαρῆσασα, | ἀλλὰ καὶ τῷ τοῦ λόγου κάλλει κοσμήσασα καὶ τοῦτον 46 αὐτοῦ τῷ βίῳ ὥσπερ τινὰ νομέα καὶ διδάσκαλον ἐπιστήσασα 25

7 Plat. Phaedr. 245 E: πᾶν γὰρ σῶμα, ὃ μὲν ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, ἄψυχον . . . ὃ δὲ ἐνδοθεν αὐτῷ ἐξ αὐτοῦ ἐμψυχον

11 Leg. 896 A: ψυχὴ . . . ἀρχὴ κινήσεως Phaedr. 245 C: μόνον δὴ τὸ αὐτὸ κινεῖν . . . καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα κινεῖται, τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως κτλ. 22 Leg. XII 963 A: νοῦν . . . ἡγεμόνα Gorg. 527 E: ὥσπερ οὖν ἡγεμόνι τῷ λόγῳ χρησάμεθα

1 ἀληθῆ omis. B, post δὲ inseruit s, inde wk 2 φύσεως omis. V 3 inter ἄνθρωπος et θεϊοτάτον inser. μόνον A 4 παρὰ pro πρὸς k 7 παρὰ ἄλλων NMe 8 καταβαίνειν N μεταναίνειν V 15 πλεονάζειν N 16 ἀκριβέστερον A || παρεσκεύασται A Q, παρασκεύασται NOME 18 ὧν δὲ NMe 22 δὲ post ταύταις omis. V 23 verba a καὶ usque ἀλλὰ καὶ (24) omis. N

καὶ τούτῳ τῶν συννόμων αὐτὸν διαστήσασα καὶ ὥσπερ τι
 σύμβολον τοῦ γένους αὐτὸν ἀφορίσασα· δι' ὃν μόνον τῶν
 ζώων ἄνθρωπος θεόν τε οἶδε καὶ σέβει ἱερά τε τούτῳ
 ἰδρύεται καὶ θύει καὶ εὐχεται καὶ παρ' αὐτοῦ τάγαθὰ ἐαυτῷ
 5 τε καὶ τοῖς ἄλλοις αἰτεῖ. καὶ ἀλήθειαν δὲ μόνος τῶν ἐπὶ
 γῆς οὗτος ἐπίσταται καὶ περὶ αὐτὴν πραγματεύεται καὶ ἀρετὴν
 ἀσκει καὶ νόμους τέθεικε καὶ πολιτείας κατεστήσατο, ἀγαθοῖς
 τε ἔργοις ἀμοιβὰς καὶ πονηροῖς μέτρα κολάσεως ὥρισε, τέχνας
 τε ἐξεύρεν οὐ πρὸς χρεῖαν μᾶλλον ἢ φιλοτιμίαν ἐξησκημένους
 10 καὶ ταύτας φέρων εἰς τὸ κοινὸν κατέθετο διὰ πάντων πρὸς
 τὸ θεῖον ἀποβλέπων παράδειγμα, πρὸς ὃ καὶ δεδημιουργηται
 καὶ πρὸς ἐκείνο τὰ ἑαυτοῦ πάντα ἀρμόζων. ὧν οὐδενὸς τὰ
 λοιπὰ ζῶα μετέχει, ὅτι μὴδὲ λόγου μετέχει, ὧ ταῦτα καὶ
 εὐρίσκειται καὶ τελειοῦται καὶ λυσιτελεῖ τοῖς χρωμένοις.
 15 ταῦτα γὰρ πρὸς τὴν χρεῖαν μόνον ὀρεῖ καὶ ὅσον πρὸς τε
 τροφὴν αὐτοῖς καὶ γένεσιν συντελεῖ, οὐδὲν δὲ περαιτέρω
 περιεργάζεται· κὰν τούτοις δὲ τῆς ἀνάγκης γινόμενα μόνης
 47 φιλοτιμίαν | οὐδεμίαν εἰσφέρειται ὥσπερ τακτοῦς τινος τῆς
 φύσεως ὄρους οὐχ ὑπερβαίνειν τολμῶντα, ὥστ' ἐφ' ἐκάστῳ
 20 τῶν ὁμογενῶν τὰ αὐτὰ ἂν ἰδῆς καὶ οἰκῶν σχήματα καὶ
 τροφῶν νόμιμα καὶ ὕπνων ἐπιτηδεύματα καὶ θερατείας
 ἐκγόνων καὶ πρὸς ἀποφυγὰς ἢ καὶ μάχας περιεργίας.

IX. Τούτων γὰρ πάντων εἰς πᾶσι παρὰ τῆς φύσεως
 ἐπικρατεῖται νόμος, ὃν οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρελθεῖν ὥς ἂν φύσει

3 Protag. 322 A: ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας,
 πρῶτον μὲν ζώων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν καὶ ἐπεχειρεῖ βωμούς τε
 ἰδρύεσθαι 7 Axioc. 370 B: λόγους περὶ τῆς ἀθανασίας . . .
 καταστήσασθαι δὲ πολιτείας 11 Tim. 31 A: εἴπερ κατὰ τὸ
 παράδειγμα (sc. θεῶν) δεδημιουργημένος ἔσται

1 verba inter καὶ et ὥσπερ omis. N || διαστήσασα, δι' ὃν,
 (quae intersunt, omis.) Q 1—2 τινὰ σύμβολον ex marg. s in
 wk transiit 3 τε post θεὸν omis. V || εἶδε Bsw 5 τε omis.
 Be 5—6 ἐπὶ τῆς γῆς Be 7 τέθεικε Bsw 12 καὶ omis. V ||
 οὐδὲν Be 16 περαιτέρων N περαιτέρων O περαιτέρω A
 17 fortasse scr. γενόμενα || καὶ τούτοις δὲ OM, in marg. ταῦτα,
 ἢ ταύτης s καὶ ταύτης τῆς wk 19 ὥστε N 23 πᾶσιν N

μόνη καὶ τῇ κατ' αἰσθησιν ζωῇ περικλειμένοις. ἄνθρωπον
 δὲ ὁ λόγος τοῖς ἀραχνίοις τούτοις ἐνδεδεμένον οὐκ ἠνέσχετο
 ζῆν, τούτων δὲ λύσας ἐλεύθερον αὐτῷ δέδωκε βίον οὐ
 μόνον δεσπότου παντὸς ἀπαλλάξας, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις
 παῖσαν ἀφελόμενος τὴν ἀνάγκην καὶ τῇ τῆς φύσεως οὐ 5
 περιγράφας στενοχωρίᾳ, οὐ πρὸς τὸ εἶναι μόνον τὰ αὐτοῦ
 τάττειν ἑάσας, ἀλλὰ πολλῶ πλεον καὶ τοῦ εἶναι διδάξας
 λόγον ποιεῖσθαι. ὅθεν οὐχ ὑετῶν μόνον καὶ πνίγους ἀλεξη-
 τήριον τὴν οἰκίαν ἀνίστησιν οὐδ' ἐφ' ἐνὸς σχήματος ταύτην
 ἰδρύεται οὐδ' ἀπὸ τῶν αὐτῶν ταύτην συμπηγνυσιν, ὅπερ ἡ 10
 τῶν ζώων πάσχει πενία· ἀλλὰ πάσας μὲν οἰκιῶν ἰδέας ἐπι-
 νοεῖ, πάσαις δὲ ἀναλογίαις συνδεῖ καὶ τὴν ὕλην οὐκ αὐτό-
 θεν μόνον πορίζεται, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπερολίαν λιθοτομεῖ
 Θετταλῇ ἢ πορφυρίτιδι λίθῳ τοὺς τοίχους ἀμφιεννύς | καὶ 18
 τοῖς τῶν λειμῶνων ἄνθεσι τούτους γράφων καὶ τοῦδαφος 15
 ποικίλλων καὶ τῷ τέρει χρυσὸν περιτήκων καὶ ὅλως τῆς μὲν
 χειρὸς καταφρονῶν, πρὸς πολυτέλειαν δὲ μόνον ὀρῶν. τὸ
 δ' αὐτὸ μηχανάται καὶ περὶ τὴν ἀμπελόνην οὐ πρὸς τὰς τῶν
 ὥρων μόνον ὑπερβολὰς τοῖς ἱματίοις φραττόμενος — ὀλίγης
 γὰρ ἂν ἴδει πρὸς τοῦτο φροντίδος, νῦν δ' ἐκεῖνο μὲν τῇ 20
 φύσει καὶ τοῖς ζώοις ἀπέριψεν, ὁ δὲ λόγος πολλὴν καὶ τοῖς
 ἱματίοις ἐξεῦρεν αὐτῷ τὴν ἀβρότητα, καὶ γὰρ καὶ ὕλης δια-
 φορὰν ἐξήγησε καὶ ἄνθος ἐξεῦρε καὶ χρυσὸν συνύφηγε καὶ

12. 19. 22. pag. sq. 8 Greg. Palam. Pros. Mign. CL 1351 B:
 οὐδὲ περιβλήματα τὰ πρὸς θάλασσαν καὶ ψυχὸς συμμέτρως ἔχοντα
 μόνον ἐπιζητεῖ, ἀλλὰ τὰ ἐξ ὕλης οὐκ εὐπορίστου καὶ τέχνης
 περιτετῆ . . ἐκπεποιημένα καὶ ἀβρότερον . .

1 περικλειμένοις NMQ, περικλειμένοις O, περικλειομένοις A
 me iudice falso, cfr. ἐνδεδεμένον (2) 4 ἀλλὰ καὶ N
 9 οὐδὲ O 13 καὶ omis. Be 15 ἄνθεσιν τοὺς γράφων M
 in marg. ζωγραφῶν s, inde wk 16 sic A, καὶ τοῦδαφος ποι-
 κίλων καὶ τοῦδαφος χρυσὸν περιτήκων Bs, 'posterius τοῦδαφος
 omis. wk 17 omis. δὲ et quae intersunt inter ὀρῶν et
 μόνον (19) V 18 ἀμπελόνην in textu, sed in marg. corr. s
 19 ὀρῶν mendose s || μεταβολὰς conl. k 23 ἐξήγησεν N,
 συνύφηγε recte A, συνέφηγε Be

- παντοδαπῶν ζώων τε καὶ φυτῶν ἰδέας ἐν τούτοις διέγραψεν
καὶ ἱματίων ἰδέας ἄλλας ἄλλοις ἀπένειμεν, ὥς ἂν ἕκαστος
γένους ἢ ἀξίας ἢ ἡλικίας ἔχων τυγχάνῃ· τὴν δ' αὐτὴν ἂν
ἴδοι τις πολυτέλειαν ἐπὶ τε στρώσεων καὶ ὑποδέσεων καὶ
5 ὀγκμάτων καὶ σκευῶν καὶ τῆς ἄλλης τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ
βίῳ κατασκευῆς, ὥς ἐν οὐδενὶ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων ἀν-
θρώπος τοῖς αὐτοῖς, οἷς καὶ οἱ ἕτεροι, χαίρει, ἀλλὰ πᾶσι
περιττὴν τινα ἐξαλλαγὴν καὶ φιλοτιμίαν ἐπινόει ἀπεναντίας
τῇ τῶν λοιπῶν ζώων φύσει, ἃ μικρὰ μὲν ἐργάζεται, μικροῖς
10 δὲ ἀρκεῖται, ἕνα δὲ βλου πόρον παρὰ τῆς φύσεως ἐδιδάχθη.
49 X. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἴποι τις ἂν καὶ ἀνάγκης ἔχειν τι |
παραμεινυμένον· δεῖν γὰρ τοῖς μέλλουσι βιώσεσθαι καὶ τροφῆς
καὶ οἰκίας καὶ ἱματίων, ὧν ἡ φύσις φροντίζει καὶ τῶν
ζώων ἐνίοις ἐνέθηκεν, εἰ καὶ τὴν τούτων κτῆσιν ἀνθρώποις
15 πολυτελεστέραν καὶ διαρκεστέραν ἐμηχανήσατο. ἀλλ' ὑπὸ
ποίας τῆς κατὰ τὸ ζῆν ἀνάγκης ἀνθρώπων φιλοσοφίας
ἐμέλησε; τί δὲ πρὸς τὰ ἄλφριτα ἀριθμητικὴ καὶ λογιστικὴ
καὶ γεωμετρία; ἢ τί χεῖρον ἂν ἔσχεν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ὁ
βλος, εἰ μηδεμία ῥητορικῆς ἢ διαλεκτικῆς ἄσκησις ἦν; ἢ τί
20 πρὸς ψύχους ἢ καύματος ἀπαλλαγὴν τὸ πρὸς κάλλος λέγειν
συμβάλλεται; ἃ μετὰ τὸν ἀναγκαῖον πορισμὸν τοῖς ἀνθρώποις
ἐξευρεθέντα δείκνυσι φανερώς, ὥς οὐ τῆς σωματικῆς μόνον
ἀνάγκης ἢ ἡδονῆς, ἀλλὰ τινος περαιτέρω καὶ μείζονος ἄν-
θρώπος στοχάζεσθαι πέφυκεν. ὃ δὲ μάλιστα τὸ τῆς ἀνθρω-
25 πίνης φύσεως πρὸς τᾶλλα κράτος ἐνδείκνυται, ἢ τῶν ὑπο-
δεεστέρων ἐστὶ πρόνοια καὶ τὸ τῆς τῶν ὁμογενῶν ὠφελείας
λόγον ποιῆσθαι. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἀρκεῖ, ἂν αὐτὰ μὴ
πεινᾷ μηδὲ θιγοῖ μηδὲ πρὸς τὴν γονὴν ἀσθενῇ, τῶν δὲ
ὁμοίων οὐδεμὶα τούτοις φροντίς. οὐκ οὖν πόλιν ἂν εὖροις

1 διέγραψε delete v M, ex quo e 3 τυγχάνοι super-
scripto η P 4 ἴδοι τις A ἴδοις Be 6 γραμμάτων pro πραγμά-
των M, quod recte corr. s 9 μὲν omis. V 12 παραμεινυμένον
VQ || δεῖ Be 17 ἐμέλησεν N 22 δείκνυσιν N 23 παρ-
αιτέρω N 25 τὰ ἄλλα N 26 τῶν omis. B, recte add. s
28 ἀσθενῆς B, ἀσθενολή in marg. s, ἀσθενῇ recte wk 29 πό-
λιν omis. M, itaque πολιτείας post εὖροις inseri volunt sw,
πόλεις k

λεόντων ἢ ἐλεφάντων ἢ τινος ἄλλου τῶν ζώων, μόνων δὲ
 ἀνθρώπων αἱ πόλεις ἔργα, ἐν αἷς τὰ τῆς | σοφίας εὐρήματα 50
 καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους εὐεργεσίας φέροντες κατατίθενται,
 κὰν ταύταις οἱ μὲν ἐπιτάττουσιν οἱ δὲ ὑπακούουσι. καὶ
 παρὰ μὲν τῶν ἀρχομένων τιμαὶ καὶ φόροι τοῖς ἄρχουσιν 5
 ἀρετῆς ἄθλα ταῦτα καὶ τῆς εἰς τοὺς ἐλάττους προνοίας,
 παρὰ δὲ τῶν ἀρχόντων διηνεκῆς τῶν ὑπὸ χεῖρα φροντίς
 καὶ πρόνοια συνεχρῆς, ἣν τοσαύτην δεικνύνται, ὥσθ' ὃ γε
 καλὸς καὶ δίκαιος ἄρχων ἰδίῳις κινδύνῳις σωτηρίαν τοῖς
 ἄλλοις πορίξει καὶ πολλοὶ ταῖς πατρίσιν ἀμύνοντες ἔπαιον, 10
 ὃ τῆς τῶν ἀλόγων φύσεως πορρωτάτω. ὑπὲρ γὰρ αὐτῶν
 μόνον ἢ καὶ τέκνων μόλις ἴδοι τις ἂν ἀμυνόμενα, ἀνθρώ-
 πων δὲ μόνων ἢ τῶν ἐλαττόνων πρόνοια παρώνυμός τις
 οὕσα λόγου καὶ νοῦ. καίτοι τί τις ἂν εἴποι τούτου καθαρῶ-
 τερον δεῖγμα τῆς τε ἀνθρωπίνης τελειότητος καὶ τῆς τῶν 15
 ἀλόγων ἐνδείας; τὰ μὲν γὰρ σφίσιν αὐτοῖς μόνον καὶ τοῦτο
 πεφεισμένως ἀρκεῖ, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις τὸ παρὰ τοῦ
 λόγου τέλειον καὶ τῶν ἄλλων ἐπιλαμβάνεται καὶ τοὺς δεο-
 μένους πληροῖ. καὶ ἴδοις ἂν ἓνα ἄνθρωπον οὐ τῶν ἄλλων
 ζώων μόνον ἀγέλας πεποιημένον ὅφ' ἑαυτῷ, ἀλλὰ καὶ πολ- 20
 λῶν μὲν πόλεων πολλῶν δὲ ἔθνῶν πολλῆς δὲ γῆς ἄρχοντα·
 τινὲς δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης πάσης ἡγήσαντο οὐκ ἀμυδρὸν
 σύμβολον | δειξάντες ἐν αὐτοῖς τῆς θείας ἀξίας. ὃ δ' ἂν 51
 τις θαυμάσειεν, ὅτι καὶ ἀλόγων ζώων καὶ ἀνθρώπων εἰς
 ἄνθρωπος ἄρχειν ἐπιχειρῶν αὐτὸς τὸν ζυγὸν τοῦτον ἀπο- 25
 διδράσκει καὶ πάντα μᾶλλον αἰρεῖται πᾶσχειν ἢ δουλεύειν

1 μόνα B, coniectura μόνων Seileri, quam accep. wk confirmatur A 3 ἄλλους pro ἀλλήλους N 4 ἐπιτάττουσι O || ὑπακούουσιν N 8 συνεχρῆς Bs 9 καὶ δίκαιος omis. P superscr. V 10 ταῖς omis. Me 11 ἄλλων ζώων pro ἀλόγων A 14 καινοῦ NQM corr. s || καίτοι τίς ἂν NOQ καίτοι τί ἂν ex corr. M, τις post ἂν inser. s, inde τί ἂν τις wk 18 τῶν ἀνθρώπων pro τῶν ἄλλων V || ἀντιλαμβάνεται in marg. s, in textu w 21 πολλοῖς B corr. s 22 τοῖς pro τῆς B || ἀμυδρῶν B corr. O et s 23 ἑαυτοῖς sine ἐν M, marg. add. ἐν αὐτοῖς s, confirm. nunc ANOQ, ἐν ἑαυτοῖς wk

ἐτέρῳ, ὥς ἂν ἄνωθεν αὐτῷ τῇ μὲν ἐλευθερίᾳ τῆς φύσεως συγκεκληρωμένης, τῷ δὲ δουλεύειν ἀπηχθιμένης.

- XI. Οὕτω δὴ παντοδαπὸν ἀνθρώπου ψυχὴ καὶ ἐλεύθερον καὶ νῦν μὲν τοῦτο νῦν δὲ ἐκείνο ποιεῖν αἰρουμένη
 5 καὶ ποτὲ μὲν οὕτω ποτὲ δὲ ἐναντίως καὶ αἰεὶ πρὸς τὸ δοκοῦν τὰς πράξεις ἀρμοζομένη. τοῦτο δ' αὐτῇ παρὰ τῆς εὐπορίας τοῦ λόγου, ὃ μόνον ἐλεύθερον καὶ τῶν ἐναντίων καὶ ποιητικὸν καὶ εὐρετικόν. ἡ δὲ φύσις πτωχὴ τις οὖσα καὶ ἄπορος πρὸς ἓν μόνον αὐτῇ τε ὠρίσται καὶ τὰ ταύτῃ δουλεύοντα
 10 ζῶα ἐνδεᾶ καὶ δοῦλα καθίστησι μικροῖς ἐγκλείουσα νόμοις. ἀνθρώπος δὲ οὕτω πρὸς τὸ ἄρχειν ἄνωθεν παρὰ θεοῦ παρασκεύασται, ὥστε οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἡγεῖσθαι βούλεται, ἀλλὰ πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἀρχὴν ἐπιδείκνυται ταύτην καὶ τοῦθ' ὅταν τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τηρῇ. ὥστε τοὺς γε σώφρονας
 15 καὶ φρονίμους ἐγκρατεῖς ἑαυτῶν καὶ ἄρχοντας ἑαυτῶν ἀξιοῦμεν καλεῖν. καὶ οὗτοι μάλιστα αὐτοὶ τε εὐδαίμονες καὶ
 52 τοῖς | ἀρχομένοις εὐδαιμονίας εἰσὶν αἵτιοι, οἳ ἂν μάλιστα ὥσπερ ὄχλον τῆς ἐν αὐτοῖς ἀλογίας ἄρχειν ἐπίστανται. καὶ πρὸ ταύτης τῆς ἀρχῆς οὐ φασιν οἱ νοῦν ἔχοντες θεμιτὸν
 20 εἶναι τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ τὸ δημόσιον παριέναι, ὥς οὐδὲν πράξουσιν ἄξιον λόγου, ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοὺς προσδιαφθεροῦσι.

14 Gorg. 491D: πῶς ἑαυτοῦ ἄρχοντα λέγεις; ... σώφρονα ὄντα καὶ ἐγκρατῆ αὐτὸν ἑαυτοῦ τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἄρχοντα τῶν ἐν ἑαυτῷ

1 ἡ μὲν B, sed corr. O et s 2 ἀπηχθιμένη B, corr. O et s 3 δὴ conl. s, in textum recepit w, δὲ Bk, omisit A 5 μὴν pro μὲν corr. s 6 τοῦτο δ' ἂν αὐτῇ N || ἀπορίας M corr. s 9 αὐτῇ τε NOMe 10 καθίστησιν NOMe || ἐγκλείουσα B, corr. O, ἐγκλείουσα ἡ οἰκιοῦσα in marg. s, inde ἐγκλείουσα wk 11 παρὰ τοῦ θεοῦ Be 12 παρασκεύασται V παρασκεύασθαι QM, corr. O, παρασκεύασθαι N 12—13 βούλεσθαι et ἐπιδείκνυσθαι in marg. sw 14 αὐτοῦ V || τηρεῖ Msw 15 inter ἄρχοντας et ἑαυτῶν inser. καὶ Ms 17 εἰσὶ O 18 τοῖς pro τῆς B, ἀνθρώποις abbrev. pro αὐτοῖς M, inde inepte sk, ἑαυτοῖς w 20 παριέναι N corr. M 21 ἄξιον λόγον B in marg. λόγον s

Τούτου δὲ πάντη τὸ τῶν ζώων γένος κηχώριται καὶ οὐδὲν ἂν εὑροι τις ἐκείνων ταῖς ἰδίαις ἐπιθυμίαις μαχώμενον, ἀλλὰ ταῖς παρὰ τῆς φύσεως ὁρμαῖς ἀκωλύτως ἐπόμενον. οὐκ οὖν ἢ μὲν φύσις τροφῆς ὑπομιμνήσκει τὰ δὲ προκρίνει 5 λιμὸν, οὐδ' ἐπὶ ποτὸν ἄγει τὰ δ' αἰρεῖται δίναν. τοῖς δὲ τῆς μίξεως καιροῖς καὶ νομεῦσι καὶ ἀλλήλοις ἀφόρητα γίνεται καὶ τὸν πρὸς τὴν γένεσιν οἴστρον οὐδὲν οὕτως ἰσχυρὸν ὥστε κολάσαι. αἵτιον δὲ τὸ τὴν φύσιν ἐν αὐτοῖς χωρίζο- μένην τοῦ λόγου μὴ ἔχειν τὸν οἷς ὁρμᾷ πράττειν ἐπιτιμή- 10 σοντα καὶ διὰ τοῦτ' ἐκ παντὸς τὰ ἑαυτῆς ἥδη θέλειν ἀπο- πιμπλάναι. ἀλλ' ἐν ἀνθρώποις πολὺς πρὸς τοὺς τῆς φύσεως νόμους ὁ πόλεμος καὶ τοῦτον πᾶς τις ἑαυτῷ προσ- ἔχων ἐν ἑαυτῷ καθ' ἡμέραν πειρᾶται. πόσοι πλησμονῆς ἐπιθυμία λιμὸν ἀντεξάγουσιν ἢ ἱατροῖς πειθόμενοι ἢ σαρκὶ 58 νομοθετοῦντες ἢ ἄλλων εἵνεκα τὴν τοῦ σώματος | παραιτού- 15 μενοι θεραπεῖαν, τὴν δὲ τῆς μίξεως ὁρεξιν, ἣν δὴ τυραννι- κώτατον νόμον πᾶσι τοῖς ζώοις ἢ φύσις ἐπηνεγκεν, οὕτω τινὲς ἐβδελύξαντο, ὥς καὶ γυναικείας ὄψεως διὰ βλοῦ παντελῶς ἀποσχέσθαι.

XII. Τοῦτο δ' αὐτοῦ τις αἰσθάνεται ποιοῦντος καὶ πρὸς 20 θυμὸν. οὗτος μὲν γὰρ τὸν ἡδικομημένον κατὰ τῶν ἡδικη-

4 Phaed. 94B 7 cfr. Basil. de virg. c. 3 (XXX 676C): τὸν τῆς μίξεως οἴστρον 15 Phaed. 66D: τῇ τούτου (sc. τοῦ σώματος) θεραπείᾳ 18 cfr. Bas. serm. de contubernalibus c. 2 (XXX 816C): τὸν ἑπαντα χρόνον τῆς ζωῆς διέτριβον . . τοῦ ὄραν γυναῖκα ἀπαλλασσόμενοι 21 sq. Basil. serm. de leg. libr. gent. c. 4 (XXXI 576C): τῇ τραγωδίᾳ γὰρ οὐ πιστευτέον „ἀπλῶς“ λεγούσῃ „ἐπ' ἐχθροῦς θυμὸς ὀπλίζει χεῖρα“ (= Eur. Rhes. 84 sed μῦθος pro θυμὸς)

1 τοῦτο M, in marg. τοῦτῳ παντὸς τούτων s, in text. τούτω δὲ παντὸς w τούτῳ δὲ πάντη k || γένους in marg. s, τοῦ γένους w 5 ἢ δ' ἐπὶ et τὸδ' αἰρεῖται διψᾷ A 6 ἀλλόγοις Q 8 κολῦσαι pro κολάσαι in marg. sw 10 τοῦτο Me || ἔδη e 12 τοῦ τούτου Bs 14 λιμὸν Me, λοιμὸν NOQ, λιμνὸν A || ὃ ante ἱατροῖς pro ἢ B, corr. s 17 πᾶσιν N || τοῖς omis. A 18 ἐβδελύξαντο V || διὰ τοῦ B in marg. βλοῦ O, τοῦτο s, inde wk 21 μὲν omis. Be || ὀδικομημένον B, sed corr. O, ἀδικομημένον sw

- κότων ὀπλίζει καὶ χεῖρα καὶ ξίφος ἐπενεγκεῖν αὐτῷ παραινεῖ, ἔνδοθεν δὲ τινος ἐπιτιμῶντος ὁ κεννημένος αἰσθάνεται καὶ διδάσκοντος, ὡς ἐφεκτέον μὲν τὴν ὀργὴν ἀμύνης δὲ ἀφεκτέον, καὶ φυλακτέον μὲν τὰς τῶν λεόντων καὶ ἄρκτων καὶ
 5 συῶν ὁμοιώσεις, ἀναχωρητέον δὲ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον κατὰ τοῦ λόγου μέτρον καὶ τὴν εὐσχημοσύνην. καὶ τοσοῦτον αὐτῇ πολλάκις ἢ ἐπιτίμησις ἴσχυσεν, ὥστε τὸν θυμὸν σβέσασα ἔπεισε τὸν ἐλαττωθέντα τὰ τῶν φιλοῦντων πρὸς τὸν πλεονεκτεῖν βουλόμενον ἐπιδείξασθαι. καὶ ἔστιν ὥσπερ εἰκόσαι
 10 τὰ κατὰ τὸν ἄνθρωπον πόλει παρόμοια, ἐν ᾧ λόγος καὶ φύσις, ὥσπερ ἐκεῖ ἄρκων καὶ ἰδιῶται, καὶ βασιλεύει μὲν ὁ λόγος, ἄγεται δὲ ἡ φύσις. καὶ νόμος οὗτος παρὰ θεοῦ τοῖς μέλλουσιν εὐδαιμόνως βιώσεσθαι μηδενὶ παρὰ τὸ τῷ λόγῳ δοκοῦν ἐν πᾶσιν ἐπιχειρεῖν. οὐδεὶς οὖν, ὅστις οὐκ ἐν
 54 15 ἑαυτῷ τῆς διαφορᾶς ταύτης πειρᾶται, ὡς ἄλλο μὲν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος, ἄλλο δὲ ἢ τοῦ σώματος φύσις, καὶ τὸ μὲν οἶον ἐν ἡμῖν νομοθετεῖν τε καὶ ἄγειν, τὸ δὲ οἶον ὑπείκειν καὶ ἄγεσθαι· ὅπερ ἐπόμενον μὲν, πρὸς ἅπερ ἐκεῖνο σκοπεῖ, τῆς παρ' αὐτοῦ τυγχάνει προνομίας, ὥσπερ τῶν ἡμιόνων αἱ πρὸς
 20 τὴν ὁδοιορίαν ἡμῖν καὶ τὰ ἄχθῃ λυσιτελοῦσαι. ἂν δ' ἀντιλέγῃ καὶ τοῖς παρ' ἑαυτοῦ τὰ παρ' ἐκείνου συγγέῃ, ἐνταῦθα δεικνύται καθαρῶς ἢ τοῦ λόγου πρὸς τὸ σῶμα καὶ

10 Plat. Reip. IV 441 C: τὰ αὐτὰ μὲν ἐν πόλει τὰ αὐτὰ δ' ἐν ἐνὸς ἐκάστου τῇ ψυχῇ γένη ἐνεῖναι E: τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν προσήκει, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ἀπηκόφει εἶναι Reip. IX 591 E: ἀποβλέπων πρὸς τὴν ἐν αὐτῷ πολιτείαν 11—12 Phaed. 80 A: ψυχὴ καὶ σῶμα. τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν etc. cfr. v. 16—18 22 cf. p. 23, 10 Phaed. 94 C. D: νῦν οὐ πᾶν τοῦναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργαζομένη ἡγεμονεύουσα τε ἐκείνων πάντων καὶ ἐναντιουμένη καὶ δεσπόζουσα . . . τὰ μὲν καλᾶζουσα . . . ὡς ἄλλη οὐσα ἄλλῳ πράγματι διαλεγομένη (sc. ψυχῇ)

2 ἔνδοθεν Be || καὶ κεννημένος B in marg. corr. s 5—6 κατὰ . . μέτρα P καὶ τὰ . . μέτρα V, καὶ τὸ e ex con. s 7 ἡ omis. OM, add. e || σβέσασα V 8 φίλων pro φιλοῦντων A || post ἔπεισε usque ὁρμενον ἐπιδ. lacuna in Q, ἦπεισε in textu, ἔπεισε, ἡ ἦπειγε in marg. s 13—14 τὸ λαγοδοκοῦν NO τὸ λόγῳ δοκοῦν Q τὸ λογοδοκοῦν M τῷ λόγῳ in marg. s 15 verba ab ἐν ἡμῖν usque ad ἐν ἡμῖν (17) omis. O 21 ἑαυτῆς pro ἑαυτοῦ con. s, inde w k

τὰ σωματικὰ δεσποτεία. λαβόμενος γὰρ ὥσπερ τινὸς δραπέτου δούλου τοῦ σώματος πρῶτον μὲν ἔστιξε λιμῶ καὶ δίψει καὶ ταῖς ἄλλαις κακοπαθείαις, ἔπειτ' ἦν μὴ σωφρονισθὲν τῆς αὐθαδείας ἀπόσχηται, τότε δὴ τὸν θυμὸν ὥσπερ τινὰ κατὰ πολεμίων σύμμαχον ὁ λογισμὸς προσπαραλαβὼν 5 πικρὸς τῆς τοῦ σώματος ἀγνωμοσύνης γίνεται κολαστὴς οὐκ ἔτ' ἀξιών φείδεσθαι τοῦ τολμῶντος ἐναντιοῦσθαι. ὥστ' ἡ κατὰ κρημνῶν ὥσεν ἡ βρόχον ἀνήψεν ἡ ξίφος ἐπήνεγκεν αὐτόχειρα τὸν ἄνθρωπον ἀναγκάσας γενέσθαι, ὃ φανερώτατον ἂν εἴη δεῖγμα τοῦ τὴν λογικὴν ψυχὴν οὐ μόνον 10 ἕτερον τοῦ σώματος εἶναι, ἀλλὰ καὶ δέσποιναν καὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ ἀπολλύναι. οὐ γὰρ ἄν, εἴ γε μὴ ἕτερον ἦν, ἡμύνετο οὐδ' ἂν ἀπέκτεινε χολωθείσα, καὶ | εἴ τι τῶν σωματικῶν 55 τῶν ἐν ἡμῖν κύριον ἦν, οὐκ ἂν θάνατον τοῦ σώματος, ὅτ' ἐδόκει, κατεψηφίζετο· οὐδὲν γὰρ ἂν ἑαυτὸ ἀπολλύοι, ἐπεὶ 15 μὴδ' ἔστιν ἰσχυρὸς αὐτῷ τινι καθ' αὐτοῦ. πᾶν γὰρ αὐτὸ τὸν δυνατὸν τρόπον σώζειν ἐπειγεται καὶ τοῖς τὴν σωτηρίαν κωλύουσιν ἀδιάλλακτα πολεμεῖ· ὥστ' εἰ μὴδὲν παρὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν αἰσθησιν ἄνθρωπος ἦν, πᾶς ἂν ταῖς τοῦ σώματος ὀρέξεσιν ἔπιετο καὶ ὅπως ἂν τοῦτ' εὖ πάθοι, μόνον 20 ἐφρόντιζεν, πόλεμος δὲ πρὸς τὰς ἡδονὰς οὐδεὶς ἂν ἦν οὐδὲ τῶν μὲν ὑπὲρ τὴν αἰσθησιν ἐπιθυμία, αὐτοῦ δ' ὅπερ-οψία καὶ καταφρόνησις.

XIII. Ἄλλ' ἴσως δόξω τισὶν οὐ μετ' ἀνάγκης ἐπὶ τὴν πολυλογίαν ταύτην ἐλθεῖν· εἶναι γὰρ δῆλον, ὥς ἔχει τι 25 πλεόν σώματος καὶ τῶν σωματικῶν ἄνθρωπος, τοῦτον δὲ

4 Reip. IV 440 B: σύμμαχον τῷ λόγῳ τὸν θυμόν. inde etiam Basil. hom. X adv. iratos c. 5 (XXXI 365 B). ceterum conferas locos, quos A. Jahn in edit. Greg. Palam. Prosop. p. 42 affert

3 ἔπειτ' ἦν A ἐπεὶ τὴν με NM ἔπειτ' ἂν μὴ in marg. s in textu ἐπὶ τὴν μέσω φρ. wk ἡπεὶ τὴν μεσω Q 7 ἔτι Me 11 ἐπὶ ante τοσοῦτον e secundum s 13 οὐδ' ἀπέκτεινε N 14 τῶν ante ἐν omis. Be 14—15 ὅτι ἐδόκει M in marg. 3τε s, inde wk 21 ἐφρόντιζε Be 22 ἐπὶ coni. s || αὐτῆς pro αὐτοῦ voluit w 24 μετὰ N 26 τοῦτο NQ M s w || lacun. inter σώματος et λογίζεται (24, 1) O

- εἶναι τὸν λόγον, ὃ πάντα λογίζεται καὶ κρίνει καὶ ποιεῖ καὶ
 πρὸς τὸ οἰκεῖον ἕκαστα τέλος ἀρμόζει· τούτου γε μὴν οὐδὲ
 τὴν τῶν ἄλλων ζῶων φύσιν ἄμειρον εἶναι, κάκεινα γὰρ τὰ
 προσήκονθ' ἑαυτοῖς κατὰ λόγον ὁράται ποιοῦντα καὶ τέλος
 5 αὐτοῖς εἶναι ἑκάστη τῶν πράξεων· οὐκ ἂν δ' οὕτως ἐποίει
 μὴ λόγῳ πρὸς τὸ τέλος ἀγόμενα, ἄλλως γὰρ τύχην ἀναγκαῖον
 ἂν ἦν, ὧν πράττουσιν, αἰτιᾶσθαι καὶ οὕτως οὐδὲν ἂν ἦν,
 56 ἐν οἷς πράττουσιν, ὠρισμένον, | ἀλλ' ὅπερ ἂν ἔτυχε, τοῖτοις
 συνέβαινεν, οὗ τὸ ἐναντίον τὰ περὶ αὐτὰ φαινόμενα μαρ-
 10 τυρεῖ, αἰεὶ ἢ τὸ πλεῖστον πάντων, ὧν ἐπιτηδεύουσιν, ὁμοίων
 ἀποβαινόντων. ἐγὼ δὲ καὶ κατὰ λόγον μὲν γίνεσθαι τὰ
 ὑπὸ τῶν ζῶων γενόμενα τίθεμαι· οὐκ ἐπὶ τούτων γὰρ
 μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀψύχων τὸ κατὰ λόγον ἴδιοι τις ἂν
 τάξει τινὶ καὶ τούτων γινομένων καὶ ἐνεργούντων. οὐ μὴν
 15 αὐτὰ τὸν τῶν γινομένων λόγον ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα ἑαυτὰ
 κατ' ἐκείνον καὶ τὸ δοκοῦν ἄγειν φημί, τὸν δὲ δημιουργὸν
 κατὰ τὸν ἐν αὐτῷ λόγον ἕκαστον πρὸς τὸ προσήκον αὐτῷ
 τέλος ἐπελγεῖν, αὐτὰ δ' ἀσύνετα πάντα τῆς τῶν γινομένων
 αἰτίας ὑπάρχειν· ἐπεὶ καὶ τὸ βέλος οὐκ οἶδε μὲν τὸν σκοπόν,
 20 παρὰ δὲ τοῦ τοξότου ἐφ' ὅπερ ἐνεχθῆναι προσήκον ἰδύνεται
 καὶ οὐκ ἂν εἴποι τις τινος τὸ βέλος στοχάζεσθαι οὐδὲ γνῶσιν
 ἢ βούλησιν ἔχειν τοῦ τέλους. οὕτω κατὰ λόγον μὲν ποιεῖ καὶ
 τὰ ζῶα· ὧν μέντοι ποιεῖ, αὐτὰ μὲν τὴν αἰτίαν οὐκ οἶδε, κινεῖ-
 ται δὲ καὶ δὴ τυγχάνει παρὰ τοῦ τὰ πάντα εἰδότος ἀγόμενα.
 25 καὶ τούτου τεκμήριον τὸ μόνοις ἐκείνοις ἐπιχειρεῖν, ἃ πρὸς
 τὴν ἀνάγκην τοῦ εἶναι συμβάλλεται, περαιτέρω δὲ τινος μηδ'
 ἄπτεσθαι τὴν ἀρχήν. εἰ γάρ τινα λόγον καὶ θέλησιν αὐτοῖς

1 Reip. IV 439D: τὸ μὲν, ὃ λογίζεται, λογιστικὸν προσ-
 αγορεύοντες

5 ἐκάστης in marg. sw 10 ἢ omis. N 11 καὶ omis.
 P 13 καὶ AN καὶ ἐπὶ OMe καὶ πὶ Q 17 αὐτῷ AN αὐτῷ Q
 ἑαυτῷ OMe 20 ἀνεχθῆναι B in marg. ἐνεχθῆναι s, inde
 wk 22 κατὰ τὸν λόγον N || ποιεῖν V 25 τούτου τὸ
 τεκμήριον N 26 ἀνάγκην mutilat. in ἄγ Msw, coniectur. w
 prob. k recte ut ceteri cod. docent || παραιτέρω BVsw

εἶχεν ἡ ὄρεξις, ἔπραττεν ἄν τι καὶ τῆς | ἀνάγκης ἐκτὸς τῇ 57
περὶ πάντα δυνάμει τοῦ λόγου προσχωρόμενα, ὅς γε καὶ τῶν
ἐναντίων καὶ γνωστικός ἐστὶ καὶ ἀνυστικός. οὐ τοίνυν ἄλλο
τι τῶν παρὰ τὸν ἄνθρωπον ζῶων ψυχὴν λογικὴν ἔχειν ὑπο-
ληπτέον, ἀλλ' ἐστὶ τοῦτο μόνῃς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως 5
ἴδιον.

XIV. "Ἄνθρωπος τοίνυν οὐχ ἀπλῶς τῶν αἰσθήσει μόνῃ
ζῶντων ἐστὶ πρὸς οὐδὲν τῶν ὑπὲρ αὐτὴν πεφυκῶς διαβαί-
νειν, ἀλλ' ἔχει μὲν αἰσθησιν καὶ ταύτῃ πόλλ' ἔχει πρὸς
τᾶλλα ζῶα κοινά· ὃ δ' αὐτὸν καθαρῶς ἄνθρωπον δεικνυσὶ 10
καὶ τῶν λοιπῶν διαιρεῖ, ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ὁ νοῦς, ὥσπερ τις
ἡγεμὼν ἐν μετεώρῳ καθήμενος καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὰ
ἑαυτοῦ πᾶσι τοῖς περὶ τὸν ἄνθρωπον χρώμενος, ὥς ἂν ἐν
οἰκίᾳ δεσπότης, πρὸς ὃν πάντα τέτακται καὶ τὰ τῶν υἱέων
καὶ τὰ τῶν δούλων. λογικὴν τοίνυν καὶ νοεράν φύσιν 15
παρὰ τοῦ δημιουργοῦ λαβοῦσα ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ σῶμα
μὲν οὐκ ἂν εἴη.

Οὔτε γὰρ ἂν αὐτὴ τὸ σῶμα πρώτως ἐκίνει οὔτ' ἂν
ἐχώρει δι' ὅλου τούτου, ἀλλ' ἦν ἂν κατὰ τοὺς εἰς ἀλλήλους
ἐμβαλλομένους κάδους ἐνοῦσα τῷ σώματι καὶ τῷ μὴ διὰ 20
παντὸς διικνεῖσθαι πολλὰ τῶν τοῦ σώματος καὶ μάλιστα τὸ
ἔξω πᾶν ἐξ ἀνάγκης ἄψυχον καταλείπουσα. ἦν δ' ἂν καὶ
μέγεθος τῇ ψυχῇ κατὰ | τὰ σωματικῶν μεγέθη, ὥστ' εἶναι 58

15 Bas. de homin. structura orat. I c. 16 (XXX 24 D): τὸ
τῆς ψυχῆς νοερόν τε καὶ λογικόν 19 Greg. Nyss. de anima
(Mign. 217 A): ἡ δὲ ψυχὴ . . ὅλη δι' ὅλου χωρεῖ . . οὐδὲ ἐν τῷ
σώματι ἐστὶν ὥς ἐν ἀγγείῳ || Bas. hom. III in hexae-
meron c. 3 (XXIX 57 C): κατὰ τὴν εἰκόνα τῶν κάδων τῶν εἰς
ἀλλήλους ἐμβεβηκότων (secundum Plat. Reip. X 316 D)
21 Greg. Nyss. I. c.: ἀλλὰ διὰ παντὸς σώματος χωροῦντα . . οὐχ
οἷα τε ἐστὶν ὑπὸ τῶν σωματικῶν κατέχεσθαι

1 ἔπραττον Be 2 πρὸς pro περὶ voluerunt sw || ὥστε
pro ὅς γε N, ὥστε M, in marg. ὥστε, ἐλλείπειν οὐκ ὀλίγα δονεῖ s
ὅσγε wk recte 3 post ἐναντίων inser. μόνος ὁ ἄνθρωπος s
10 τὰ ἄλλα N || δεικνυσὶ A, deest in B, ποιεῖ conl. s, inde
wk 16 λανοῦσα V 18 ἂν prius omis. VO || οὔτε ἂν O ||
ἐκίνει NOQ ἐκίνη M, in marg. ἐκίνει s ἐκίνα w 21 τοῦ
omis. B in marg. add. s 23 ὥστε NMe

λέγειν καὶ τοῖν Αἰάντοιν τὸν μὲν Τελαμώνιον μέλζονα, τὸν
 δὲ Λοκρὸν ἐλάττονα ψυχὴν περιφέρειν. καὶ μὴν καὶ τεμνο-
 μένου τοῦ σώματος μετεῖχεν ἂν κάκελνῃ τοῦ πάθους, ἀλλὰ
 καὶ τῶν ἐν αὐτῇ γινομένων εἰδῶν ἦν ἂν ἕκαστον ἐπὶ
 5 μέρους, τοιαῦτα γὰρ τὰ ἐν ὕλῃ καὶ σώμασιν. ὥστ' οὐδὲν
 ἂν ἥδει καθόλου, ἀλλ' εἶχεν ἂν μόνον αἰσθησιν, ὧν νῦν
 ἐπιστήμην. οὕτως ὁ τὴν ψυχὴν σῶμα τιθεὶς λόγος πολλοῖς
 ἀτόποις ἐνέχεται. ἀλλὰ μὴν ἀσώματον οὔσαν καὶ κρατοῦσαν
 τοῦ σώματος καὶ τοῦτο κατὰ τὸ δοκοῦν κυβερνῶσαν, τίς
 10 μηχανὴ μὴ καὶ θανάτου κρείττω καὶ φθορᾶς αὐτὴν ὀποτί-
 μεσθαι; ἣ τε γὰρ κατὰ τοῦ σώματος ἀρχὴ καὶ τὸ μὴ δῶσαν
 εἰς αὐτὸ παντελῶς βεβαπτισθαι, ἀλλ' ἀνέχειν καὶ τὸ μὲν
 σῶμα χωρισθὲν ἐκείνης μηδὲν δύνασθαι πράττειν, αὐτῆς δὲ
 τὰς μεγίστας καὶ σεμνοτάτας ἐνεργείας καὶ ἑαυτῇ συμφύτους
 15 τοῦ σώματος καὶ τῆς ἐκείθεν φλυαρίας παντελῶς ἀπηλλάχθαι,
 τεκμήριον ἐναργὲς εἶναι τινα καθ' αὐτὴν τῆς ψυχῆς οὐσίαν
 ἐνδεᾶ μὲν σώματος, δυναμένην δὲ ἐφ' ἑαυτῆς καὶ εἶναι καὶ
 μένειν καὶ προσέτι πράττειν τὰ ἑαυτῆς τοσοῦτον τελεωτερόν
 τε καὶ καθαρώτερον, ὅσον καὶ μᾶλλον ἀποδιδράσκει τὸ σῶμα
 59 καὶ ἑαυτῇ | πειράται συνεῖναι. ὅταν γὰρ τοῦ σώματος καὶ
 20 τῶν περὶ τοῦτου φροντίδων ἑαυτὴν ἀπολύσασα ἢ καὶ τὴν
 περὶ τὸν ὁρατὸν κόσμον πλάνην ἀφεῖσα τοὺς ἀφανεῖς τῶν

2 Greg. Nyss. l. c. 193 B: συμπάσχει ἡ ψυχὴ νοσοῦντι καὶ
 τεμνομένῳ τῷ σώματι (Plat. Reip. X 610) 8 idem 217 A: ἡ δὲ
 ψυχὴ ἀσώματος οὔσα . . κρατεῖ τὸ σῶμα . . οὐχ οἷά τε ἐστὶν ὑπὸ
 τῶν σωματικῶν κατέχεσθαι 20 sq. et p. 27 cf. Phaed. 79 C:
 ὅταν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν σκοπῇ, οἴχεται εἰς τὸ καθαρὸν τε καὶ
 αἰεὶ ὧν . . πέπνυται τοῦ πλάνου . . ἅτε τοιοῦτων ἐφαπτομένη

3 μετεῖχεν ἂν sw 5 γὰρ omis. B marg. adiunxit s, inde
 wk 6 ἥδει A, marg. adscr. s, in text. acc. w, ἥδη Bk || ἂν
 post εἶχεν omis. N 7 σωματοθελὶς N σωματοθελὶς OQM in
 marg. σωματοποιῶν s σῶμα τιθεὶς conl. w probavit k, recte ut
 ceteri codic. edocent 9 κυβερνῶσαν V 11 δῶσαν male s
 in marg., καὶ τὲ δῶσαν εἰς αὐτὸ μὴ παντ. k 13 αὐτῆς καὶ τὰς
 M, ex marg. s αὐτὴν δὲ κατὰ τὰς sumps. wk 15 ἀπαλλάχθαι
 N 16 καθ' ἑαυτὴν Be 17 ἐνδεᾶ B quod propter oppos. δυνα-
 μένην δὲ praefero, ἀνευδεᾶ A idem e ex conl. s 21 τοῦτο Be

όντων λόγους σκοπῇ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐφ' ἑαυτῆς δοκι-
 μάζῃ, τότε καθαρῶς ἑαυτῆς γινομένη καὶ τῶν αὐτῶν παρα-
 δευμάτων ἀσώματος ἀσωμάτων ἐφαπτομένη καὶ ὥσπερ ἔνδον
 ἱερῶν γινομένη καταλιμπάνει μὲν ἔξω τὸ σῶμα, ὥς οὐ
 θεμιτὸν ἐκείνου παρεπομένου καὶ τὴν ἰδίαν ἀφροσύνην 5
 ὥσπερ τι σκότος αὐτῆς καταχέοντος τῆς ἀληθείας λαβέσθαι,
 ἀλλ' ὥσπερ τινὸς ἄχθους ἀπαλλαγεῖσα κούφη πρὸς τε τὴν
 οὐσίαν καὶ τὸ ἀληθὲς διαβαίνει. καὶ τότε τὸν ἄνθρωπον
 τελεώτατον καὶ σοφώτατον καὶ ἀνδρῶν ἄριστον καὶ πάντα
 τὰ τῆς ἀρετῆς ὀνόματα προσεπειν ἔξεστιν. ἀναμινύμενον 10
 δὲ τῷ σώματι καὶ τὰ μαθήματα αἰσθῆσει καὶ φαντασίᾳ θη-
 ρεύοντα εἰκάσαις ἂν ἀνδρὶ βασιλεῖ τὴν μὲν ἀλουργῇ χλαμύδα
 καὶ τὸ διάδημα ἐκόντα ἀποτιθέμενον, ἀναμινύντα δὲ τοῖς
 δούλοις αὐτὸν καὶ πρὸς τὰς δουλικὰς κατιόντα διακονίας.
 εἰ δὲ καὶ ταῖς ἡδοναῖς δουλεύει καὶ τῶν τοῦ σώματος ἀνα- 15
 πιμπλῶτο κηλίδων, τότε εἰς πηλὸν ἢ βόρβορον ἑαυτὸν εἰσω-
 θοῦντι παρεικαστέον καὶ τὴν μὲν καλὴν ὄψιν καὶ ἐπέραστον
 ἀφανίζοντι, εἰδεχθῆς δὲ τι | καὶ βδελυρὸν ἀναλαμβάνοντι 60
 πόσσωπον.

XV. Εἰ τοίνυν ἡ τελειωσις ἐκ τοῦ τὸ σῶμα καταλιμ- 20
 πάνειν τῇ ψυχῇ περιγίνεται, τίς νοῦν ἔχων συγχαρῆσαιεν
 ἂν αὐτὴν θνητὴν εἶναι καὶ τῷ σώματι συναπόλλυσθαι τὴν
 καὶ πρὸ τοῦ θανάτου λυθῆναι εἰς ἑαυτὴν ἀπ' ἐκείνου συναγο-
 μένην καὶ ἑαυτὴν πειρωμένην τούτου χωρίζειν, ὥς οὕτω
 μάλιστ' ἐνὸν ἑαυτῆς ἀπολαύειν; καὶ μὴν εἰ μετὰ τοῦ σώ- 25

2. 4 Phaed. 65C: λογίζεται κάλλιστα, ὅταν... ὅτι μάλιστα
 αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνηται ἔδωα χαίρειν τὸ σῶμα 11 Theaet.
 152C: αἰσθησις καὶ φαντασία 16 Plat. Reip. II 369D: τοὺς
 ἀνθρώπους εἰς πηλὸν τινα κατορύττουσιν, adde adn. ad p. 42, 25
 et p. 43 23—25 Phaed. 67C: χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ
 σώματος τὴν ψυχὴν καὶ εἶδσαι αὐτὴν καθ' αὐτὴν συναγείρεσθαι

1 σκοπεῖ O et in marg. s || δοκιμάζει Bs 2 ἡ αὐτῆς B
 corr. s 2 αὐτῶν N αὐτῶν M corr. s 4 ὅς pro ὡς OQM
 corr. Os 6 λαμβέσθαι V 8 διαβαίνει V 12 ἂν omis. N
 13 καὶ pro δὲ V 15—16 ἀναπιμπλῶτο PN ἀναπίμπλωτο V
 ἀναπιμπλῶτο OQM ἀναπιμπλαῖτο in marg. s, inde wk 17 ἀπέρα-
 στον B ἀξέμεραστον in marg. s, in textu w, conl. autem w ἐπέ-
 ραστον prob. k idem A 18 βδελυρὸν V 23 θανάτου N

ματος ταύτη τὸ εἶναι καὶ τούτου χωρὶς φθορὰν καὶ σκεδασμὸν
 ὑπομένει, πῶς ὑπερβαίνουσα πᾶν σῶμα τῶν ἀσωμάτων ἐφίεται
 καὶ τῇ τούτων ἐνευπαθεῖ θεωρίᾳ, καὶ τις ἐκείθεν ἀφέλκη,
 ἄγχεται καὶ ἄλγει, ὥσπερ προσηκόντων καὶ οἰκειωτάτων
 5 ἀποσπωμένη; τὸ γὰρ ἡδεσθαι τοῖς ἀφθάρτοις συναπτομένην
 καὶ πάλιν λυπεῖσθαι δισταμένην συγγένειαν αὐτῇ καὶ ὁμοι-
 ότητα πρὸς τὸ ἀθάνατον μαρτυρεῖ· εἰ δ' ἐκείνο κρεῖττον
 μεταβολῆς, οὐδὲ ταύτην εἰκὸς ἐνέχεσθαι τῇ φθορᾷ. πῶς
 δ' ἂν ἀσώματος οὔσα καὶ διὰ τοῦτο ἀκίνητος — τῶν γὰρ
 10 σωμάτων ἡ κίνησις — ὑπομεῖναι φθορὰν, ἣν ἄνευ κινή-
 σεως συμβῆναι τὸ τῶν παντελῶς ἀμηγάνων; οὐ μὴν οὐδ'
 ἐναντίου τινὸς πλεονεκτοῦντος πεσεῖται, οὔτε γὰρ ἔστι τι
 ταύτῃ μαχόμενον. καὶ εἴ τις τὴν αὐτῆς πονηρίαν ἐρεῖ
 61 δυναμένην, ὥσπερ ἰδὸς σίδηρον, τὴν ψυχὴν ἀναλίσκειν,
 15 ἄλλ' οἱ πονηρότατοι τῶν σπουδαίων οὐδὲν ἥττον ζῶντες καὶ
 τοῦτον τὸν λογισμὸν ἐξελέγχουσιν, ὥς οὐκ ἐνὸν αὐτὴν οὐδ'
 ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας φθαρῆναι, ὅφ' ἥς μόνης εἰκὸς ἦν
 αὐτὴν ἀπολέσθαι. εἰ δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν εὐλογον εἰκέναι
 τῷ τέλει, ὃ παρὰ θεοῦ μόνου βουλομένου χωρὶς ὕλης ἡ
 20 γένεσις, τούτῳ καὶ παρὰ θεοῦ μόνου θέλοντος τὴν φθορὰν
 εἰκὸς ἐπακολουθῆσαι. ἀλλὰ μὴν „τὸ καλῶς συστὰν λύειν
 ἐθέλειν οὐ καλοῦ“, σοφὸς τις ἔφη περὶ τοῦ κόσμου διαλεγό-

3 Phaedr. 247 D: θεωροῦσα τάληθῃ ... εὐπαθεῖ. ita εὐπά-
 θεια Reip. X 615 A voluptas, quam animus ex divinatorum con-
 templatione capit, appellatur 5 Reip. X 611 E: ἐννοεῖν ὧν
 ἄπτεται καὶ οἶον ἐφίεται ὁμιλιῶν ὡς συγγενῆς οὔσα τῷ τε θεῷ
 καὶ ἀθανάτῳ Reip. VI 490 B: ἐφάπτεσθαι τοῦ τοιούτου· προσ-
 ἔκει· δὲ συγγενεῖ Phaedr. 79 D: ὡς συγγενῆς οὔσα αὐτοῦ (sc.
 τοῦ ἀθανάτου) 14 Reip. X 609 A sq: οἶον ... σιδήρῳ ἰδὸν ... ἡ
 πονηρία ἕκαστον ἀπόλλυσιν 17 ibid. ὑπὸ τῆς οἰκείας κακίας
 19 Plat. Tim. 41 A: Θεοὶ θεῶν, ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε
 ἔργων, ἃ δι' ἐμοῦ γενόμενα ἅλντα ἐμοῦ γ' ἐθέλοντος . . τὸ μὲν
 οὐκ οὐδὲν πᾶν λυτόν, τό γε μὴν καλῶς ἀρμοσθῆναι καὶ ἔχον
 εὐ λύειν ἐθέλειν κακοῦ

2 ἀπομένει N 4 οἰκειωτάτων NMe 8 μεταβολῆς V ||
 ἀνέχεσθαι Q 10 ὑπομεῖναι Qsw 11 συμβῆναι τῷ τῶν
 ANM συμβῆναι το O 16 αὐτῇ Be 19 τοῦ θεοῦ N
 20 τοῦτο B in marg. τούτῳ s, inde wk || μόνον e

μενος. — χωρίς δὲ τούτων καὶ τὴν φύσει καὶ κοινοτάτην ἐπιθυμίαν οὐκ ἔνεστι μάτην εἶναι. καὶ τεκμήριον, ὅτι τῶν ἀδυνάτων οὐδεὶς πάποι' ἠράσθη. τίς γὰρ πάποτε φρονῶν πτερυῶν ἐπεθύμησεν ἢ ὑπὲρ τὰς νεφέλας ἀρθῆναι ἢ διὰ 5 κυμάτων ὥς δι' ἐδάφους περιπατεῖν, ἃ καὶ τις ὄναρ ἰδὼν διηγῆται γελῶμεν; ἀλλὰ τῶν δυνατῶν μόνον ὄρεξιν ἢ φύσις ἐνέσθηκεν. τοιγαροῦν οὐ φύσει πάντες ἐφίενται, τοῦτο καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ μάτην εἶναι ἀδύνατον. ἀλλὰ μὴν ἐν τῇ τοῦ ἀεὶ εἶναι ἐπιθυμίᾳ πάντες συμβαίνουσιν· οὐκοῦν ἀνάγκη τοῦτο καὶ ἔσεσθαι καὶ τὴν τοῦθ' αὐτῇ συνευχο- 10 μένην ψυχὴν ἀδύνατον τῆς εὐχῆς ἀμαρτεῖν.

XVI. Οὐκ ἄρα νοῦν ἔχόντων τὸ περὶ τῇ ψυχῇ τινων δεός, | μὴ μετὰ τοῦ σώματος ἀπολλύηται καὶ οὐκέτι οὐδαμοῦ ᾗ. 62 οὐ μόνον γὰρ σώζεται φθειρομένου, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐαυτῆς πρᾶττειν καθαρῶς οὐχ οἷα τε, ἂν μὴ τῶν παρὰ τοῦ σώματος 15 καλυμμάτων ἀπαλλαγῇ. τὸ γὰρ φρονεῖν καὶ νοεῖν καὶ τοῖς θεοῖς καὶ ἀσωμάτοις συνάπτεσθαι, ὃ δὴ κατὰ φύσιν πάσῃ ψυχῇ καὶ πρὸς ὃ πάνθ' ἃ λέγομεν καὶ διανοούμεθα τείνει, ὥς ἂν τῶν ἐν ἡμῖν ἄριστον θν καὶ θεϊότατον, τοῦτο παν- 20 τελῶς φεύγει τὴν τοῦ σώματος κοινωνίαν καὶ μόνῃς ψυχῆς ἐργον ἐστὶ καθαρῶς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ σώματος πρὸς ἐαυτὴν

7 sqq. cf. Thomae Aq. Summa theol. I qu. 75 a. 6 (quam graece vertit noster): unde omne habens intellectum naturaliter desiderat esse semper. naturale autem desiderium non potest esse inane. omnis igitur intellectualis substantia est incorruptibilis

8 Plat. Conv. 207 D: ἡ θνητὴ φύσις ζητεῖ κατὰ τὸ δυνατόν τὸ ἀεὶ εἶναι 13 Phaed. 69 E: ἀπιστίαν, μὴ ἐπειδὴν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος οὐδαμοῦ ἔτι ᾗ, ἀλλ' ἀπολλύηται 16. 19—21 Phaed. 80 E: ἐὰν μὲν καθαρῶς ἀπαλλάττηται μηδὲν τοῦ σώματος συνεφελέκουσα ἄτε οὐ κοινωνοῦσα αὐτῶ . . . ἀλλὰ φερόγουσα αὐτὸ καὶ συνηφροισμένη αὐτὴ εἰς αὐτὴν . . . 19 ibid. 65 A: ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας

1 τούτων τὴν omisso καὶ P 2 ἔνεστιν N 3 πάποτε ἡρ. N || σωφρονῶν A εὐφρονῶν in marg. s in textu w 4 ἐπιθυμήσεν O 6 μόνον AQ in marg. s in textu k, μόνων MNOw 10 τοῦτ' αὐτῇ M τῷ ἀεὶ in marg. s inde wk, τὴν τοῦ καθ' αὐτῇ V 10—11 συνεχομένην Be sed corr. O 13 ἀπολλύεται M in marg. corr. s 14 καὶ omis. Be || verba a σώζεται usque ἂν μὴ (15) omis. O 21 ἔστιν N

καὶ τὰ νοητὰ συναγοῦσης. εἰ γάρ ποτε καὶ ταῖς αἰσθήσεσι
 χρηταὶ κἀκεῖθεν αὐτῇ πρὸς τὸ νοεῖν γίνονται τινες ἀφορ-
 μαί, ἀλλ' ἀρχομένη τοῦ πράγματος καὶ οἷον ἀμαθαινοῦσα
 καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τὴν πρώτην ἔτι φέρουσα τρίχα,
 5 τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς μαθήσεως χρηταί. ὥσπερ οἱ τῷ ψη-
 λαφῶν τῶν πραγμάτων τυγχάνειν πειρώμενοι, ὅταν ὅψις
 αὐτοῖς οὐ παρῇ, οὕτω καὶ ψυχῇ ἄρτι διὰ γενέσεως εἰς τὴν
 ζωὴν παριοῦσα καὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς πολλῇ τῇ παρὰ
 10 τοῦ σώματος ἀγλῷ καλυπτόμενον ἔχουσα καὶ οἷον βαθεῖ
 κἀθεύδουσαν ἀφνυπνίζουσιν, ὅφ' ὧν τὴν πρώτην κινήσεισα
 63 καὶ ἑαυτὴν ἀνεγείρωσα οὐκ ἔτι ταῖς αἰσθήσεσιν | ἐν ταῖς
 τῆς ἀληθείας ζητήσεσι χρηταί. μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ταύταις
 ἐνίοτε τῆς ἀμαθίας ἐπιτιμᾷ, ὅταν τὸ ταύταις φαινόμενον
 15 καὶ αὐτῇ συνδοκεῖν ἀναγκάζουσιν. ὥσπερ οἱ τῶν διαγραμ-
 μάτων ὅταν ἄρχονται μανθάνειν δεόμενοι, μετὰ δὲ τὴν
 ἐπιστήμην εἰς αὐτὰ πάλιν ὑποστρέφειν ἀπαξιοῦντες, οὕτω
 δὴ καὶ ψυχῇ ἐν σώματι μὲν ἔτι' οὐσῃ οὐδὲν ἀπεικὸς καὶ
 τὰς αἰσθήσεις περὶ τῶν μαθημάτων ἐπερωτᾶν, λυθείσῃ δὲ
 20 αὐτὰ τὰ νοητὰ δι' ἑαυτῶν παρόντα τὴν τῶν αἰσθήσεων
 χρεῖαν οὐκ ἀναγκαίαν ποιεῖ, ὥτε φανότατα τῇ ἑαυτῶν ὄντα
 φύσει καὶ τὸν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμὸν δι' ἑαυτῶν περιλάμ-
 ποντα, οἷς συνοῦσα τρέφεται τε καὶ εὐπαθεῖ τὴν αὐτῇ

4 Plat. Alcibiad. I 120B: τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα ἔχοντες
 ἐν τῇ ψυχῇ (unde Method. in Symp. p. 17 et Greg. Nazianz.
 in Apolog. cfr. A. Jahn Bas. M. plotinizans p. 11) 9 Bas.
 constit. monastic. procem. c. 2 (XXXI 1325A): ἀγλῷ τινὶ . .
 ἀναρροῦσθαι τὸν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμὸν cfr. 44, 7 23 Phaedr.
 247D: θεωροῦσα τάληθ' τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ cfr. 28, 3

1 αἰσθήσεσιν N 3 ἀμαθαινοῦσαν N 7 περὶ wk 8 περι-
 οῦσα B in marg. corr. s, inde wk 10 κάρῳ in marg. s approb.
 wk, idem testantur nunc A et correctura O, ceteri cod. κάρῳ
 11 καὶ ante καθ. M delevit s 15 ἀναγκάζωσιν sed u ex
 correctura P. enuntiatum, quod incipit ab ὥσπερ coniunxerunt
 editores cum enunt. antec. et post ἀπαξιοῦντες concluderunt
 16 πρῶτον post διαγραμμάτων inser. A || ἀρχονται NOV
 18 ἔτι N 21 φανερώτατα quod e exhibent, est coniectura s
 22 δι' ἑαυτὸν QM, corr. s et O 23 αὐτὴν B corr. s

προσήκουσαν τροφήν καὶ εὐπάθειαν, ἥ τὰς σωματικὰς ἡδονάς, εἴ τις παραβάλλειν ἐθέλοι, εἰδῶλα μᾶλλον ἡδονῶν, ἢ τοῦθ' ὃ καλοῦνται μετ' ἀληθείας ἐρεῖ· αἱ μὲν γὰρ οὐσίαι μὲν οὐδαμῇ, γένεσις δὲ μόνον τὸ ὅλον εἰσίν, τό τε δεχόμενον αὐτὰς ὁ τετρημένος ἐστὶ τοῦ σώματος πίθος πάντοθεν 5 ἐκρέων καὶ μηδὲν δυνάμενος στέγειν.

XVII. Τί τοίνυν τῷ μὴ ὄντι τὸ μὴ ὂν ἂν ἐνθελῇ; ἢ τί ποτ' ἂν τῶν μὴ μενόντων ἐν τῷ φεύγοντι μένοι; ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς καὶ τὰ τῆς ἡδονῆς αἰτία καθαρῶς ὄντα καὶ τὸ ὅλον οὐσία καὶ τὸ δεχόμενον ὕγιες καὶ στεγανὸν κἀκείνοις 10 ἔοικὸς καὶ ἀθάνατον. ὥστ' εἰκὸς καὶ τῶν | ἡδομένων τοὺς 64 μὲν τὰς σωματικὰς διώκοντας ἡδονὰς παλῖσθαι μᾶλλον ὅπ' αὐτῶν καὶ αἰ κενοὺς ἐκείνων ἐδρῆσκεσθαι μηδέποτε δυνάμενους κατασχεῖν ὅπερ διώκουσιν, ὡς ἂν αὐτούς τε κατόπιν σκυῶν ἐπειγομένους καὶ τοῦ σώματος, ᾧ ταῦτα πορίζουσιν, 15 ἀπλῆστον τὴν φύσιν ὄντος καὶ τὸ δοθὲν οὐ κατέχοντος, τοὺς δὲ τὰς τῆς ψυχῆς ἡδονὰς προσιμῶντας αἰ τινας ὄντος ἐν τῷ ἑαυτῶν ὄντι κορεννυμένους αἰ πεπληρωμένους εἶναι καὶ ὡς ἥδιστα ζῆν· οὕτω ψυχῇ τὰ μετὰ τὸ σῶμα καὶ λυσιτελέστερα καὶ ἡδίω καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν θεῖα καὶ τῆς κρείτ- 20 τονος μόρας· ὥστε καὶ κατὰ τοὺς πρώτους, οἳ πόθῳ τῶν ἡδονῶν τὸν θάνατον δυσχεραίνουσι, καὶ κατὰ τοὺς δευτέρους,

2 Plat. Reip. IX 587D: εἰδῶλοις τῆς ἀληθοῦς ἡδονῆς cfr. 12, 27 3 Phileb. 53C: ἄρα περὶ ἡδονῆς οὐκ ἀνηκόαμεν, ὡς αἰ γένεσις ἐστίν, οὐσία δὲ οὐκ ἐστὶ τὸ παράπαν ἡδονῆς 4 Greg. Palam. Prosop. (Mign. CL 1369D): ὁ παρὰ τῇ ἐμῇ ψυχῇ τετραγόμενος καὶ μηδὲν στέγων πίθος (secundum Plat. Gorg. 493B) cfr. p. 8, 20

2 παραβάλλειν V 4 τὸ δὲ pro τό τε O 7 τίς w || ἂν omis. w 8 ποτε ἂν Me || μένοι N μένοι ἢ μέναι adscr. marg. s μέναι wk 9 κατὰ pro καὶ τὰ NM, corr. in καὶ τὰ Os, inde wk 10 οὐσίαν M corr. s || καμείνοις in text. κειμένοις in marg. s corr. wk 11 εἰκὼς NOM, εἰκὼς in text., sed in marg. corr. s || ὥστε N 18 ἑαυτῷ VNM, in marg. ἐν αὐτῷ τῷ ὄντι s inde w, ἐν αὐτῷ τῷ τῷ ὄντι mendose k || κορεννυμένους NOQ κορενομένους M, in marg. κορεννυμ. s, καὶ πληρωμένους pro αἰ πλ. Bs καὶ πληριουμένους w, quod omis. k

οἷς μετὰ τὸν θάνατον οὐδὲν ἔτι δοκεῖ λείπεσθαι, οὐχ ὅπως φύσει προσιόντα τὸν θάνατον φρίττειν οὐκ ἔδει, ἀλλὰ καὶ μέλλοντος δυσχεραίνειν καὶ ἀπόντα καλεῖν, ὥς οὐκ ἐνὸν ἐτέρως ἢ τῶν ἀληθῶν ἡδονῶν ἀπολαύειν ἢ εἶναι καὶ ζῆν
 5 ἀσφαλέστερον, ἢ τοῦ θνητοῦ καὶ ἀλόγου καὶ μηδέποτε ὄντος ἀπαλλαγέντας.

Παυσάσθων τοίνυν καὶ οἱ τὰς τοῦ σώματος ἡδονὰς ὀδυρόμενοι καὶ οἱ μηκέτι πονέειν μετὰ τὸ σῶμα νομίζοντες. μένει γὰρ αὐτοῖς τὸ βέλτιστον, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον
 65 καὶ ὁ μόνον, ἂν σωφρονῶσιν, | εἰσὶν, ἐν ᾧ τὸ τῆς θείας εἰκόνης τεθησαύρισταί κάλλος ἄφθαρτον ἀπαθὲς ἀρετῆς καὶ φρονήσεως μετέχειν δυνάμενον, ᾧ μὴ βλάβη σαρκὶ δουλεῦσαι καὶ ταύτῃ συμπλέκεσθαι· τὸ δ' ἀπηλλάχθαι ταύτης ἐπ' ἀνόδου πρὸς ζώην καὶ τὸ ὅν καὶ τῆς ἱερᾶς ἀληθείας
 15 ἀπόλαυσις. ὥστε πῶς οὐκ ἐν βελτίοσιν ἐσόμεθα ὑπαχωροῦντος τοῦ σώματος, ὃ τὴν ψυχὴν βρῖθον συνεπισπᾶται καὶ οὐκ ἔξ πρὸς τὸν ὑπερουράνιον τόπον κεντρίζεσθαι;

XVIII. Ἐπεὶ καὶ χρυσίῳ ταῖς τυγούσαις ὕλαις συμπεφυρμένῳ τί ποτ' ἂν ᾦν ἡδίων ἢ βέλτιον, εἴ γε φρόνησις τοῦτο
 20 παρῆν, ἢ χωρισθῆναι τῶν αὐτοῦ χειρόνων καὶ τῇ μῖξι μὴ συγχωροῦντων, ὅσον αὐτῷ κάλλους πρόσσει, φαίνεσθαι;

13. 14. Plat. Reip. VII 521 C: ψυχῆς... εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος λούσης ἐπ' ἀνόδον. ita ἐπανιέναι quoque Convin. 211 B usurpatur

17 Phaedr. 249 A: εἰς τοῦρανοῦ τινα τόπον κεντρίζεσθαι, 247 C: τὸν ὑπερουράνιον τόπον (inde Bas. hom. in Psal. XIV c. 1 [XXIX 253 A] τὴν ὑπερουράνιον χώραν) 16 Bas. lib. de virg. c. 10 (XXX 689 A): οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἢ μολιβδὶς τῶν σαρκῶν τὸ τῆς ψυχῆς πτερόν ἐπὶ τὰ κάτω καθέλκουσα ἢ ἡ τοῦ σώματος ἀσθένεια... οὐκ ἔξ πρὸς τὰ οὐράνια, ὥς θέλει, ἀνίπτασθαι (secundum Plat. Phaedr. 246 D sq.); Phaedr. 247 B: βρῖθαι cfr. c. XIX extr.

2 οὐ ἔδει N 3 οὐ κενὸν B corr. s 5 ἢ post ἀσφαλέστερον eiec. et gravius distinx. wk 8 μηκέτι πον wk ex conl. s, μήκετον OM s μὲν μήκετον N μὴ μέκετον Q μηκέτ' A

10 ὁ cfr. 33, 11 καὶ ὁ A καὶ ὁ B, ὁ eiecit s ὁ w || μόνον marg. adscr. s, ἐν ᾧ τὸ τῆς A ἐν τῷ τῆς N ἐν ᾧ τῷ τῆς O τὸ omis. Me 12 ὁ μὴδ' βλάβη marg. μεγ O βλάβη V 19 ποτε N || βέλτιον ἢ ἡδίων Be

ὅστι' ἀνόητον ἂν ἦν διὰ τὸν καθαρμὸν ἐκείνον ἀλγεῖν, δι'
 ὃν σαφῶς τελειοῦται καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ φύσιν ἐπάνεισιν.
 οὕτω καὶ ἡμῖν οὐχ ὅτι τῶν ἡμετέρων καὶ ὃν νῦν ἔχομεν
 ἡμῶν ἀφαιρεῖται, διὰ τοῦτ' ἀγανακτικέον οὐδὲ ζημίαν ἐκείνο
 φέρειν εὐθύς ἡμῖν νομιστέον, ἂν μὴ πρὸς κακοῦ ταύτην 5
 ἡμῖν τὴν ἀφαιρῶσιν δελῶμεν οὐσαν· ἕως δ' ἂν τοῦ χεί-
 ρονος καὶ τοῦ πρὸς τὴν εἰλικρινῆ ζωὴν ἡμᾶς δυναμένου
 κωλύειν ἀπαλλαττώμεθα, οὐδεμίαν ἂν ἡμῖν ὁ θάνατος ζημίαν
 ἐνέγκαι. οὐδὲν γὰρ ἡμῖν φοβερόν, ὃ μὴ | πρότερον τῇ ψυχῇ 66
 χαλεπόν, καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν ἡμῖν οὐδὲν ἕτερον ἢ τὴν ψυχὴν 10
 εὖ ἔχειν ἐστίν. ἡμεῖς γὰρ ἐκείνη καὶ τὰ ἐκείνης ἐσμέν, καὶ
 ἐκείνη μὴ δέχεται πείραν θανάτου, οὐδὲν τὸ κωλύον καὶ
 ἡμᾶς ἀθανάτους καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἐν
 ἡμῖν θνησκόν μικρόν τέ ἐστι καὶ οὐχ ὅπερ ἡμεῖς, ἀλλ'
 ἡμέτερον καὶ οὐκ ἂν δύναιτο τῇ ἑαυτοῦ μεταβολῇ καὶ ἡμῖν 15
 θανάτου ψῆφον ἐπενεγκεῖν, ὥσπερ οὐδ' ἂν τις τῷ σώματι
 τὰς τῶν ἱματίων πονηρίας λογίσαιτο οὐδ' ἂν ἐκείνων βηγνυ-
 μένων ἢ κατατριβομένων καὶ τοῦ σώματος εἶναι ταῦτα πάθη
 νομίσειεν. ὅμως εἰ τούτου τοῦ μικροῦ φθειρομένου θνητὸν
 ἀξιοῖ τις δι' ἐκείνο καλεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον, πόσῃ δικαι- 20
 ότερον τοῦ μείζονος καὶ τοσοῦτον ὑπερέχοντος τὴν φθορὰν
 νικῶντος καὶ μένοντος ἀφθαρτον αὐτὸν καὶ ἀπαθῆ διὰ
 τοῦτο καλεῖσθαι, ὃ μόνον καθαρῶς ἄνθρωπος καὶ ἐν ᾧ μόνῳ
 τὸ φρονεῖν καὶ λογίζεσθαι, οἷς τῶν λοιπῶν ζῶων ἄνθρωπος
 διακρίνεται; ἢ τοίνυν θνητὴν τὴν ψυχὴν ἀποδείξαντες καὶ 25
 μετὰ τοῦ σώματος ἀπιοῦσαν οἱ τὴν τελευταίαν ὅλων ἡμῶν
 ἀπώλειαν λέγοντες ἔχειν τινὰ λόγον αὐτοῖς καὶ τὸ τοῦ
 θανάτου δέος οἰέσθωσαν, ἢ ἕως ἂν θεὸς καὶ οἱ ὀρθοὶ

14 Bas. hom. in illud: Attende tibi ipsi, c. 3 (XXXI 204A): ἡμεῖς μὲν οὖν ἐσμεν ἢ ψυχὴ... ἡμέτερον δὲ τὸ σῶμα (secundum Plat. Axioch. 365E)

1 ἀλοῦν AB, corr. Oe 4 ἀγανακτέον AQMs, in marg. NO, in textu ἀναγκαῖον N ἀνάγκη O 9 φοβερόν V 13 λέγειν pro λέγεσθαι N 14 ἐστίν N 15 ἑαυτοῦ A αὐτοῦ Be 21 καὶ post ὑπερέχοντος inser. s, inde wk 23 σὺ μόνον perperam k || καθαρῶς A in marg. w, καθαρὸς Be

67 λογισμοὶ καὶ φιλοσοφία καὶ τὰ καθ' ἡμέραν | παρὶ αὐτῶν
φαινόμενα κρείττω φθορᾶς εἶναι τὴν ἐκείνης οὐσίαν ἀπο-
δεικνύουσι, ἀπαθαρροῦνται καὶ μὴ πρὸς τὸ χρεῶν, ὥσπερ
εἰς τι βέβαιον, ὅθεν οὐκ ἔστιν ἀνάδυσας, ἐμπροσθέντοι
5 διακελεύσαν.

XIX. Καίτοι εἰ καὶ παντελὲς ἐφάνησθαι τὸν ἄνθρωπον
συνέβαινε ἀποθνήσκοντά, οὐδ' οὕτως ἔχρησεν τῇ τοῦ θανάτου
μνημῇ τρέβεσθαι ἐνθυμούμενος, θύων τὸν παρὰ τοῦ
σώματος ἀηδῶν ὁ βίος ἐμπέπηχται καὶ ὡς κουφότερον
10 ἀνασθῆναι ἔχεν πρὸς πάντα ἢ τοσούτου καθ' ἡμέραν ἡμῶν
παρὰ τοῦ σώματος ἐγειρομένου χειμῶνος ἀνέχεσθαι, ὃν μήτε
πράττειν δυνατόν τῇ φύσιν μήτε φέρειν τῆς συμπτώσεως
ἡμῶν ἐπ' ἐκείνην τὰ τοῦτου παθήματα διαβιβαζούσης. τοῦτο
γὰρ τῇ ψυχῇ, πᾶσις ἂν τῇ γενέσῃ δουλεύῃ, πάσχειν ἀνάγκη
15 καὶ πολλὰ τῶν τοῦ σώματος ἀνοῦσαν εἰς αὐτὴν παραδέχε-
σθαι, ὥς ἂν μὴ παντελὲς κρατοῦσαν αὐτοῦ. ὥστε ἀναγκάσιον
ἀπέφρατα ποιεῖν ἡμᾶς ἀμύνοντας τῷ μηδέποτε ἑπὶ τὸς ἐσθῆτι
πολέμῳ ὅν μὲν τὸν λαμὸν αὐτῷ παρακινθούμενος, ἄλλοτε
δὲ τὴν εὐρίαν σβεννύοντας καὶ ποτὲ μὲν αὐτῷ προβλήματα
20 πρὸς ψυχῆς κατασκευάζοντας, ποτὲ δὲ πρὸς καῦμα μηχανω-
μένους αὐτῷ καταδύσεις. καὶ θεωρεῖ τὰς ἐπὶ τοῦ ποροσποῦ
68 τούτων κατὰ τε γῆν | καὶ θάλασσαν ἀποδημίας καὶ τὰς ἐπὶ
ὁβολοῦ πολλάκις παταγέτοις ἀνθρώποις προσαγομένας θα-
λάσας τε καὶ δουλοπρατείας· ὃ μῦθος οὐ βαρύτερον βροχῶ
25 ἀνθρῶπων καὶ κατὰ μικρὸν ἑαυτοῦ ᾗσθημένων καὶ θεωρούντων,
ἀπ' οἷον ἀληθείας καὶ ἡρετῆς ὅψους εἰς οἷον καπιπτεῖν
βωμολοχίαν καὶ εὐτέλειαν ἀναγκάζεται, τί δ' ἂν εἴποι τις
τὰς ἐν ταῖς παντοδαποῖς νόσοις ὁδύναι καὶ τὸ πολλώτερον

2 φαίνονται NOM corr. Os || τὴν omis. Me 4 νύρα-
θρον V || ἐμποιοῦμενοι B, in marg. recte ἐμπροσθούμενοι s, inde
wk 7 οὐδὲ Me 8 τρέβεσθαι Be συντρέβεσθαι A τρέχεσθαι
ἢ ταράττεσθαι in marg. s τρέχεσθαι in marg. w 10—11 ἐγει-
ρομένου χειμῶνος (cetera omis.) N 12 πράττειν AQ πράττειν
NOM πράττειν ἢ ὑπερβαίνειν ἢ θραύειν in marg. s, πράττειν
recte wk 14 δουλεύει NM s δουλέβη V 15 ἄνοσα M
corr. s 16 ὥστε N 18 λοιμὸν N || ἄλλοτε καὶ Me 20 δὲ
omis. Be 26 καπιπτεῖν B καταπίπτειν Ae 28 παντοδαποῖς
omnes codices παντοδαπαῖς e

μὲν οὕτω τὸ σῶμα διαβιβρώσκεισθαι, ὥς μόλις τοῦ πάλαι
 ποι' ἀνθρώπου ἄθλιον λείπεσθαι λείψανον; ὥστε μὴδ' ἔχειν
 τοὺς ταλαιπώρους οὐ μόνον ὅ,τι τῷ λοιπῷ χεῖρονται, ἀλλ'
 οὐδ' οἷς ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων αὐτοῖς μερῶν τοῦ σώματος
 χεῖρονται, μὴδ' ἄφ' ὧν γοῦν παραμυθίας ἀποτύσσονται, πάν- 5
 των τοὺς ἐχῶρας καὶ τὴν σῆψιν καὶ τὴν ἐπεΐδειν ἀηδῆαν
 φευγόντων, ὃ καὶ τῶν ὀδυνην τούτοις ὀδυνηρότερον, ὥς ἂν
 πολλὰν αὐτοὺς τῇ τῆς ὀδύνης δριμύτητι εἰς βρόχων ἢ
 κρημνῶν ἢ ἑξίφους ἐπιθυμίαν ἐλθεῖν ἀναγκάσαι. εἰ δὲ δὴ
 καὶ δοτήμεν μηδεμίαν ἀπὸ τοῦ σώματος ταραχὴν συμβαίνειν 10
 τῇ ψυχῇ, ὃ γενόμενον τῶν παραδόξων ἂν νομοθετῇ, τίς
 ἂν ἀρκέσειε διηγούμενος τὸν ἐν νεότητι καὶ ὕλῃ παρὰ
 τῶν σωμάτων ταῖς ψυχαῖς ἐγειρόμενον σάλον; | ἀτεχνῶς γὰρ 69
 οὐδ' ἀνθρώποι τότε συγχωροῦνται εἶναι οἱ ἀνθρώποι, ὥστε
 ὁπὸ τινων κυμάτων τοῦ τῆς διανοίας κλύδωνος εἰς τὴν 13
 τῶν ἀλόγων ἐξαποδύμενοι φῦσιν. τὸ γὰρ ἀνδραποδωδὲς τῆς
 ψυχῆς καὶ δουλεύειν ὑφείλον τῷ λόγῳ καιροῦ λαμβανόμενον
 καὶ διὰ κόρον ὑβρίζον στασιάζει μὲν πρὸς τὸν νοῦν καὶ
 ὑπακούειν οὐκ ἔτ' ἀνέχεται· ἀρπάσκει δὲ τὴν ψυχὴν τοὺς
 μὲν σώφροντας τῶν λογισμῶν καὶ κοσμίους φυχαῖς καὶ ἀν- 20
 μίαις κολάζει, δι' ἐαυτοῦ δὲ ποιησάμενον τὴν ἡγεμονίαν, ἐφ'
 ὅ,τι ἂν τύχοι, φέρεται ἀρετῆς μὲν πάσης ὡς ἀδυναμίας

10 Phaed. 66A: τοῦ σώματος ὡς ταράττοντος τὴν ψυχὴν
 13 Bas. hom. in psalm. LXI c. 2 (XXIX 473A): τὸν ἐγγινώ-
 μενον ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν σάλον 18 Plat. Reip. IV 440B:
 ὥστε τοῖς στασιάζοντων 21 sq. Bas. de hom. struct. orat.
 2 c. 24 (XXX 37A): ἄφ' οὗ παντὸς ἀθλιώτερος, ὅτι ἄρχει πᾶλλον
 σὺν ἑ θυμὸς τὸν λογισμὸν παρωσάμενος καὶ τὴν δυναστείαν
 παρὰ λαβῶν ἄγει σε, ὅπου τύχοι

4 οὐδὲ M corr. s 7 ὥστ' pro ὡς proposuit s ὥστ' ὡς
 inerte receperunt wk 8 ἡδονῆς s, λήπης in textu ὀδύνης
 in adnot. w, inde ὀδύνης recte k 9 χρημάτων M corr. s ||
 δὴ comi. wk, quod testatur A, μὴ Bs 12 ὕλη A cfr.
 Hatzidakis Neugr. Gr. p. 308, ὕλη B ὕλη e 14 οὐδὲ O
 17 λαμβανόμενον AN λαβόμενον QOMe 18 ὑβρίζον V
 19 ἐτι N || ἀρχὴν P pro ψυχὴν, quod propter seq. ἡγεμονίαν
 reicio

- καταφρονοῦν, μόνην δὲ ἀνδρίαν τὴν κακίαν οἰόμενον, καὶ
 λοιπὸν συνεχεῖ μέθῃ καὶ ἀκολασίᾳ καὶ πάσῃ παρανομίᾳ τὸν
 ἄνθρωπον παραδίδωσι πλὴν ὀνόματος μηδὲν ἄλλο συγχωροῦν
 αὐτῷ τοῦ προτέρου φέρεσθαι σχήματος. οὕτως οὐχ ἥττον
 5 ἐν ταῖς ἡδοναῖς ἢ ταῖς ἀηδίασι τὴν ψυχὴν ἀλγύνει τὸ σῶμα,
 μᾶλλον δ' αὐτῇ παρὰ τῆς ἀνέσεως μέλινον ἢ βλάβη, ἐπεὶ
 καὶ ἡνίοχος χεῖρον ἂν πάθοι διὰ κακὴν τροφὴν καὶ κόρον
 σφριγῶντων αὐτῷ καὶ πηδῶντων ἀτάκτως τῶν ἵππων ἢ δι'
 ἀτροφίαν καὶ ἀσθένειαν ἡσυχῇ προϊόντων.
- 10 XX. Πρὸς μὲν οὖν τοὺς οἰομένους μηδὲν τοῖς ἀνθρώ-
 70 ποις μετὰ τὸν θάνατον λείπεσθαι, ἀλλὰ παντάπασιν ἀπόλ-
 λυσθαι καὶ διὰ τοῦτ' αὐτὸν χειριστὸν τῶν ἀνθρώποις συμ-
 βαίνοντων νομίζοντας τοσαῦτα ἡμῖν εἰρήσθω. ἱκανὰ δοκῶ
 μοι τοὺς μὴ παντάπασι βραδεῖς καταπειῶσαι, ὥς ἔστι καὶ
 15 παρὰ τοῦτον τὸν βλόν ἄλλοθι ζῆν τῷ μεγίστῳ τῶν ἐν ἡμῖν
 καὶ θειοτάτῳ καὶ σωζομένους καὶ ὄντας. καίτοι τὰς μεγίστας
 τῶν ἀποδείξεων καὶ ἰσχυροτάτας παρήκα, δι' ὧν ἦν καὶ
 τοὺς θείους χρησμούς τοῖς νῦν λεγομένοις δεῖξαι συμφθεργο-
 μένους, οἳ τὰ μετὰ τὸν παρόντα βλόν, ὅσον οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν,
 20 ἡδῶ καὶ προσηνέστερα τοῖς ἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν προλέγουσιν
 ἔσεσθαι, εἰ μὴ τοῖς ἀπλουστέροις μᾶλλον καὶ ταῖς αἰσθησέσιν
 προχειροτέροις ἐβουλήθην πρὸς τὴν διάλεξιν χρήσασθαι.
- Λοιπὸν τοίνυν καὶ πρὸς τοὺς τρίτους εἰπεῖν τι καὶ
 δεῖξαι μὴδὲ τοὺς ἐκείνων λογισμοὺς παραλόγον δειλίαν
 25 ἀπηλλαγμένους. εἶναι μὲν οὖν ἐν ᾧδον τίσιν τῶν ἐνταῦθ'

7 Bas. lib. de virg. c. 8 (Mig. XXX 685 A): οὐ δεῖ ταῖς
 πολλαῖς τροφαῖς τοῦτον πιαίνοντα ταῖς τῶν σκυρτημάτων αὐτοῦ
 ἀταξίαις κακοπαθεῖν τὸν ἡνίοχον conf. c. III extr. Phaedr. 247 B:
 βρῖθαι γὰρ ὁ τῆς κἀκῆς ἵππος μετέχων... ὅταν μὴ καλῶς ἢ τεθραμμέ-
 νος ἐπὶ τῶν ἡνιόχων cfr. c. XVII extf. 8 Leg. 672 C: ἀτάκτως πηδᾷ

3 παραδίδωσιν N 6 δὲ NO 12 ἀνθρώπων s ἀνθρώπων
 wk 13 post εἰρήσθω explicit N cum subscr. τέλος τοῦ λόγου
 σοφωτάτον νεμεσίον cfr. praef. p. VI || ἱκανὰ δὲ δοκεῖ μοι e ex
 coniect. s 17 ἰσχυρότατα M corr. s 18 νῦν omis. Me
 18—19 συμφεγγόμενους QOM φθεγγόμενους ἢ συμφεγ. in marg.
 s, συμφθεγγόμενους wk 21 εἰ μὲ QM corr. Os 24 παρα-
 λόγης coniec. s 25 ἀπαλλαγμένους sed corr. O || ἐνταῦθα Me

ἀμαρτανομένων καὶ τῆς νῦν τῶν ἡδονῶν ἀμετρίας ἀηδῶν
ἐκεῖ πολλῶν ἀντιδιδόσθαι πείραν, οὐχ ἡ τῶν σοφῶν πάντων
ὁμολογία μόνον ἐρρῶσθαι τὴν δόξαν ταύτην παρίστησιν,
ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς θείας δικαιοσύνης ἰσότης, ἥ πάντες καὶ οἱ
ἀναισχυντότατοι συγχωροῦσιν ἀκίνητον ἐν ταῖς ψυχαῖς τὸ 5
δόγμα τοῦτο τηρεῖν, ἀναγκάζει. τῷ γὰρ ἀγαθῷ καὶ τελειο-
τάτῳ | θεῷ ἐνδεῖν τι τῶν ἀγαθῶν οὐχ ὅσιον οἴεσθαι. ἀγαθὸν 71
δὲ ἡ δικαιοσύνη πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ τοῖς ἄρχειν λαχοῦσιν,
ἧς ἄνευ πολλῆς ἂν τὴν ἀρχὴν ἐμπλήσαιεν πλημμελείας·
μάλιστα δὲ ἄρχει· θεὸς καὶ τὴν μεγίστην καὶ τελεωτάτην 10
ἀρχήν, ὅτι μηδ' ἔχει τὸν πρὸ αὐτοῦ οὐδ' ἔστιν οὐ δεῖται,
ἐν' ἡ χρεῖα· καὶ πρὸς δουλείαν αὐτὸν ἐλκύσειεν ἐν τῷ μέρει.
πάντων τοίνυν αὐτὸς προκαθήμενος καὶ τῶν ἀνθρωπίνων
ἔργων ἐπίσκοπος ὢν πάρεδρον ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ τὴν δικαιο-
σύνην ποιήσεται, ἥ τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀμοιβάς, τιμωρίας δὲ 15
τῶν κακῶν ὀριεῖ, ὃ μόνος ἔργον δικαιοσύνης. εἰ τοίνυν
ἀγαθὸς ὁ θεός, ἀνάγκη τοῖς μὲν ἀγαθοῖς τῶν ἀνδρῶν στε-
φάνους, τιμωρίας δὲ τοῖς πονηροῖς ἡτοιμάσθαι, κἂν εἰ μὴ
ταύτας ἐνταῦθα τίσαιεν, ἀνάγκη τοῦτοις μετὰ τὴν τελευτὴν
ἐκεῖνας τηρεῖσθαι. τὴν γὰρ δικαιοσύνην τὸ κατ' ἀξίαν 20
παρελθεῖν οὐχ οἷόν τε.

XXI. Οὐ μὴν, εἰ τοῦτ' ἀληθές, ἥδη καὶ τὸν θάνατον
ἐν τοῖς κακίστοις ταπτεόν. εἰ μὲν γὰρ τῶν μετὰ τοῦτον
ἀηδῶν οὗτος αἵτιος ἦν, εἰκότως ἂν τις αὐτὸν ἐδυσχέραιεν,
ὥς δι' αὐτὸν ἄθλιος καὶ κακοδαίμων ἐσόμενος· εἰ δὲ μετὰ 25
τὴν τελευτὴν οἱ μὲν ἐπὶ στεφάνους τρέχουσιν, οἱ δ' ἐπὶ
βασάνους ὠθοῦνται, | τί τό γε συμβαῖνον λογιζόμεθα τῷ 72
θανάτῳ; μᾶλλον μὲν οὖν τῶν προσδοκώμενων ἕνεκα τὸν

1 μετρίας QM corr. s et O 6 ἀναγκάζειν V ἀναγκά-
ζουσα in textu ἀναγκαζόμενοι in adnotat. w, inde k, inepte
8 λαχοῦσι A 17 ἀνάγκης μὲν M ἀνάγκη τοῖς in marg. s, inde
wk 19 ἀνάγκην QM corr. s 23 ταπτεόν codices omnes.
miro modo in textu s habet θετέον in marg. ταπτεόν, ut locos
commutatos inter se esse censeam. inde wk ταπτεόν ut con-
iecturam Seileri repudiantes, θετέον ut genuinam lectionem
retinent || τοῦτο Be 27 λογιζόμεθα A 28 δὲ pro μὲν M
corr. s in marg. 28 προσδοκώμενον B, in marg. corr. sw

βίον ἔδει καλῆσαι, οὐ γὰρ τῶν ἀποθυησκότων, ἀλλὰ τῶν
κακῶς βεβιωμένων αἱ τιμαίαι. ὅστ' εἰ ταύτας ἀποστρέφε-
σθαι δεῖ, δικαιοτέρων ἂν ἐπὶ τὴν ζωὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου
τὸ μῖσος μεταγόμεν, ἂν ᾗς τὰ κατὰ προσγίνεται ταῖς
5 ψυχαῖς, ἂν ἀπαιτούμεθα δίκας· ὁ δὲ θάνατος ἀντιθέτως
παντελῶς, ὅτι μὴδ' αἰτίας τῶν μετέπειτα φοβεῖται. εἰ δὲ
τούτω τὰ μετ' αὐτὸν δυσχερῆ λογιούμεθα, διὰ τί μὴ καὶ
τὰς τῶν δικαίων ἀμοιβὰς ἐπὶ τούτῳ ἀνοίσωμεν; αἱ γὰρ
ἀπολαύσεις μετὰ τούτων τοῖς ἀγαθοῖς, ὅστ' ἀπὸ τῶν ἐπο-
10 μένων οὐ μᾶλλον κακὸν ἢ ἀγαθὸν ἔξεστιν αὐτὸν προσεπιεῖν.
μᾶλλον μὲν οὖν, ἂν τάληθῇ σκοπῶμεν, τῆς τοῦ ἀγαθοῦ
μαίρας εὐεργέσωμεν ὅντα. ἐπὶ γὰρ τὰ τῆς ἀρετῆς ὕδατα παρα-
πέμπων τοὺς δικαίως βεβιωκότας τοῖς ποτηροῖς τῆς καλῆς
γίνεται τίλος, ἢ τοῖς νοῦν ἔχουσιν πάσης ἀλγεινότερον τι-
15 μαίως.

XXII. Οὐ τοίνυν τὸν θάνατον τῶν ἀπειλουμένων αἰτια-
τέον, ἀλλ' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν τῶν ἡδονῶν δουλείαν, ὅφ'
ἂν τὰς ψυχὰς λαβηθέντες φοβερόν ἡμῖν αὐτοῖς τὸ διασπῆ-
73 ριον ἐπεινὸ ποιῶμεν· ὥς εἰ ταύτας ἐφυλαττόμεθα, οὐδὲν
20 ἂν ἦν τὸ κολῦσον καὶ εὐεργέτην τὸν θάνατον | οἷσθαι
θᾶττον ἡμᾶς ἐπὶ τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀμοιβὰς παραπέμποντα.
οὐ τοίνυν παρὰ τοῦ θανάτου τὸ δέος, παρὰ δὲ τοῦ συνει-
δότος ὁ τρόμος, ὅπερ συμβαίνει τοῖς τῶν δεινσιέων ἐλοῦσι.
κἀκεῖνοι γὰρ τὴν παρὰ τῶν νόμων φρίττουσι προθυμίαν
25 καὶ προσιαύσης αἰσθανόμενοι ἀποπνίγονται δέον αὐτοὺς, ἂν
ἐτόλμησαν, ἄγχειν. „πέμπτη“, φασί, „τετρὰς τρίτη, εἰδ' ἢν

26 Aristoph. Nub. v. 1134 sq.:

πέμπτη τετρὰς τρίτη μετὰ ταύτην δευτέρα
εἰδ' ἢν ἐγὼ μάλιστα πασῶν ἡμερῶν
δέδοικα καὶ πέφρικα καὶ βδελύττομαι

2 ὡς Me 14 ἔχουσι O 19 ὡς pro ὡς e ex con-
iectura s 26 αὐτοὺς V αὐτοὺς ceteri codd. et edit.
26 ἄγχειν egregiam lectionem P solus servavit. ceteri codices
ἄφχειν, de quo omnes editores desperabant. sententia autem
emuntiatu elicienda est ex simili p. 41, 2. de verbo ἄγχειν ad
animum translato agit Creuzer in progr. Heidelb. a. 1806, de
phil. vet. locis de prov. div. p. 28 sq.

ἐγὼ μάλιστα πασῶν ἡμερῶν δέδοικα καὶ πέφρικα καὶ βδελύσσομαι. σθένε, καὶ τίς ἡ τῆς ἡμέρας κακία, δι' ἣν αὐτὰ ταῦτην βδελύττη, ἐν ἣ πολλοὶ θύουσι καὶ σπένδουσιν ἐπικύβητα καὶ στεφανοῦνται καὶ λαμβάνουσιν ἀριστείας; σὺ δ' ὁσιολογῶν ἐσκήσεις ὥσπερ αἱ φατὴν παρὰ τῶν νόμων πρῶτα 5
 δαχμόμενοι δέδοικας. καίτοι ἐκείνους μὲν οὐκ ἔστιν ἀποφραγεῖν ὅπως κατεγνωσμένοις, ἡμῖν δὲ ἡ μετάνοια καὶ τὸ τῶν πεπραγμένων ἡμῖν αὐτοῖς ἐπιτιμήσαντας πρὸς τὸ σωφρονέ-
 σθαι διατεῖναι τὸν βίον τὴν σκυθρωπὴν λύση ψῆραν καὶ δίδωσι παρὰ τῶν χρηστοτέρων ἐλπίζειν. εἰ τοίνυν ταύταις 10
 τὰ μετὰ τὸν θάνατον εἴποιεν πρὸς ἀλήθειαν τοῦ δεδοικέναι πᾶν θάνατον, ἡ τοῦ βίου δόξαθις τὰ δέος παραμυθιέσθαι. ἐπεὶ γὰρ ἐφ' ἡμῖν καὶ βουλευθῆναι δεῖ μόνον καὶ οὕτως ὁ μὲν φόβος οὐκ ἔσται, θάνασσι δὲ τις γαλήνη ταῖς ψυχαῖς | ἀντὶ 74
 τοῦ πρὶν χεῖμωνος ἀντισσυχθήσεται. ὥστε τί δεῖ κλάειν 15
 μόνον οὐκ ἐν χερσὶν τὴν τῶν δεινῶν λύσιν ἔχοντας; εἰ δὲ τις δυσχερῆ τὸν μετ' ἀρετῆς βίον ἡγείται καὶ τὴν ἐπὶ ταύτου ἀπὸ τῶν ἡδονῶν ἀνεχώρησιν εὐ πάντας ἐνδρὸς ἔργον εἶναι νομίζει, ἔκλυτον εἶναι καὶ μαλακίαν ψυχῆς τοῦ δέους παύτου δῆλός ἐστιν αἰτιώμενος. τοῖς γὰρ βουλομένοις σπου- 20
 δάζειν ὁδεῖ πάντα ἕσασθαι καὶ αὐτὸς δῆπουθεν συναμολογῆσει. οὐ παρὰ τοῦ πράγματος τάλιν αὐτὸς φόβος, ἀλλὰ παρὰ τῆς τῶν μὴ βουλομένων δυντοῦς παιδεύειν ἀβελτηρίας· ὥσπερ ἂν εἴ τις ἀποστειρητῆς ἐλκόμενος ἐπὶ δικαστήριον, ἀφελὲς τὴν ὀφειλὴν διαλύσασθαι ἢ καὶ παρὰ τὸν δικαστὴν 25

2 cfr. Bas. hom. in Psalm. 48 c. 2 (XXIX 436 D): ἔνα τι φοβέσθαι ἐν ἡμέρᾳ πονηροῦ (= Psalm. 48, 6) πανηράν ἡμέραν τῇ τῆς κρείσεως λέγει 14 Bas. hom. in illud: Attende tibi ipsi c. 7 (XXXI 213 C): εὐθὺς οὐχίσονται φρυγασθῆναι αἱ ἡδοναὶ καὶ θάνασσι τις ἔνδον γαλήνη παρὰ τὴν ψυχὴν καὶ ἡσυχία γενήσεται

7 artic. ἡ omis. O 11 τὸν omis. Be 15 κλάειν optime soli A, corrupt. in καὶ λούειν Q idem sed in marg. λέγειν O κελούειν M, in marg. κωλύειν ἢ καὶ λέγειν s, inde καὶ λέγειν wk 17 μετὰ ῥεπῆς M, corr. s et Q 20 δειλός B corr. s

22—23 παρὰ τῆς .. ἀβελτηρίας correxit k, παρὰ τὴν .. ἀβελτηρίαν codices omnes

δραμῶν ἱκετεύειν, ὁ δὲ τὴν μὲν ἐπὶ τοῦτον ὁδὸν ὥς μακρὰν αἰτιῶτο, τῶν δὲ κακῶς ἀφαιρεθέντων βούλοιο κατήμενος ἀπολαύειν, ἔπειτα τῶν κατεγνωκότων ἢ καὶ τινων ἄλλων μὴ προσηκόντων κατηγοροίη. ἀνόητε, ἀπόδος, ὃ παρὰ τοῦς νόμους κατέχεις καὶ τῶν δικαστῶν φίλων ἀντὶ κολαστῶν πειραθήσῃ· ἕως δ' ἂν φιλονεικῇς, σαυτῷ τὴν αἰτίαν, ὧν πέλοισι, λογίζου.

XXIII. Οὕτως ἡμῖν ἀντὶ τῶν τρίτων οἱ πρῶτοι καὶ νῦν ἐπανίστανται ἄνδρες οἱ τῶν ἡδονῶν εἵνεκα καὶ τῆς τούτων ἀπολαύσεως τὸν θάνατον | φιλύτοντες· οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἢ τὰς ἡδονὰς καὶ τούτους αἰτιωμένους εὐρίσκομεν. ὑπὸ γὰρ τοῦ σφόδρα ταύταις συμπεφυκέναι οὐκ ἀνεκτὸν ἡγοῦνται πᾶν, ὃ τὴν ἡδυπάθειαν ἴστησι. τοσοῦτον δὲ τῶν προτέρων ἔχουσι πλέον, ὅσον εὐλαβείας τινὸς σχήματι περιστέλλουσι τὴν ἀκολασίαν. οὓς οὐ χαλεπὸν ἐξελέγγειν, οἷς λέγουσι, βραδίως ἀλισκομένους. εἰ γὰρ, ὧ τάν, ἢ τῶν κολάσεων ὑποψία φοβερὸν ἐργάζεται σοι τὸν θάνατον, τί μὴ πρὸς ὅλγρον τὰς ἡδονὰς ἕξω βίβας οὕτω πιέζοντος ἄχθους τὴν ψυχὴν ἀπαλλάττεις καὶ ἡδονῶν ἡδονὰς ἀνταλλάττει τῶν ἐπιπιδύνων τὰς ἀσφαλεῖς καὶ τῶν μικρῶν τὰς μεγίστας καὶ τῶν προσκαιρῶν τὰς αἰωνίους; ἐκείναις μὲν γὰρ δουλεύων καὶ τὸν παρόντα βίον μεστὸν ἀηδίας ἀνύσεις τρέμων ἀεὶ τὴν δίκην καὶ δεδιὼς καὶ ταύτῃ μηδεμίαν αἰσθησιν λαμβάνων τῶν λεγομένων ἡδονῶν κἂν τῷ μέλλοντι τῶν νῦν προσδοκωμένων ἢ πείρᾳ σε καταλήψεται. ἂν δὲ μικρὸν ἀνανήψῃς καὶ τοῦ σώφρονος ἄψῃ βίον, κἂν τῷ μέλλοντι μετ' εὐφροσύνης διάξεις οὐ τῶν δυσχερῶν μόνον ἐκποδῶν γενομένων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγαθῶν | πάντων μετ' ἀφθονίας σοι παραγενομένων. ἀλλ' ὥς ἔοικε, τοῦ παραντίκτα ἡδέος γενομένου τῆς ἐλευθερίας ἐπιλανθάνῃ καὶ συνεχεῖ τρόμῳ

4 προσηκόντως e ex coniect. s 13 τρόπων pro προτέρων V
14 εὐλαβίας O Q εὐλαβίης M corr. s 19 ἀνταλλάττει A Q O ἀπαλλάττει
bis posuit M ἀντικαταλλάττει in marg. s, inde wk 21 προσκαιρῶν
M corr. s || γὰρ omis. V 24 ἡδέων pro ἡδονῶν A 26 βίον Q M
corr. s 27 διόξεις Q M corr. s || ἐκποδῶν B corr. s 28 εὐφθονίας
B corr. s (εὐ et ἀ inter se commixta ut 2, 23) 30 γενομένου ex conij.
ῥσι γενομένου codd. et edit. || ἐπιλανθάνῃ A Q O ἐπιλανθάνει M e

συζητῇ ἀνέχῃ· βουλόμενος δὲ τῶν ὄνειδῶν ἀπαλλάττειν σαντὸν τῷ θανάτῳ λογίξῃ τὸ δέος δέον σαντὸν ἐπὶ τῇ τῶν αἰσχρίστων ἥτις κρημνίζειν. — συμπεραίνουσι τοίνυν δύο ταυτὶ φαίνεται αἷτια τοῦ τὸν θάνατον δεδιέναι· ἡ γὰρ ἀμαθία τινὶ τοῦτο συμβαίνει μηδὲν εἶναι παρὰ τὸ σῶμα τῶν ἀνθρώπων 5 ἑαυτοὺς οἰομένων, ἢ, εἴ τι καὶ παρὰ τοῦτ' ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, τῷ σώματι τοῦτο καὶ συνεῖναι καὶ συναπόλλυσθαι. καὶ διὰ τοῦτο τῆς τελευτῆς προσιούσης ταράττονται, ὥς ἂν οὐδενὸς αὐτοῖς μετὰ τὸν θάνατον ὄντος λοιποῦ, οἱ ταῖς ἡδοναῖς ἑαυτοὺς παραδόντες ἀλογοῦσι τούτων χωρίζεσθαι μέλλοντες, 10 οὐδεμίαν ἄλλην ἄλλοθι τῶν τῆς σαρκὸς ἡδονῶν ἡδίστην καὶ καθαρωτέραν εὐρήσειν ἐλπίζοντες. ὥστ' εἰκότως δακρύοντες χωροῦσι πρὸς τὸ χρεῶν, ὥς ἂν αὐτοῖς παντάπασιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ τέλους ἀπολλυμένου.

XXIV. Τούτοις δὲ τοῖς δυοῖν ὑπ' ἀλλήλων ἡ γένεσις. 16 ἡ μὲν γὰρ τῶν ἡδονῶν δουλεῖα τὴν ψυχὴν τῷ σώματι παντελῶς ἀναμιξάσα οὐ συγχωρεῖ ταύτην ἐλλειπρινῶς ἑαυτὴν κατιδεῖν, ἀλλ' αἰετῶς μίγματι συντηγάνων ὁ ἄνθρωπος | καὶ 77 δι' αὐτὸ τοῦ σώματος συμπεφυρμένης τῆς ψυχῆς αἰσθανόμενος, ὥσπερ πολλὰ τῶν ἀτιμωτέρων μετὰ τὸν 20 γένει χροσίον ὀλίγον καὶ δι' ἐπιστήμης ἔνδειαν μεταλλεντοῦ φαύλου δίκην ἀλλήλων οὐ δυνάμενος ταῦτα χωρίζειν, τῷ

16. 19 Bas. hom. in Psalm. VII c. 3 (XXIX 236A): τοῦ... κατὰ σάρκα ζώντος συμπεφυρμένου ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς ἡ ψυχὴ οἷον ἐν βορβόρῳ τοῖς πάθεσι τῆς σαρκὸς ἐγκεκλύσται (sec. Plat. Phaed. 83D: ἐκάστη ἡδονὴ... προσήλοι ἀπὸ τῆς πρὸς τὸ σῶμα) 17 Bas. de hom. struct. orat. I c. 1 (XXX 12A): ὁ νοῦς ὁ ἡμέτερος ἄλλα ὄρα, ἄλλως ἑαυτὸν οὐ βλέπει (simile Cic. Tusc. I 67 animus se non videns alia cernit) 19 cfr. c. XVIII in.

3 κακίζειν pro κρημνίζειν in marg. sw || συμπεραίνουσι V 6 δ pro ἡ OM corr. in marg. O et s 9 οἱ PQ ol VOMs, καὶ ante ἀλογοῦσι inseri vult s, substituerunt autem καὶ pro ol wk 12 εὐρήσκειν M εὐρίσκειν typis exprimendum curavit εὐρήσειν marg. adscr. s 17 ἑαυτὴν ex corr. s ἑαυτὸν codices 21 χροσίον ὀλίγον AQO χροσίον ὀλίγον M ὀλίγον in marg. s χροσίον ὀλίγου wk

- φαιναμένω προστίθεται καὶ φησὶν ἄνθρωπον εἶναι τὸν διω-
 μνον ὅσον πλείστον ἡδονῶν ἐμπορεῖσθαι, τοῦτο μέντοι ὅ, τι
 φάσιν καὶ πῶς καὶ λαγνέσσει κέρδος ἡγούμενος, ὃ Σω-
 δονάκελλον ἐπιγράφει τῷ μνήματι λέγεται, τοῦτ' αὐτὸς ἀνεξά-
 5 λειπτον ἐγγράφων ἐν τῇ ψυχῇ· ὅτι οὐκ ἂν ἔπαθεν, ἐργασ-
 τὰς πολέων τὰς ἡδονὰς καὶ κέρδος ἀλλὰ μὴ ζημίαν ἡγά-
 ματος, εἴ τι τούτων ἀφέλοι. οὕτω γὰρ αὐτὸν κατὰ μετρὸν
 λύσει τοῦ σώματος καὶ εαυτὸν σκεπτεζόμενος βλέπειν οὐκ
 10 ἂν ἡγνόησεν εαυτὸν, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας καὶ τῶν ἀσωμάτων
 γινόμενος θαυρὸς καὶ κατονοῶν, ὥς οὐδὲν αὐτῷ τὸ σῶμα
 πρὸς τὴν θεωρίαν ἐπείγῃν λυσταλεῖ, εἰδόμενος ἂν ἐπιτιθεῖ-
 τὴν εαυτοῦ ψυχῇ ἀπηλλαγμένην τοῦ σώματος καὶ καθ'
 εαυτὴν εἶναι δυναμένην καὶ πρὸ θανάτου καὶ τοσοῦτον
 μᾶλλον καλλίω καὶ ἐρωμενεστέραν, ὅσον ἤττον μετεῖχε τοῦ
 15 σώματος.

- XXV. Καὶ οὕτω τῇ ποιότητι καταστάσει συνειζόμενος
 78 οὐκ ἂν ἤλγει δισταγμένων | αὐτῷ τῶν μερῶν οὐδ' ἂν ἐδαδῇ
 περὶ εαυτοῦ πεπεισμένος μακρὴν αὐτῷ τὴν ψυχὴν, ἐξ ἧν
 ἐπεπειρατο. οὕτως καὶ αἱ ἡδοναὶ τὴν ψυχὴν ἀναμειγνύσκει
 20 τῷ σώματι τὴν αὐτῆς ἀσθησίαν ἀφαιρούσιν καὶ δαίλιας
 ἐμπιπλάσκει καὶ ἀμαθίας· διὰ ταύτην δ' αὐτὸς τὴν ἔγνωσαν
 μᾶλλον ταῖς ἡδοναῖς καὶ τῷ παρ' ἐκείνων φύττει συμφύεται
 καὶ πέρας οὐδὲν αὐτῇ τῆς κακοδαιμονίας γίνεταί ταύτης
 διὰ μὲν τὰς ἡδονὰς ἀμαθαινουσα, ὑπὸ δὲ τῆς ἀμαθίας τῷ
 25 τῶν ἡδονῶν βαρύνθῃ κρημνιζομένη. καὶ εἰκότως· ἐρᾷ

§ sq. Epigramma notissimum a Cydonii manu ipsa scrip-
 tum exstat in cod. Vatic. 128 19 cfr. p. 41, 16 sq.
 25 Bas. serm. de leg. libr. gent. c. 7 (XXXI 584 B): ὥς ἐν

2 πλείστον codices, πλείστην e ex corr. s. 'δ μὴ ζημίαν
 A Q μὴ ζημίαν Q μὴ ζημίαν M, itaque lacunam opinati βλέβη-
 addiderunt swk 10 τὸ σῶμα ante λυσταλεῖ ponunt A
 19 τοσοῦτον Q O τοσοῦτο A τοσοῦτον M τοσοῦτον marg. s, inde
 wk 19 omis. καὶ A 21 ἐμπιπλάσκει recte codices et w,
 ἐμπιπλάσκει ex coniectura sk 24 ἀμαθαινουσα e ex conl. s
 25 κρημνιζομένη sw κρημνιζομένη k

μὲν γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ πᾶς ἄνθρωπος ἐκείνου τε ἕνεκα πάντα
 καὶ λέγει καὶ διανοεῖται καὶ πράττει. οὐδὲις γὰρ οὕτω
 γένοιτ' ἂν κακοδαίμων, ὥσθ' ἑαυτοῦ καὶ ὧν ἐπιτηδεύει τὸ
 κακὸν τέλος ποιῆσαι. ἂν μὲν οὖν ἐπιστήμη καὶ μελέτῃ
 τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φύσιν λάβοι, ὥσπερ ἡγεμόνι χρώμενος τῷ 5
 παρ' ἐκείνου φωτὶ δοῶ μὲν ἀκριβῶς, οἱ δὲ σπεύδουσιν, ἔνευ
 δὲ πλάνης τὸν δρόμον συντείνων τυγχάνει τοῦ ποθομένου
 ὁδῶνός τε λήγει καὶ θαρρεῖ περὶ ἑαυτοῦ ὥς οὐδὲν ἔτι οὐσίας
 καὶ ζωῆς στερησόμενος τῇ τῆς οὐσίας καὶ ζωῆς αἰτία συμφύς.
 ἂν δὲ διὰ τινὰ κἀκὴν ἀγνοήσῃ τὸν ἑαυτοῦ πόθον, ὥσπερ 10
 γονεῖα οἱ πολλὸν χρόνον τῶν οὐκείων διοικισθέντες καὶ βαρ-
 βάρους δουλεύσαντες, | τὸ μὲν τάγαθον ποθεῖν οὐδ' οὕτως 79
 αὐτὸν ἀπολείπει ἔτε συγγεγεννημένον αὐτῷ. ζητῶν δ' ὧν
 λαβόμενος ἀναπαύσει τὸν ἔρωτα, ἀγνοῖα τοῦ ἀγαθοῦ ἐπὶ τὰ
 εἰδῶλα τούτου καὶ τὰς ὁμοιότητας ἵεται, ἀληθείας τε καὶ 15
 ἐπιστήμης ἀποπεσὼν ἐπὶ τὰς δόξας φέρεται καὶ τὸ ψεῦδος,
 ἀκρατῶς τε τοῖς σώμασι καὶ τοῖς δι' αὐτῶν γινομένοις ἐπι-
 πηδᾷ τῆς σκιᾶς ἀντὶ τοῦ ἀληθοῦς λαμβανόμενος. ὥστ'²
 ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ μὲν τιμᾷ τὸ ἡδὺ καὶ τούτω προσπλέκεται,
 ἀντὶ δὲ τῆς ἐκείθεν ἀληθείας χαίρει τῷ ψεύδει καὶ οὕτω 20
 δι' ἄγνοιαν ταῖς ἀκαθάρτοις ἡδοναῖς σπένδεται καὶ ταύταις
 ὁμολογεῖ διὰ βλῶν δουλεύσειν, αὐτὰς εἶναι τὸ ἀγαθὸν παν-
 τελῶς πεπεισμένος. καὶ τοῦτ' ἐστὶν ἡ ἐσχάτη κακοδαίμονια
 καὶ ὁ βόρβορος καὶ τὸ σκότος, ἧ κέλεσθαι τοὺς ἀμύητους

βορβόρον ταῖς ἡδοναῖς Bas. de virg. c. 40 (XXX 749 B): εἰς τοῦτο
 ἐμπέση βάρβαρον et εἰς βάθος κακῶν ἐμπέσειν. cf. 27, 16.
 ceterum plura de βόρβορος animi impuritatis symbolo invenies
 apud A. Jahn. in S. Meth. Plat. p. 116 n. 715 24 Phaed. 69 C:
 ἀμύητος... ἐν βορβόρῳ κέλεται cfr. p. 34, 4

1 ἐκείνου δὲ k 5 λάβῃ A correct. puto, sed cfr. ind.
 p. 46 9 στερησόμενος A στερησώμενος QOM στερηθησόμενος
 in marg. s στερηθησόμενος wk 10 κακὴν M recte marg.
 add. κἀκὴν s inde sumpsit w, κακίαν k 11 γονεῖας wk
 13 δ' οὐ VQ 15 ἵεται P ἵεται ceteri codices et e
 17 σώμασιν O 19 προσπλέκεται V 21 editiones omnes
 δὴ ἄγνοιαν vitiose 22 δουλεύσειν A idem conl. wk, δου-
 λεύειν Bsw || τάγαθον VQ 24 νορβόρβορος V

ἡ ἀληθὴς ἔχει φήμη. ὃ δεῖ πάντα ἄνδρα φυλαττόμενον
 τὸν γε ὡς ἀληθῶς εὐδαιμόνως ζησόμενον, φίλον μὲν αἰεὶ
 πρὸς δύναμιν γίνεσθαι ἀληθείᾳ καὶ ἐπιστήμῃ, ἐχθρὸν δὲ
 ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς, ἵνα μήτε δι' ἀμαθίαν ἔλλοθι
 5 πλανώμενος ζητῇ τάγαθόν· καὶ οἴομενος εὐρηκέναι πρὸ
 ἐκείνου τὸ ἡδὺ θεραπεύῃ μήτε διὰ τὸ ταῖς ἡδοναῖς ἐπι-
 κλύεσθαι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα καὶ δι' ἀφροσύνην τυφλοῦ-
 80 σθαι ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἀληθῶν ἡδονῶν διαγάγῃ τὸν βίον. |
 εἰ δ' οὕτως ἑαυτὸν βυθιάσει καὶ τῇ καλλίστῃ τῶν ἀρμο-
 10 νιῶν τὰ αὐτοῦ διὰ πάντων ἀρμόσειεν, ἀθάνατον τὴν ἑαυτοῦ
 ψυχὴν εὐρήσει καὶ εἴσεται καὶ τὸ λοιπὸν οὐ μόνον ἀδεῶς
 πρὸς τὸν θάνατον ἦξει, ἀλλὰ καὶ μέλλοντος ἀνιάσεται καὶ
 παρὰ θεοῦ τοῦτον εὐξεται, ἵν' οὕτως ἡδόνος αὐτῷ γένοιτο
 βίου λαβέσθαι.

7 Phaed. 99E: μὴ τὴν ψυχὴν τυφλωθεῖην βλέπων ... τοῖς
 ὄμμασι. de animi oculo cfr. Jahn. S. Method. Plat. p. 42 n. 270

1 φημη optime A ἔμη OQ ἐμή M γνώμη cum s ceteri
 5 πρὸς pro πρὸ QM corr. s et O 9—10 ἀρμηνιῶν M corr. s
 10 αὐτοῦ P 11 εὐρήσῃ OM, in textu εὐρίσκει in marg.
 εὐρήσει s 12 ἦξει A et marg. O ἔξει Bsw ἔξει marg. sw,
 inde k 13 ἵνα O.

[Indiculus grammaticus.

α pro ε. quod α acceptum fuit pro ε apud Graecos inferioris aetatis in syllabis, quibus ictus impositus non est, ante conson. liq. α invenitur in nonnullis codicibus: 9, 18 παιδαραστῇ Q 24, 26 παραιτέρω BV 16, 16 παραιτέρω A 41, 3 συμπαραινουσι V 24, 20 ἀνεχθῆναι B 28, 8 ἀνέχεσθαι Q; contra ε pro α, cum titubarent librarii, his locis: 8, 11 περικαλῆσαι M 30, 6 περιούσα B 20, 20 περιέναι N 4, 23 ἀστραγγέλους N, cfr. Buresch Mus. Rhen. 46 (1891) p. 217 et Hatzidakis Einltg. p. 149

accus. c. inf. pro simpl. inf. 1, 6 ὥσπερ κακοὶ δειλοῦς πολέμων ἀπέχεσθαι παραινούντες 41, 17 συγχωρεῖ ταύτην ἑαυτὴν κατιδεῖν 41, 5 μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρώπων ἑαυτοῦς ολομέναν, cfr. A. Nuth de Marci Diaconi Vita Porphyrii diss. Bonn. 1897 p. 58

adiect. verb. annectitur genetivus: 20, 7—8 τῶν ἐναντίων ποιητικῶν καὶ εἰρηστικῶν 25, 3 τῶν ἐναντίων γνωστικῶς καὶ ἀνυστικῶς

aoristi primi et secundi inter se ita confunduntur, ut

alterius terminationes alteri stirpi adiciantur: 33, 9 ἐνέγκαι ἄν (optat.), idem in epistolis (Isocr. Demetr. Cyd. et Michael. Glycae aliquot epist. ed. Christ. Fr. Matthaei Mosquae 1776) III p. 35 εἰσηνέγκαμεν IV p. 36 ἐξήνεγκαν (3 pers. plur.), contra 31, 8 μέλνοι cfr. Nuth l. c. p. 36 et Hatzid. Einltg. in Neugr. Gr. p. 176, 192¹

articulus additur pronomi-
nibus πολὺς: 5, 13 πολλὸν τὸ διάφορον 17, 21 πολλὴν τὴν ἀβρότητα 21, 11 πολλὸς ὁ πόλεμος 30, 6 πολλῇ τῇ ἀχλὺ 41, 20 πολλῶ τῷ γένει, cfr. Ast ad Plat. Phaedr. p. 332 ποῖος: 18, 16 ποῖας τῆς ἀνάγκης, ὅσος: 34, 8 ὅσων τῶν ἀηδῶν augmentum in singulis codicibus deest hic: 1, 12 καταπιγῆναι N 26, 15 ἀπαλλάχθαι N 29, 4 ἐπιθύμησεν O 20, 12 παρασκεύασται V παρασκεύασθαι QOM 15, 16 παρασκεύασται MNO

ἀρκεῖν c. partic. 35, 12 τίς ἀρκέσειε διηγούμενος

ἀπεχθάνομαι τινι odio persequor aliquem p. 20, 2 τῷ δὲ δουλεύειν ἀπηχθήμενης, cfr. de Boor in ed. Theophylacti indice p. 362

ἀφανίζειν delere 4, 25. 34,
6 deformare 27, 18

contracta verba ex ver-
bis in -μι exeuntibus ficta:
10, 22 καθιστῶντι 42, 21 ἐπι-
πλῶσι 27, 16 ἀναπιμπλῶτο, con-
iunctivus πεινᾷ 18, 28 cfr.
Lobeck. ad Phrynich. p. 61

comparativus et super-
lativus coniuncti 15, 15 βέλ-
τιον καὶ ἀκριβέστατον 2, 8 ἀγ-
δέστερον καὶ φοβερώτατον (si
recte correctum est). compara-
tivo iungitur μέλλον: 42, 14
τοσοῦτον μέλλον καλλίω

δείκνυμι c. part. 33, 6: δει-
ξωμεν οὐσαν, c. inf. 34, 2 εἶναι
ἀποδεικνύωσιν

ἐδχομαι ἵνα: 44, 13 ἐδέξ-
ται, ἵνα γένοιτο

futura inferioris Graecita-
tis usitata 44, 2 ζησόμενον 8,
9 φάγεται. fut. pass. pro med.
40, 6: περικυθήσῃ

ἵνα pro ὥστε 37, 11 οὐδ'
ἔστιν, οὐ δεῖται, ἔν' ἡ χρεῖα
ἐλκύσειεν cfr. Wytenbach. ind.
Plut.

καταδέχομαι moleste ali-
quid suscipere 10, 11 cfr. Krum-
bacher. Sitzungsber. der bayr.
Acad. 1892 p. 286

κεκληρωμένος habens: 2,
17 ὡς πρόφθ την ἀθανάσιαν . .
κεκληρωμένον

λέγεται Σοφοκλέα 13, 1 et
42, 4: Σαρδανάπαλον λέγεται
μέλλων c. inf. praes. 14, 15
μέλλοντας κινδυνεύειν 41, 10
χωρίζεσθαι μέλλοντες, c. inf.
futuri 6, 6 μέλλον βαδίζεισθαι
18, 12 μέλλουσι βιώσεσθαι

modi contra normam ad-
hibentur hi:

indicativus pro coni. 30, 13:
ν ἀναγκάζουσιν BV 4, 24

ἔταν ἀφαιρούνται B cfr. Hatzid-
dakakis l. c. 216

coni. pro optativo: 16, 20
ᾧστ' ἂν ἰδῇς

optativus pro coni.: 35, 22
ἐφ' ὅ, τι ἂν τύχοι, φέρεται 43,
5 ἂν λάβοι, ὁρᾷ 44, 13 ἐδέξ-
ται, ἵνα γένοιτο. 15, 9 εἶναι,
ἐφ' ὅτι ἂν τύχοι incerta tamen
haec exempla sunt, cum η et
οι persaepe confundantur. cer-
tius indicandum de his: 37,
11—12 οὐδ' ἔστιν . . ἵνα . . ἐλ-
κύσειεν 42, 3 πῶς etc. pro ἂν
c. coni. 44, 9—11 εἰ . . θυθί-
σεις καὶ ἀρμόσεις, εὐφρήσει
(pro ἔαν c. coni.). cfr. Hatzid.
l. c. 264

ἂν omisum in enuntiato ir-
reali et in priore positum 24, 8
ὑπερ ἂν ἔτυχε, τοῦτοις συν-
έβαινε cfr. Hatzid. l. c. p. 219

negatio μή pro οὐ in
enunt. caus. ὅτι μηδ': 16, 13
et 38, 6, μή et οὐ coni. 37,
11 ὅτι μηδ' . . . οὐδ' 29, 13
δέος, μή . . οὐκέτι. μηδὲ—μηδὲ
pro μήτε—μήτε: 9, 7. 9; 35,
2. 5

participium pro infin.
post verbum dicendi 28, 13
ἐρεῖ δυναμένην, participii
subiectum omisum 6, 17
ἡμετέρας . . οὐ χρωμένων (sc.
ἡμῶν) 14, 13 τῷ σώματι καὶ
οἰχομένου συνδιαλύεσθαι 29, 14
σώζεται φθειρομένου 32, 3 μέλ-
λοντος δεσχεραίνειν 38, 25 προ-
δεσμίαν καὶ προσωύσης αἰσθα-
νόμενοι 44, 12 μέλλοντος ἀνιά-
σεται

participii structura
laxior 27, 12 ἀνδρὶ βασιλεῖ . .
ἀποτιθέμενον 34, 14 τῇ ψυχῇ
ἀνάγκη ἀκουσαν παραδέχεσθαι
ὡς ἂν κρατοῦσαν

particula δὲ post negationem 3, 26 ἄλλο οὐδέν, ὅτι δὲ 17, 18. 21 οὐ μόνον, ὁ δὲ λόγος 24, 14. 16 οὐ μὴν . . τὸν δὲ 38, 22 οὐ παρὰ . . παρὰ δὲ, partic. μὲν cumulatā: 31, 3 αἱ μὲν γὰρ οὐσίαι μὲν

pronomen autōs pro reflexivo: 1, 6; 3, 7 πείθουσιν αὐτοῖς κοινωνεῖν 18, 6 τῶν αὐτοῦ πραγμάτων 19, 23 ἐν αὐτοῖς 20, 18 τῆς ἐν αὐτοῖς ἀλογίας 23, 16 πᾶν γὰρ αὐτὸ σάσειν ἐπείγεται 30, 6 ψυχὴ . . τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῆς 29, 21 ψυχῆς ἔργον ἐστὶ . . αὐτὴν συναγοῦσης 33, 2 πρὸς τὴν αὐτοῦ φύσιν 37, 11. 14 θεός . . . πάρεδρον αὐτῷ ποιήσεται 44, 10 τὰ αὐτοῦ, αὐτὸς cum ἴδιον coniunctum 12, 8 ἴδιον αὐτῶν¹⁾, αὐτὸς obiectum suscipit 7, 22 ἀναιροῦντα τὸν θάνατον πάντες αὐτὸν χαλεπώτατον οἰοῦνται 13, 9 τὸν θάνατον φρέττοντας καὶ κακὸν ἔσχατον οἰομένους αὐτὸν 14, 18 ψυχὴν ἔχοντες μένειν δυναμένην οὐδεμίαν οἰχομένου τοῦ σώματος αὐτὴν ὑπομένουσαν βλάβην 12, 27 τούτους κόπτεσθαι εἰδῶλον αὐτοὺς καρπομένους. pronomen ποῖος pro τίς 18, 16: ὑπὸ πόλεως τῆς ἀνάγκης. pronomen τις aliis annectitur pronominibus 21, 12 πᾶς τις 23, 16 αὐτῷ τινι

παντοδαπῆς 9, 20, παντοδαπός 2. 34, 28

παράμελεσθαι c. acc. 6, 8 συμβουλευέσθαι consulere 10, 2

tempora varia coniuncta: 16, 7 ἄσκει . . τέθεικε . . κατεστήσατο 8, 4 νενευκός . . ἐπιλαθόμενον 32, 13 δουλεύσαι . . συμπλέεσθαι 13, 14 ἀντιλήψεσθαι καὶ διακρίσθαι

timendi verba 3, 27 τί γὰρ κωλύει . . κακίζειν 33, 12 οὐδὲν τὸ κωλύον . . λέγεσθαι 26, 10 τίς μηχανὴ μὴ ὑποτίθασθαι 14, 24 δεδιέναι, μὴ λάθῃ 14, 15 δεδιέναι . . κινδυνεύειν

ὑπομένω superesse 14, 26 θάνατον τὸ ἀθάνατον ὑπομείνῃ, contra circumscribitur verbum finitum: 14, 23 ὑπομένουσαν βλάβην = βλαβεῖσαν 28, 1 φθορὰν καὶ σκεδασμὸν ὑπομένει = φθίρεται καὶ σκεδάννυται 28, 10 ὑπομείναι φθορὰν = φθαρεῖν

ὑπάρχειν = εἶναι 24, 19 v et β inter se confunduntur in V: 4, 8; 10, 10; 12, 2; 14, 19; 15, 8; 21, 18; 22, 7; 25, 16; 26, 9; 27, 6; 8, 18; 28, 8; 31, 2; 32, 12; 33, 9; 34, 4. 14; 35, 17; 43, 24 cfr. Hatzidakis l. c. 33

χαίρει c. part. παραμένον 13, 7

χέσθηναι aor. cfr. Veitch s. v.

1) cfr. Ed. Kurtz, „Zwei griech. Texte über die hl. Theophano“ Petersb. 1898 p. 17, 29.

